

קול הבינוני

718.686.8300 ארה"ב:

0204.586.2115 בריטניה:

03.300.0223 בלגיה:

072.257.7726 ארץ ישראל:

שמעו ותחי נפשכם!

האזינו למאות שיעורים
השווים לכל נפש הנאמרים
מדי יום ביומו בכל מקצועות
התורה והחסידות מסודרים
להפליא ומלאים כל טוב

להצטרף לקבלת
השיעורים או החוברות
באימיל ולשלוח הערות:

Tel. 718.387.1122 E.Y. 03.3096216
Email. Info@MachonHavineini.com

מפתח העניינים

מדור אמונה ובטחון שיעור קצ"ג

יום שלישי פרשת נשא (חג השבועות בחול"ל) ג' סיון תשפ"ג

ה הצלחה ברוחניות רק על-ידי תשוקה ובטחון . . . . .

בטחון לצורך גבוה | מחשבות של בטחון | בטחון הוא הסתכלות נכונה | המחשבות מיישרות את ההסתכלות | ויצר אותו בחרט ויעשהו עגל מסכה | כי השביע נפש שוקקה | בטח בה' ועשה טוב | הקב"ה מתאוה לתפילתן של צדיקים | כאן בבתי גוואי כאן בבתי בראי | זה א-לי ואנוהו - אהיה דומה לו | דרך העברה בעלמא | נעשה ונשמע אמרו כאחד | בין אופטימיות לבטחון | בטחון הוא תוצאה של הכרת הנשמה | ואתם הדבקים בה' אלוקיכם | משום יאוש בעלים נגעו בה | מזה ומזה אל תנח ירך | המורם מן האמור

יום רביעי פרשת נשא (חג השבועות בחול"ל) ד' סיון תשפ"ג

ה הצלחה בתורה על-ידי התעוררות התשוקה המביאה לידי מעשה . . . . .

בחור חלש שהפך למצטיין - מעשה שהיה | אל תסתכל בלבוש אלא במה שיש בו | תורה צוה לנו משה מורשה קהלת יעקב | כך שוברים מחיצות | מה דרכו של יצר להחליף לבושים | מעשה קוף בעלמא הוא | תשוקה מביאה לידי מעשה | כל השומע יצחק לי | האהבה מקלקלת את השורה | קראתי שמך ה' מבור תחתיות | ויחד לבבנו לאהבה וליראה את שמך | נשקו בר פן יאנף ותאבדו דרך | כי מלפני ה' הוא בורח

יום ראשון פרשת בהעלותך (נשא בחול"ל) ח' סיון תשפ"ג

ה האדם משתנה לטובה על-ידי לימוד התורה בגישה הנכונה . . . . .

חילוק יסודי בין אדם לבעל חי | כלי העשוי להשתנות | כל יום יהיו בעיניך כחדשים | חידוש הנשק בכל יום | כי חוק לישראל הוא | כי ה' יתן חכמה | לימוד מתוך גישה של ביטול | המאור שבה מחזירו למוטב | בבוקר זרע את זרעך | חידושי התורה מביאים לידי התפעלות | לא פג טעמה של תורה | החי יתן אל לבו | כל גבולך לאבני חפץ | כבודה של תורה | כיבוד אמיתי הוא הכרת הערך | ליקוט הדעת שהתקבלה בשבועות | בעל כרחך אתה חי

יום שני פרשת בהעלותך (נשא בחול"ל) ט' סיון תשפ"ג

ה חובת האדם למצוא בתורה את מה שלבו חפץ . . . . .

האומר אשכים ואשנה פרק זה | האדם מושבע על חלקו בתורה | יצר הרע משום מאי מחייב | מעשה לברי דעת | האדם מושבע ועומד לחפש את חלקו | רבי! נתת

לנו רשות לעמוד | לבו חפץ בא משורש פנימי | חכמות בחוץ תרונה | התענוג הוא מקור כל כוחות הנפש | רעב ולא מלחם | לפי העריבות תפקחנה עיני השכל | עמל פה כעמל מלאכה | מוטב יהיה שוטה בעיני השוטים | מאורסה קהילת יעקב

יום שלישי פרשת בהעלותך ח' סיון תשע"ט

מה . . . . . הדרך אל מידת ההשתוות

מלמד על אהרן שלא שינה | הדלקת הנר החמישי | הצדיקים מקריאים את תואריהם | אל תיתני ענווה דאיכא אנא | רצית צדיק הדור? הא לך צדיק הדור! | ברצותו צדיק ברצותו איש פשוט | העליונה שבמדרגות החסידים | אין התבודדות בלי מידת ההשתוות | ענווה מביאה לידי רוח הקודש | תשליך עם נערים שובבים | הצדיקים אינם בורחים מן הכבוד | שורשו בביטול הגמור | מכלל שהיה ישן | הצד השווה שהגיעו למידת ההשתוות

יום רביעי פרשת בהעלותך ט' סיון תשע"ט

נב . . . . . בטל רצונך מפני רצונו

אז ס'גייט נישט ווי מען וויל | דוגמאות מחיי היום יום | כילד קטן שאין לו רצון עצמי | הצדיקים מתקשים להתפלל | כמה יפה שלא היית בדורו של המן | אל יבוא בכל עת אל הקודש | אם שגורה תפילתי בפי | על-פי ה' ביד משה | על הדרישה ועל הפרישה | מרצון התורה לרצון ה'

מדור אור החיים הק'

ליל שישי פרשת בהעלותך (נשא בחו"ל) י' סיון תשפ"ב

נח . . . . . על פי ה' יחנו ועל פי ה' יסעו - עבודת ה' של המתנה

ושמרו את משמרת ה' | יספר כאן בשבח ישראל | להתהלך לפני אלוקים באור החיים | מתנת ההמתנה בחיי האדם | ההמתנה היא תכלית | ולא יתבייש בעבודת ה' | אין שטח מת בחיים | אמונת אומן של אשה יהודית | ניצול תקופת ההמתנה

מדור הילולא דצדיקיא

יום חמישי פרשת בהעלותך (נשא בחו"ל) י"ז סיון תשע"ח

סב . . . . . הרה"ק רבי אהרן מקארלין זיע"א

לב נשבר ונדכה אלוקים לא תבזה | בעל השמועה עומד כנגדו | הגמרא של הרבי ר' אלימלך | בחברותא עם אביו בגן עדן | משבח אני את התמימים | התמימות שריפאה | התמימות שהושיעה | התמימות שהעשירה

מדור אמונה ובטחון

שיעור קצ"ג

לע"נ הגאון הרב אהרן
ב"ר יחיאל מיכל (אויש) זצ"ל
אב"ד לופעני
נתנדב ע"י נכדו
ולזכותו אהרן בן חיה דינה

יום שלישי פרשת נשא (חג השבועות בחול"ל) ג' סיון תשפ"ג

הצלחה ברוחניות רק על-ידי תשוקה ובטחון

מן השמים שיוכלו לעשות נחת רוח להש"ת ב"ה ולעבדו בלבב שלם, וכל עיקר התוחלת והבטחון שלהם בבקשתם ותפילתם הוא אך להשיג מעלת השלימות והדביקות שלמעלה בעבודתם כי אך זה כל ישעם וכל חפצם בעוה"ז לא זולתו. והנה מעלת הבטחון הזה של הצדיקים הוא מדת הבטחון האמיתי אשר הזהיר הכתוב, כי הוא לצורך גבוה לשלימות העבודות הנוגע למעלה, והוא שכתוב בטח בה' ועשה טוב (תהלים לו, ג), ביראת ה' מבטח עוז (משלי יד, כו) וכיוצא. ומעלת הבטחון הזה שהוא בטוח על ה' שיעזור לו בוודאי בלי ספק כי הבא לטהר מסייעין לו משמים.

והנה החשבון הראשון פשוט מאוד, כי תכלית האדם הלא היא הצלחתו הנצחית ולמענה הגיע לעולם, ואם כן פשוט וברור שבה הוא צריך לייחל ולצפות לה' ולבטוח בו. מה שאין כן ההצלחה הגשמית שאינה חשובה כל-כך.

בטחון לצורך גבוה

סוגיית הבטחון ברוחניות היא סוגיא שצריך ללמוד ולחזור עליה בכל עת, להבינה ולחדש בה. ועכשיו לכבוד יו"ט שבועות, נלמד אותה שוב. ידוע מה שכתוב בזוהר הקדוש (פרשת תולדות) שיש צורך למידת הבטחון בענייני רוחניות. ובלשון הזוהר: 'שְׁנַי תוּקְפִיָּה בִּיה בְּקַב"ה, דִּיסִייעַ לִיה, פֶּד אִיהו אֲשֶׁתְּדַל בְּאִינון פְּקוּדִין דְּאוּרִייתָא, וּלְמִיהָ בְּאַרְח קְשׁוּט, דְּכִיּוֹן דְּאִתִּי בַר נֶשׁ לְאֶתְדַכְּאָה, מְסִייעִין לִיה וְדַאי [ישים מבטחו בהקב"ה שיעזור לו כמו שצריך כאשר ישתדל במצוות התורה, וישתדל ללכת בדרך האמת, וכיון שאדם בא ליטהר, עוזרים לו בוודאי].'

זה לשון ה'תפארת שלמה' (שם): זה מדת הצדיקים והחסידים ההולכים לפני ה', שכל ימיהם ושנותיהם אך זה מגמתם ומחשבתם בצפייתם להש"ת לזכות לסיוע

בן (משלי יא, ג) תומת ישרים תנחם" - "התהלכנו עמו בתום לב כדרך העושים מאהבה, וסמכנו עליו שלא יטעננו בדבר שלא נוכל לעמוד בו". **האדם בוטח בה' שיסייע לו לקיים את מצותיו, וזה מה שנותן לו את הדביקות של הבטחון הגמור.**

בטחון הוא הסתכלות נכונה

אך הבה ונחזור וניתן שם כולל לכל המחשבות האלה. אכן כן, יש להם הגדרה אחת הכוללת את כולן. ההגדרה היא: **כשאתה רואה דבר או מצב, תסתכל עליו בהסתכלות הנכונה, דהיינו בדרך ההסתכלות האלוקית.** ונבאר: **כשהאדם נקלע למצב קשה - משהו לא נעים קרה לו.** הוא איבד כסף, או סתם דברים הסתבכו לו - יש לו כמה דרכים של הסתכלות על זה. דרך אחת של הסתכלות היא: "אני לא מצליח. אף פעם אני לא מצליח. בכל מקום שאני מניח את ידי, העניינים מתחילים להסתבך. תמיד אני מפסיד. אני לא יוצלח". דרך נוספת של הסתכלות מעוותת היא הסתכלות של כפירה: "פלוני אשם... בגללו אני סובל עכשיו..." אכן כן, לשקר יש כמה וכמה דרכים של הסתכלות. לאמת יש רק דרך אחת, והיא דרך התורה. בתורה כתוב כיצד להסתכל על כל מצב.

ובכן, לחלק הפנימי של האדם שהוא חלק א-לוה ממעל, יש ביכולת לסייע לאדם להסתכל על המצב כפי שהוא באמת, וכשיראהו באמיתותו, יהיה שרוי בשמחה ובדביקות בה'. ומה הפירוש לראות את המצב באמיתותו? הפירוש הוא שיראה וירגיש שהקב"ה הוא זה שהכניסו במצב זה. מי שרואה את המצב באמיתותו, מצליח להסתכל על-ידי נשמתו. לא גופו מסתכל על המצב, אלא נשמתו מסתכלת עליה. פוקח עורים. אנו מודים לה' שפקח את עינינו שלא נהיה עורים. כשאין האדם עיור, הוא רואה שהקב"ה הוא זה שמנהל

מחשבות של בטחון

אולם כעת נלמד עוד סיבה מדוע העניינים הרוחניים זקוקים לבטחון יותר מהעניינים הגשמיים. וכדי להבין את הסיבה, נחזור אל נקודת הבטחון. הבה ונתבונן: מהו בטחון? רגילים אנחנו שיש רשימה של מחשבות פרטיות שכל אחת מהן מביאה לידי הרגשת בטחון. אם ננקוט המחשבה הפשוטה ביותר, הלא היא המחשבה שהקב"ה מנהיג את העולם לבדו ובכל הנהגותיו הוא מטיב, בין אם האדם רואה זאת ובין אינו רואה, הקב"ה בוודאי מטיב לו. **כשהאדם מתבונן בשתי אלה, שהקב"ה עושה את הכל ושהוא עושה הכל לטובה, הוא בוטח בו ומתערר לאהבה אותו.**

וכן אנו מכירים עוד מחשבות של בטחון, וכגון מה שכתב ה'חובת הלבבות' בפרק א' שבטחון נובע מאמונת האדם בהבטחתו יתברך. דבר אחד מדברייך אחר לא ישוב ריקם. אם הקב"ה הבטיח, מאמין בו האדם שיקיים את הבטחתו, כי יודע הוא שחותמו של הקב"ה אמת. וכיון שהקב"ה הבטיח שמי שיבחר בטוב, ישלם לו שכר, הוא בוטח בו שבאמת ישלם לו שכר. וכן הוא מאמין בכל ההבטחות הכתובות בתורה. ובזה מונח גם שהאדם בוטח בה' שיביא לו טוב נגלה בכל האופנים, כי זהו רצונו יתברך. הוא אינו יודע איך יראה אותו טוב נגלה, אבל הוא מאמין שהקב"ה טוב ומטיב, כי כך כתוב בתורה בפרשת בחקותי ובפרשת והיה אם שמוע, והוא מאמין במה שכתוב בתורה.

ועוד יש בעניני הבטחון שהאדם יודע שלא יפסיד מעשיית רצון ה', כי אין אדם שומע לי ומפסיד (דברים רבה ד, ה). וכן יש מה שהאדם בוטח בה' שאם צוהו לעשות משהו, בוודאי יוכל לעשותו, וכמו שכתב רש"י במסכת שבת (פח, ב): על תשובת רבא להווא מינא: "אנן דסגינן בשלימותא, כתיב

ה' אני מוצלח, ברוך ה' אני יודע מה יש לי לעשות, אני מבין ענין, וכיוצא באלה - יש לו הסתכלות של ילד קטן.

אמור מעתה: **המחשבות שהבאנו לעיל, הן מחשבות שמזכירות לאדם איך להסתכל על מצבו.** הוי אומר: כשהאדם נמצא במצוקה ומזכיר לעצמו שהקב"ה מנהל את הענינים ושזה לטובה, זהו אופן אחד איך להסתכל בהסתכלות תורנית. וכשהאדם נכנס לשערי עבודת ה' ואינו בטוח שיצליח, התורה מזכירה לו: "אלמלא הקב"ה בעזרתך, לא תוכל לו, אבל אם יעזור לך, תצליח גם תצליח". התורה מזכירה לו שחלק מההסתכלות הנכונה היא לזכור שהקב"ה בוודאי יעזור לו לילך בדרך האמת, כלשון הזוהר: "יִסְיֵיעַ לִיָּהּ, כִּד אִיהוּ אֲשַׁתְּבֵּל בְּאִינּוֹן פְּקוּדֵי דְאֹרְיִיתָא, וְלְמִיָּהּ בְּאַרְחָ קְשׁוּט".

ולא רק כשהדבר נוגע להצלחתו או לחוסר הצלחתו, אלא כך הוא לגבי כל דבר. התורה מצוה אותו להסתכל על כל דבר בהסתכלות זו. כשהוא רואה לדוגמא שחבירו נכשל מזהירותו התורה שלא יתכבד בקלונו. "מדוע אתה מסתכל? מדוע אתה מתכבד בקלון חבירך? אם מתכבד אתה בקלונו, סימן הוא שאין לך בטחון, אלא אתה חי בהרגשת כוחי של עוצם ידי, כי לכן אתה מרגיש שאתה מוצלח גדול בעוד חברך אינו כל-כך מוצלח". **כל המחשבות העוקמות והטפשייות שמורידים את האדם לטמיון, נובעות מכך שהוא מסתכל באופן שקרי, אשר בגלל כן הוא מתרחק הרבה מה'.**

ויצר אותו בחרט ויעשהו עגל מסכה

נסביר עוד: כשהאדם מסתכל על המצב מתוך חלק פנימי שבנפשו, המצב שהוא רואה נחרט באותו חלק שבנפש. ונבאר להבין את המושג: מי שכל מאוויו

כל דבר והוא זה שהכניס אותו למצב, ומאמין הוא במה שכתוב בתורה (עקב ח, טז): "למען עֲנֹתְךָ ולמען נִסְתָּךְ להיטיבך באחריתך". הוא מאמין שכל מה שהאדם עובר כאן בעולם, הוא כדי שיזכה לטוב נצחי, והרי לתכלית זו הגיע לעולם. הוא מצליח לראות זאת בחוש. הוא רואה איך הקב"ה עוזר לו להגיע לענוה. כשהאדם מתייסר, כשהאדם נוחל בזיונות, אם הוא מצליח להסתכל על זה נכונה, הוא רואה דבר אחד. הוא רואה שהקב"ה מציל אותו ומכפר לו על עוונותיו. הוא מרגיש את ההטבה שבדבר כי הוא מסתכל עליו נכונה. הוא מרגיש שהקב"ה רוצה להצילו שלא יתגאה ולכן סיבב שיהיה לו חוסר הצלחה כאן וחוסר הצלחה שם.

נמצא ששורש כל המחשבות הבטחון הוא להסתכל על כל דבר בדרך ההסתכלות של הנשמה, אשר בתורה כתוב מה היא, וכשהאדם לומד תורה, הוא מגלה את נשמתו הפנימית אשר לכתחילה ידעה שכן צריך להסתכל. התורה משקה את הנשמה, וגורמת לה לצמוח ולגדול ולהתגבר על הגוף, עד שדרך הסתכלותו הרגילה של האדם תיהפך להיות כהסתכלותה של הנשמה.

המחשבות מיישרות את ההסתכלות

מצוי מאוד לראות מי שבתחילה היה רואה כל דבר שחור, עד שאיזה מומחה לימד אותו לראות את הדברים בצורה אחרת. התורה מלמדת את האדם להסתכל על כל דבר אחרת. היא אומרת לו: "הסתכל באופן אמיתי ולא באופן שקרי", והיא גורמת לנשמה הפנימית להתגלות, והנשמה הפנימית הרי יודעת שכן צריך להסתכל. כל עוד האדם מסתכל על הצלחתו באופן של כוחי ועוצם ידי - ברוך

כי השביע נפש שוקקה

מעתה נאמר כך: **כשהאדם עוסק ברוחניות... הוא רוצה להצליח ברוחניות**, הוא רוצה להצליח ללמוד ולהתפלל, לסור מן הרע, לקיים את המצוות, לברך ברכות כדבעי, לאהוב את ה' ולירא מפניו, **אם לא יגלה את החלק העמוק מאוד שבנפשו ובו להשתוקק לבל אלה, התורה והמצוות שלו יירשמו בחלק יותר חיצוני שבנפשו**. כשהאדם משתוקק להצליח בתורה, אם הסיבה היא כי הוא רוצה להצליח בשייבה או בכולל או כי הוא רוצה להיראות טוב בעיני אשתו או חותנו, הגם שיעזור לו ה' ויצליח, תורתו תירשם רק בחלק החיצוני שהשתוקק. אבל **אם האדם מבין שמה שהוא רוצה הוא להתקרב אל ה', כי נשמתו משתוקקת להקב"ה**, למקור חיותה. זה מה שהוא רוצה. הוא רוצה את האמת. הוא רוצה לזכות לאמת. הוא רוצה לזכות לחיים. **אם מגמתו ותשוקתו היא לזה, אזי כשהוא לומד ומתפלל, זה נעשה רשום בחלק הפנימי שבנשמתו**.

והנה כשמדברים על הבטחון ברוחניות, ההסבר הוא כך: תורה, תפילה, מצוות, אהבה, יראה, וכל עניני עבודת ה', הם דברים גבוהים מאוד, דברים אלוקיים. הם אש. אש שחורה שצריכה להיכתב על גבי אש לבנה. זה צריך להיכתב על חלק פנימי שבנפש. ובכן, **אם אין האדם מגיע מתוך מחשבה שהוא זקוק לנס להיושע**, אלא **סבור לדוגמא שאם יתיישב ללמוד בוודאי יצליח שהרי יש לו מוח חזק, אזי אין אש התורה יכולה לקנות בו שביתה**.

היות שכל עניני הרוחניות הם דברים גבוהים ועמוקים, אין הם יכולים לשרות על הגוף או על החלק החיצוני שבנפש. ולכן **רק אם ייגש אליהם האדם מתוך ידיעה שהוא צריך שיירשמו בחלק העמוק מאוד**

תשוקותיו ורצונותיו פונים לכסף. כל היום הוא אומר בלבו: "הלוואי שיהיה לי כסף". אין לו והדבר עולה לו בבריאותו כי הוא רואה שלאחרים יש כסף. הוא מוכן למסור את נפשו כדי שייהפך לאיש מכובד המתפרנס ברווח. הוא בבחינת משוגע לאותו דבר. הנה כל מה שהוא רואה בעיניו, הוא מפרש על פי המחשבות האלה. כל מה שהוא רואה מקבל הבנה זו. כשהוא רואה בדרך משל את חבירו מהישיבה מצליח באיזה דבר, הוא רואה מיד שהוא הולך לעשות כסף רב. למה? כי אם הוא מוצלח, בוודאי יהיה מבוקש ביותר ויוכל לבקש שכר רב למלאכתו. הדמיון שיש לו במוחו, מתרגם את מה שהוא רואה לכסף. ואין זה רק מפני שהתמונות שבמוחו הן תמונות של כסף וההבנה שבלבו היא הבנה של כסף, אלא כל ההבנות והתמונות האלה קונות שביתה באותו מקום שבנפש המשתוקק לתענוג, עד שהוא מרגיש שזה מה שהוא צריך לעשות וזה מה שהוא צריך להשיג כדי להיות מאושר.

כעין זה מי שחולה על מחלת הכבוד, וכל מה שהוא רוצה הוא להשיג עוד קצת כבוד, הצורך שיש לנפשו לכבוד, משם הוא רואה כל דבר ולשם כל דבר נכנס. בדרך משל נאמר שבנפש האדם יש מסכתות רבות, אבל המסכתות ריקות וצריך למלאותן. והנה בדרך כלל זה פועל ככה: האדם לומד מסכת ורושם את מה שהוא לומד במסכת שבנפש. האדם קיבל בנשמתו את כל הש"ס, אבל הדפים של כל מסכת ריקים. כשהוא לומד מסכת שבת, הוא ממלא את מסכת שבת שבנשמתו, וכן הלאה. ובכן, כשיש לו לאדם מסכתות של כסף וכבוד וכיוצא באלה, זאת מפני שאותם הוא מבקש ולהם הוא מייחל ומצפה, כל מה שהוא רואה, נרשם באותן מסכתות. הוא ממלא אותן בהבנות כיצד להשיג כסף וכבוד, ובדמיונות מה נעשה לאיש שיש לו כסף וכבוד.

אשר האדם נמצא בהם תמיד. האחד הוא הדברים הרוחניים שהוא כבר מצליח בהם, והשני הוא הדברים הרוחניים שעדיין אינו מצליח בהם. האדם מצווה לבטוח בה' באלה כמו באלה כדי שיהיה להם שייכות לנשמתו. כלפי הדברים שהוא כבר מצליח בהם, הרי הוא יודע שאין זה תלוי בו. הקב"ה הוא זה שמצליח את דרכו, הוא זה שמשפיע בו את ההבנות, הוא זה שמסייע לו מסביב. כאן הוא מסייע לו שיוכל להצליח להתפלל, כאן הוא מזמין לו דבר מצוה. הקב"ה הוא זה שנותן לו את הכוח ומוח על כל צעד ושעל.

וכלפי הדברים שעדיין אינו מצליח בהם, על זה אמר הזוהר הקדוש שגם בהם צריך שתהיה לו לאדם אותה מדה של בטחון, אך שם נדרשת מדה גדולה של יגיעה שזה באמת ייקלט אצלו באופן שתהיה לו שמחה נפלאה ושלווה אמיתית. גם כלפי הדברים שאינו מצליח בהם, פעמים שמדובר בדברים בלתי נעימים, פעמים שמדובר בענינים של סור מרע כאשר הוא יודע שהוא בצרות צרורות כי נשמתו מתמלאת כתמים והשכינה שרויה בצער, אך עם כל זה בזוהר הקדוש כתוב שמי שמשתדל ללכת באורח קשוט, ודאי מסייעין בידו. הקב"ה בוודאי יעזור לו.

ומהו הביאור במה שאנו אומרים שהאדם צריך לבטוח בה' כלפי אותם דברים שעדיין אינו מצליח בהם? הביאור הוא כך: הקב"ה ברא אותנו עם נסיונות ויצה"ר כדי שנצטרך לפנות אליו מתוך מצוקתנו ולבקש את עזרתו. "עזור לי לחזור בתשובה, עזור לי להצליח השנה בחג השבועות ללמוד. אני לא יכול. אני זקוק לנס". הוא יודע שמדובר בחיים ושאם הקב"ה לא יעזור לו, לא יהיה לו כלום, והרי הוא פונה מתוך הכרה זו אל ה'.

שבנפשו ואשר על כן יאמר: "אני זקוק להקב"ה שיושיע אותי. בלעדיו איני יכול", אשר זהו בטחון ברוחניות כדברי הזוהר שהאדם אומר: "אני רוצה להשתדל במצוות התורה כי אני רוצה ללכת בדרך האמת, אני רוצה להתקרב אל ה', אני משתוקק לקרבת אלוקים באמת", אזי יגלה חלק פנימי שבנשמתו. זה לא יתגלה אם לא יהיה לו ברור שזה מה שהוא רוצה. רק כשברור לו שהוא חפץ באותו דבר עמוק, רק אז הוא פותח את החלק הפנימי שבנשמתו, ואז כשהתורה באה אליו, היא יכולה לשרות בו.

והנה כשהאדם רוצה דבר גשמי... הוא רוצה תאוה כזאת וכזאת, הצלחה כזאת וכזאת, אינו צריך שזה ייכנס לחלק הפנימי שבנפשו. לדוגמא, האדם זקוק לדירה, הוא מתפלל והקב"ה שולח לו איזו הצעה של דירה, הנה שפע זה מגיע אליו והוא יכול לקנותו מבלי שייחרט בחלק הפנימי שבנשמתו. אמנם את השפע הוא מבקש כדי שיהיה לו ישוב הדעת, וכדי שיוכל ללמוד ולהתפלל ולהזדכך ולהתקרב אל ה', אבל אין זה דורש ממנו שיפתח חלק פנימי כל-כך שבנפשו.

זהו הביאור במה שראינו שיעקר הבטחון הוא לרוחניות. כשהאדם רוצה לקנות דבר רוחני, אם יבקש אותו אבל בקשתו לא תגיע מהחלק הפנימי שבנשמתו, הדבר הרוחני לא יוכל להתאחד עמו מאחר שלא עשה כלים הראויים לאור כזה. זוהי אחת מהדרכים לבאר מדוע כשהאדם ניגש לענין רוחני, אם אינו בא בגישה של בטחון, אינו יכול לקנות שביטה אצלו.

בטח בה' ועשה טוב

עד כה ביארנו את הרעיון, ועכשיו נבוא לראות שיסוד זה נוגע לשני מיני מצבים

קיימת אצלו אותה שמחה נפלאה שאצל האדם תתגלה רק בעתיד, ואותה שמחה הרי גדולה מצער החסרון, כך שהקב"ה יוצא עם רווח כביכול.

כאן בבתי גוואי כאן בבתי בראי

והיכן אנו מוצאים יסוד זה? במסכת **חגיגה** (ה, ב), שם מבואר שבבתי בראי (בחדרים החיצוניים) אין עציבות לפני הקב"ה, שנאמר (דהי"א טז, כז) הוד והדר לפני עוז וחדוה במקומו, ורק בעת חורבן הבית בכה, שנאמר (ישעיה כב, יב) ויקרא א-דני ה' צבאות ביום ההוא לבכי ולמספד ולקרח ולחגור שק. הא לך שהיום אין הקב"ה בוכה בבתי בראי אף לא על חורבן הבית, וכל כך למה? כי על אף שהשכינה שרויה בגלות ויש לו להקב"ה בחינה של בכייה בבתי גוואי (בחדרים הפנימיים), יש לו בחינה של שמחה בבתי בראי. על מה יש לו שמחה? על הגאולה ועל שלימותם של בני ישראל בעתיד, כי אצל הקב"ה העתיד כבר קיים עכשיו.

אף רבי עקיבא כשראה שועל יוצא מבית קדשי הקדשים (שילהי מסכת מכות) היה מצחק. וכששאלוהו חבריו מדוע הוא מצחק, מה השיב להם? הוא אמר להם: עשיתי את החשבון הפשוט ביותר של הבטחון. אם רואה אני שמתקיימת הנבואה הרעה (מיכה ג, יב) לכן בגללכם ציון שדה תחרש וגו', ברור לי מעתה כשמש בצהריים שתתקיים גם הנבואה הטובה (זכריה ח, ד) עוד ישבו זקנים וזקנות ברחובות ירושלים. אני רואה עכשיו את הגאולה בעיני הבשר שלי. אם יכול הייתי להסתפק ח"ו לרגע אחד מחמת ההסתר, השועל שיצא זה עתה מבית קדשי הקדשים, גרם לי להבין כדבר פשוט עד מאוד שתבוא הגאולה.

יסוד זה מבאר **שכאשר הקב"ה רואה חסרון ברוחניות** אצל האדם, היות שהוא

הקב"ה מתאוה לתפילתן של צדיקים

חז"ל (חולין ט, ב) אומרים לנו שהקב"ה מתאוה לתפילתן של צדיקים, ולכן הוא מכניסם למצבי מצוקה. וסיבת הדבר, כי **כשהאדם מתפלל מתוך מצוקתו, הוא מגיע לדביקות נפלאה**. ואע"פ שהקב"ה עצמו בצער, כדאי לו הדבר. ניקח לדוגמא את האמהות שהיו עקרות. כשהן היה עקרות, היה הקב"ה עצמו שרוי בצער, כמאמר **חז"ל** (סנהדרין מו, א): "בשעה שאדם מצטער, שכינה מה לשון אומרת, כביכול, קלני מראשי קלני מזרועי". יכול היה לפקוד אותן תיכף ומיד ולא היה מצטער, אבל אם היו נפקדות מיד, לא היו מתפללות, והרי מתאוה הוא לתפילה כזו הבוקעת מן המצר. **הביא להם הקב"ה צער גדול של חסרון, משום שהוא מתאוה לאותה תפילה, כי התענוג שיש לו ממנה, גדול כל-כך, שהוא מכסה על הצער שיש לו מחמת החסרון**. חשבון פשוט הוא למתבונן. **עד כדי כך יש לו להקב"ה תענוג כשהיהודי מבקש ממנו מתוך חסרונו ומקווה אליו ובוטח רק בו**, שהוא אומר: "כדאי לי לעשות לך חסרון, כי כך תתפלל אלי ממקום של מצוקה ויהיה לי תענוג גדול".

ולא רק מהרגע שהאדם יעמוד להתפלל, אז יהיה לו להקב"ה תענוג, אלא הקב"ה הרי יודע עתידות, וכשאומרים על הקב"ה שהוא יודע עתידות, הכוונה היא שאצלו העתיד כבר קיים, כי הוא היה הווה ויהיה ואין אצלו **צמצום הזמן**, ולכן באותו זמן שיש לו צער גדול מחמת החסרון, החל **מהרגע הראשון יש לו כבר תענוג מזה שהאדם קם מתוך אותו צער ומתפלל אליו ונשען עליו ומאמין בו ומתחזק בו**. זוהי הסיבה שהקב"ה יכול להגות תכנית כזו. הוא יכול לעשות חסרון באדם ולהיות בגלות (שכינתא בגלותא), כי בו בזמן כבר

אכן טענה זו הבאה מחמת מחיצת הזמן נכונה רק אצל מי שחי את ההווה בלבד. אבל היהודי הרי יש לו מצוה של לימוד התורה, וכבר כתב **רבינו יונה שתכלית לימוד התורה היא להגיע אל הבטחון**, וכפי שאנו לומדים עכשיו הפירוש פשוט מאוד, כי **בטחון פירושו לראות כל דבר כפי שהקב"ה רואה אותו**, או כפי שחלק הא-לוה ממעל שלו רואה אותו, אבל **לשם כך צריך האדם לזכך את עצמו כדי שבאמת יוכל לראות כפי שנשמתו רואה**. הקב"ה הרי יכול לחבק את הרשע הגמור ולאהוב אותו באהבה עמוקה כל-כך. וסיבת הדבר, כי הקב"ה יודע את האמת שהחלק הפנימי לא נפגם ועוד מעט ואין רשע והתבוננת על מקומו ואיננו. הוא יודע שעכשיו הוא רק סוג של מעבר.

דרך העברה בעלמא

מחנך בעל נסיון שעברו תחת שבת חינוכו ילדים רבים, אינו מתפעל כשרואה נער בין שלוש עשרה לעשרים שמתחצף. הוא מבין שבעצם הוא בחור זך וטהור, אלא שהוא גדל עכשיו, ולכן הוא מתקוטט קצת, מתחצף קצת, מתנשא קצת. הוא כבר ראה אלפי פעמים שבחורים כאלה חוזרים בסוף. הם נרגעים וחוזרים. אינו מתפעל מדברים כאלה, כי הוא יודע שככה זה הולך בגיל הזה. חלק הוא מהכרת העצמאות ומחיפוש הזהות האישית, ואח"כ הוא חוזר אל התלם.

הקב"ה רואה אותנו ג"כ באופן זה, ובכל גיל, גם בגיל שלושים ארבעים ושישים. הוא רואה שאנו הולכים ואח"כ חוזרים. **שיש לו תוך כדי שהאדם עדיין משוטט, נובעת מכך שהוא יודע עתידות**. והרי הוא **מצווה את האדם במצות הבטחון שאף הוא יתקשר לאותה הבנה**, וכשהוא מתקשר לאותה הבנה, הוא אינו נרגע ומתחיל

יודע שכל בני ישראל יחזרו בתשובה שלמה ויצליחו באהבה ויראה ובכל הענינים הרוחניים, כמו שכתב **הרמב"ם** (תשובה ז, ה) שיש לכך הבטחה, וכפי שכתב **בשו"ע הרב** הלכות ת"ת (ד, ג) שהבטחה היא לכל נשמה יהודית בלי יוצא מן הכלל, על כן הוא יכול לשמוח כבר עכשיו, כי הוא יכול לשמוח עם העתיד בו בזמן שיש לו צער גדול מחמת החלק הגלוי.

זה א-לי ואנוהו - אהיה דומה לו

וגילה לנו הקב"ה דבר זה בתורתו כדי שנגלה את החלק האלוקי שבנו, כי החלק האלוקי יכול ג"כ להראות פלא זה. הקב"ה אומר ליהודי: אילו היית רחוק ממני כל-כך שלא היית יכול לחקות את הנהגותי, אזי כשהיית נמצא בחסרון, גשמי ובעיקר רוחני, לא היית יכול לרקוד ולשמוח על שם העתיד שאתה הולך להיות ירא שמים. היית צריך להתבייש. "בוש לך! מה אתה רוקד כאן? אתה זוכר מה היה אתמול? אתה זוכר מה היה אשתקד? כבר חזרת בתשובה על הכל? למה אתה שמח". אך אומר אני לך "קדושים תהיו כי קדוש אני". אם אני קדוש, אף אתה יכול להיות קדוש. **יש בך חלק גבוה מאוד, חלק א-לוה ממעל**, ובגלל כן אתה יכול לחקות את הנהגותי. **אתה יכול להראות דברים שהם למעלה מדרך הטבע ממש. ואם כן אתה יכול גם להראות את שתי הבחינות של בתי גזואי ובתי בראי באותו בזמן**. אם אני יכול לראות מבעד למחיצת הזמן ולשמוח עם העתיד, אתה יכול ג"כ לעשותו. ואתה לא רק יכול, אלא גם מצווה לכך. **אני נותן לך את מצות הבטחון שתסתכל בהסתכלות אלוקית על כל דבר. אני מצווה אותך שתבקע את מחיצת הזמן** שאומרת: "מה יש לי מזה שכתוב הבא ליטהר מסייעין אותך? הרי אני לא רואה זאת עכשיו! תעיתי עכשיו כשה אובד, נבוך ומסובך אני לגמרי".

קודם לכן, אבל לא היה בהישג ידו, ועל ידי התשוקה הוא נעשה בהישג ידו.

אפשר לראות כעין זה אצל רב ותלמיד, פעמים שהתלמיד לא הבין את שיעורו של הרב, והרי הוא ניגש אליו לאחר השיעור ושאל שאלות, וככל שהוא מוסיף לשאול ולגלות את תשוקתו, הוא גורם לרב להסביר את דבריו ביתר בהירות ובתוספת משלים, עד שהוא מצליח להמשיך אליו את האור שעד כה היה מרוחק ממנו.

והתכונה השניה שיש באמירת נעשה ונשמע, היא **הבטחון הנפלא שיש לו לאדם**, כפי שראינו לעיל מפירוש רש"י במסכת שבת. **האדם מקבל על עצמו לעשות משום שלבו סמוך ובטוח שיצליח**. איך אתה יודע שתצליח ועדיין לא שמעת? - כי אם הקב"ה מציע לי, בוודאי אצליח.

בין אופטימיות לבטחון

ובכן, מי זה שידע לענות נעשה ונשמע? הרי אומר: החלק הפנימי שבנשמה. הוא זה שידע להסתכל על הדבר נכון. אכן כאן אנו רואים את החילוק בין אופטימיות לבטחון. אופטימיות היא תכונה פנימית שיש לו לאדם האומרת: "יהיה טוב". האדם אומר: "נכון שיש כאן שלוש אפשרויות, אבל למה לי לחשוב שיקרה לי משהו רע? יהיה טוב. האפשרות הטובה ביותר היא זו שתצא בסוף". אנשים משתמשים בתכונה זו כדי לקחת סיכונים. האדם עושה השקעה כשהוא מעמיד את עצמו בסיכון. "יהיה טוב". ומה יקרה אם לא יהיה טוב? - "איני יודע".

אכן אנשים תמיד מתבלבלים, כי הם חושבים שזהו בטחון, להאמין שיהיה טוב ולא לחשוב על סיכונים. אבל כאן אנו

לשקוט על שמרנו, אלא אדרבה, הוא מאיר בכך את נשמתו, כי **כל פעם שהאדם מביט בהסתכלותה של הנשמה, הוא מחזק את כח נשמתו, הוא מחזק את כח ראייתו ותפיסתו בתורה, ועל ידי כן הוא מתרומם**.

זהו שהביא החובת הלכבות (שער הפרישות פ"ד) שאמרו החסידים: "הפרוש צהלתו בפניו ואבלו בלבו". **האדם צריך שבעת ובעונה אחת יהיה לו גם חשבון הנפש וחרטה ושברון לב מפני שהוא יודע שתפקידו לגלות את שלמותו הרוחנית, וגם שמחה וצהלה מפני שהוא יודע שבוודאי מסייעין אותו**. הוא יודע שהוא יכול לשמוח כבר עכשיו על שם עתידו, והרי הוא מקיים בזה "זה א-לי ואנוהו - הוי דומה לו" (שבת קלג, ב). הוא מתנדמה להקב"ה על-ידי שהוא מתקשר להנהגה זו.

נעשה ונשמע אמרו כאחד

הנה בפרי צדיק ובעוד ספרים מבואר שבאמירת נעשה ונשמע יש שתי תכונות. האחת היא **שהאדם משתוקק עד מאוד לקבל את התורה**. הגה"ק רבי צדוק זיע"א מבאר שזה מה שנתן לתורה את האפשרות לבוא לעולם העשייה ולקבל לבוש של עשייה, כי **כשהאדם משתוקק שבהיותו כאן בעולם הגשמי יוכל להתדבק אל ה', תשוקתו מושכת את התורה אליו שבאמת יוכל לקיים אותה בכלי העשייה שלו**. וכבר למדנו על כך בפסח שני השתא שעל ידי טענת למה נגרע נמשכה מצוה חדשה, מצות פסח שני. וכאמור, כל התורה והמצוות הגיעו באופן זה. כשבני ישראל ענו ואמרו נעשה ונשמע, קיבלו את היכולת להתקרב אל ה' מתוך העולם הגשמי. וכן **כל פעם שהאדם משתוקק לעבוד את ה', תשוקתו מולידה לבוש חדש ודרך חדשה להביא את האור האלוקי אליו**. האור כבר היה קיים

יתקיימו, אבל בני ישראל הרי ענו נעשה ונשמע עוד לפני שקיבלו את התורה, ואף לדעה האומרת שענו נעשה ונשמע לאחר שקיבלו את התורה, בוודאי אמרוהו לפני שלמדו את כל התורה ולפני שידעו שבתורה כתוב נעשה ונשמע, ואיך היו יכולים לבטוח לפני שהכירו את ההבטחות? התשובה היא ששורש הבטחון נעוץ בכך שהנשמה יודעת את האמת, שהרי היא באה מהקב"ה שהוא האמת, וכשהאדם מצליח להסתכל בהסתכלותה של הנשמה, ממילא הוא רואה מה שהוא צריך לראות. אמור מעתה: האדם בוטח בה' לא מפני שההבטחה כתובה בתורה, אלא מפני שנשמתו יודעת את האמת. התורה היא רק הסימן לראות אם שלוותו באמת באה מבטחון או שהיא באה רק מאופטימיות. על-ידי התורה יכול האדם לבחון את עצמו.

ואתם הדבקים בה' אלוקיכם

והנה כשהאדם מצליח באמת לראות כל דבר כפי שנשמתו רואה אותו, ראשית כל הוא רואה כל דבר נכונה, אך יותר מזה, ועיקר התכלית הוא, שעל ידי כן הוא בא לידי דביקות בה'. זהו הדבר שגורם לאדם להרגיש דביקות עצומה בה', כי הם מבינים זה את זה. הקב"ה אומר כך ואף נשמתו מרגישה כך, והרי הוא יודע את האמת.

הן כך אמר בעל התניא (תניא פ"ה) שעל ידי לימוד התורה מגיע האדם למדרגה יותר גבוהה של דביקות ממדרגת הדביקות בעת קיום המצוה, כי המצוה נעשית על-ידי הגוף שמהווה כעין מפסיק, מה שאין כן בתורה שהיא חכמה והחכמה היא הדבר העדין ביותר של האדם ואינו נתפס בגשם, וכשהאדם לומר תורה כראוי, אין שום מסך המבדיל, והרי הוא מתדבק תיכף ומיד בה'.

מבינים את נקודת ההבדל. בטחון פירושו שהאדם מצליח לראות את המצב כפי שנשמתו רואה אותו. זהו בטחון. ובכן, כשמדובר ברוחניות, נשמתו הרי יודעת שהיא יכולה להצליח, והרי היא יודעת בידיעה ברורה שאם תפנה להקב"ה באמת, הקב"ה יעזור לה. איך יודע האדם שנשמתו יודעת זאת? כי כך כתוב בתורה. התורה מגלה לנו כל מה שנשמתנו יודעת, עוד לפני שאנו יודעים אותם. לעומת כן, כשמדובר בגשמיות, כשהאדם אומר: "בוודאי יהיה בסדר. יהיה כסף, יהיו רווחים... יהיה טוב... עזוב..." אנו שואלים אותו: מי אומר לך זאת? למה אתה מרגיש כך? לא מפני שהחלק א-לוה ממעל מגלה לך זאת, אלא משום שכך אתה רוצה. אם כן אין זה שייך כלל לבטחון.

צריך לתפוס את הנקודה. בטחון פירושו שהאדם מצליח לראות את המצב כפי שנשמתו רואה אותו, והתורה היא זו שמגלה לו מה נשמתו רואה. הנה מה זו יגיעה בתורה? יגיעה בתורה פירושה שהאדם משבר את מחיצת הגוף. הוא עושה זאת על-ידי ביטול ועל-ידי עמל ויגיעה ועל-ידי אמירה בפה. על-ידי כל אלה, הוא משבר את המחיצה שמספרת לו סיפורי שקר, הכל כדי שיצליח לראות את המצב כפי שנשמתו רואה אותו. כשהאדם יגע בתורה באמת, כלומר, על-ידי ביטול ותשובה וכדומה, הרי הוא מגלה אותו חלק שבנשמתו, וממילא הוא יכול לראות את המצב באופן הנכון.

בטחון הוא תוצאה של הכרת הנשמה

כשבני ישראל אמרו נעשה ונשמע, ידעו שיוכלו לעמוד בקיום התורה. הם ידעו זאת, כי נשמתם ידעה זאת מתוכה. הנה בדרך כלל אנו אומרים שבטחון פירושו שהאדם מאמין שההבטחות הכתובות בתורה

החלקים בעבודת ה' שעדיין אינך מצליח בהם, תאמר נעשה ונשמע בכל יום, והיינו שמצד אחד תהיה לך תשוקה גדולה להצליח בהם ומצד שני יהיה לך בטחון חזק שתצליח ותהיה מלא שמחה, וזהו היכולת לחיות את ההווה ואת העתיד בו בזמן, בתי גוואי עם בתי בראי.

אם יהיה האדם בשמחה בלבד, לא ימשיך אליו את האור באופן שיקבל לבוש גשמי ויוכל לעבוד בו את ה'. האדם הרי מקבל סולם עם שלבים זה למעלה מזה כדי שיוכל לטפס ולהתקרב אליו. איך סולם זה מתקרב אליו? אפשר לראות בדרך משל לאחר שהמטוס מסיים את נחיתתו, ומצמידים אליו את המדרגות או שרוול כדי שהנוסעים יוכלו לרדת ממנו ולהמשיך בדרכם. האדם רוצה לעלות אל ה', אך אינו יכול, כי אין לו סולם. מה מקרב אליו את הסולם? מה נותן לו את הכלים החדשים שהוא זקוק להם כדי לעלות? התשובה היא: תשוקתו. **תשוקתו היא זו שמביאה לו את הסולם הנצרך לו.** וכפי שראינו מדברי רבי צדוק שפסח שני הגיעה על-ידי התשוקה ואף שאר כל המצוות הגיעו על ידה. התשוקה היא זו שמביאה את הסולם, אך זאת בתנאי שהאדם שרוי בשמחה מפני שהוא בוטח שהקב"ה בוודאי יביא לו את הסולם, כי הוא יודע שהבא ליטהר בוודאי מסייעין אותו, וכמו שראינו ב זוהר הקדוש.

מציאות זו ממשיכה לו עוד מצוה ועוד מצוה בבחינת מצוה גוררת מצוה. היא מזמינה לו תמיד את השלב הבא כדי שיוכל לעלות אל המדרגה הבאה. ושוב, מציאות זו צריכה להיות בלולה מתשוקה ובטחון. את התשוקה הוא צריך כדי שיוכל להמשיך את הסולם, ואת הבטחון הוא צריך כדי שהתשוקה תוכל להביאו לידי דביקות, ובעיקר כדי שלא יפול ליאוש. תשוקה בלי

כשהאדם זוכה לעבוד את ה' באופן זה, הרי הוא מבטל רצונו מפני רצון ה'. הוא אינו רוצה לחשוב מה שגופו רוצה, אלא הוא רוצה שרצון נשמתו יתגלה החוצה, וממילא התורה והמצוות מביאות אותו לידי דביקות. כשרק חלק חיצוני מהנשמה מתגלה, מדרגת הדביקות נמוכה יותר. אך כשהאדם בוטח בה' מתוך חלק פנימי שבנשמתו ועובד אותו באופן זה, הוא מגיע למדרגה יותר גבוהה של דביקות.

משום יאוש בעלים נגעו בה

והנה ידוע שהמעכב הגדול ביותר מההצלחה בתורה ובמצוות הוא היאוש. כל מי שנפל בתאוותיו ועזב מחמת כן את דרך התורה, או עזב חלק מסוים בהחליטו שהוא מפסיק לעבוד עליו, אם תשאל אותו למה עזב, יאמר לך ברגע של גילוי לב שהיאוש גרם לו. "לא ראיתי שאני עתיד להצליח, ואמרתי בלבי: למה לי לעבוד לחינם, למה לי לצער את עצמי ולעורר בי תקוות שווא?". אכן כן, כאב היאוש הוא כאב חזק ועצום. כשהאדם מרגיש לא יוצלח, הוא מרגיש טעם מיתה, והרי הוא בורח לגמרי.

ומדוע הוא התייאש? כי ניסה פעם, פעמיים, עשר פעמים, מאה פעמים, ולא הצליח. **כשיש לו לאדם את התכונה הראשונה של נעשה ונשמע, היינו התשוקה העצומה להצליח ברוחניות, אך אין לו את התכונה השנייה, היינו הבטחון בה' שיעזור לו, אינו יכול להתרפק בה' על-ידי תשוקתו,** ובשלבים המתקדמים והחמורים, הוא נופל לגמרי, כי הוא משתוקק ואינו מצליח, משתוקק ואינו מצליח, ומתקיים בו "תוחלת ממושכה מחלה לב" (משלי יג, ב). הוא נעשה חולה, פשוטו כמשמעו.

מזה ומזה אל תנח ירך

אומר הקב"ה ליהודי: **רצוני שכלפי**

להסתכל באופן זה. **כלפי הדברים שהאדם כבר רואה בהם הצלחה**, הלא זה פשוט וברור שהוא מזכיר **לעצמו כל יום שהקב"ה עוזר לו בכל רגע ורגע, ואם יפסיק לרגע אחד, יחזור לתוהו. וכלפי הדברים שאינו רואה בהם הצלחה, כלפיהם למדנו שהאדם צריך שיהיו לו בתי גוואי ובתי בראי, בדומה להקב"ה שיש לו צער ושמחה בעת ובעונה אחת מפני שהוא רואה את העתיד. כשהקב"ה מצוה אותנו במצות הבטחון, הוא אומר לנו: אראה לכם איך לאחוז בזו ובזו בבת אחת. וכשהאדם עושה כן, כשהוא שמח מפני שהוא יודע שיש לו עתיד טוב הגם שאינו רואהו עדיין, הרי הוא יוצר בלבנו את שתי התכונות של נעשה ונשמע, וזה מה שמביא לו תמיד את המדרגה הבאה שיוכל להתעלות הלאה, וכך הוא יכול לעלות מעלה מעלה. ומפני כך, אם חסר לו לאדם בטחון ברוחניות, אין לו שום אפשרות לעלות ממדרגה למדרגה. לכן נתן לנו הקב"ה את התורה והראה לנו איך להתנהג.**

בטחון מביאה את האדם לעצבות ויאוש. **רק כשיש לו את שניהם, הוא מגיע לידי דביקות**, ונברא עבורו מציאות חדשה כדי שיוכל להתעלות יותר בעבודת ה'.

המורם מן האמור

היוצא לנו: ראינו בתפארת שלמה שהאדם צריך להבין ש**עיקר הבטחון הוא להצלחתו הרוחנית**, וביארנו שזה לא רק משום שתכלית האדם היא הצלחתו הרוחנית, אלא גם משום ש**רוחניות היא דבר עליון ואינו יכול להיחרט בחלק החיצוני שבנפש**. על כן הוא צריך להשתוקק ולהאמין מתוך חלק פנימי מאוד שבנשמתו. ועל זה דיברנו שצריך להבין שבטחון פירושו להסתכל על כל דבר כפי שהחלק הפנימי שבנשמה מסתכל על זה. זהו יסוד הבטחון. **התורה מלמדת אותנו מה היא אותה אמת, היגיעה בתורה משברת את מחיצת הגוף כדי שנוכל להרגיש אותה אמת, כי הנשמה יודעת זאת.** ולרוחניות נחוץ עד מאוד

יום רביעי פרשת נשא (חג השבועות בחו"ל) ד' סיון תשפ"ג

הצלחה בתורה על-ידי התעוררות התשוקה המביאה לידי מעשה

בשבועות בישיבה ואחרי תפילת ערבית כשחבריי ניגשו אלי לפטפט קצת כדרכינו, לא עניתי להם. משראו שאיני עונה, התחילו להתלוצץ ממני. הבזיונות שנחלתי אז, היו קשים ונוראים. הרגשתי שחותכים לי בבשר החי. אבל לא ויתרתי ולא דיברתי מילה עד אחרי קדושת כתר. חבריי אף הם לא ויתרו ופגעו בי ללא הרף: "הוא נהיה לו צדיק... צדיק חדש בא לעיר..." וכל פעם שפגעו בי, התפללתי בלבי לה: "פתח את לבי בתורתך. עזור לי. אני רוצה להבין תורה, אני רוצה להצליח בתורה". יומיים אחרי שבועות, החלטתי שאני הולך לנסות ללמוד גמרא. הוצאתי גמרא מבוארת ופתחתי, והנה אני רואה שאני מבין. למדתי עוד קצת ועוד קצת.

אמר הבחור למשגיח שעמד מולו משתומם: אתה רואה אותי עכשיו ואני נקרא מהמצוינים בישיבה. דע לך שמאז לא עזבתי את הגמרא. כבר סיימתי עשרות מסכתות. אני לא יכול לעזוב. אהבת התורה שלי חזקה כל-כך שאיני יכול לעזוב את הגמרא.

מן הצד עמד משגיח הישיבה המארכת וצפה במחזה, וכיון שהבחור נפרד מהבעל דרשן (אף הוא משגיח באחת הישיבות, כאמור), ניגש הוא לשאול את הבעל דרשן על מה שוחחו ביניהם. כשסיפר לו, כמעט נפל מתעלף. לאחר כמה נשימות עמוקות אמר: אני יכול להעיד שבחור זה היה הבחור החלש ביותר בישיבה, ומה שעשו אתו וכמה

בחור חלש שהפך למצטיין - מעשה שהיה

משגיח באחת מהישיבות החשובות מספר שלפני כמה שנים התבקש לשאת דרשת הכנה לשבועות באחת מהישיבות, וניצל את ההזדמנות לדבר בענין הכוח הנפלא שיש לו ליו"ט זה שעל ידו יכול האדם להשתנות ולעלות על דרך המלך ולקבל את הקשר שלו אל הקב"ה ואת הבנתו ותענוגו בתורה. לאחר הדרשה ניגש אליו בחור אחד שניכר היה על פניו שהוא מהמצוינים וביקש לדבר עמו בינו לבינו. הוא הלך עמו הצדה ואמר לו: מאוד התפעלתי מדרשתך ועל כן אני רוצה לספר לך מעשה שמעולם לא סיפרתי לאיש.

פתח ואמר: תושב חו"ל הנני ובאתי הנה לפני שנתיים. לא היתה לי שום שייכות להבנת התורה, עד כדי כך שאפילו לומר שורה אחת בגמרא לא יכולתי. הסתובבתי כך מחודש אלול ועד חודש סיון והיה לי מר ממר. צוות הישיבה ניסו לשדך לי כמה מיני חברותא, ואבי בזבז בשבילי סכומים גדולים של כסף, אך שום דבר לא הועיל. לא הבנתי מילה אחת בגמרא. כשהגיע חג השבועות שמעתי מיהודי אחד שיש ענין ומקורו בשל"ה הק' שלא להפסיק בדיבור מברכו בליל ערבית עד אחרי קדושת כתר. החלטתי שאני מאמץ את זה, והתפללתי לה' שהדבר יהיה לי לסיוע לפתוח את לבי בתורה. הייתי

כל פעם זה יקרה מסיבה אחרת. "הרופא כן אמר, הרופא לא אמר... הרופא כן עלה על הבעיה, הרופא לא עלה על הבעיה... הרופא טעה..." כי **סדר יש והקב"ה מנהיג את העולם לפי סדרו כשהוא מלביש לו לבושים.**

תורה צוה לנו משה מורשה קהלת יעקב

כשיש בחור או אברך שאינו מצליח בתורה, **שם המעשה הוא שיש כוחות שמנהלים מלחמה להפריד את החיים מנשמה זו.** כי הנה כבר הבאנו כמה פעמים מה שכתב המהרש"א על מאמר **הש"ס** (סנהדרין גא, ב) "כל המונע הלכה מפני תלמיד - כאילו גוזלו מנחלת אבותיו, שנאמר תורה צוה לנו משה מורשה קהלת יעקב, מורשה היא לכל ישראל ממשות ימי בראשית". וזה לשון **מהרש"א:** "המונע הלכה מפני תלמידו ללמוד עמו עד שתהא שגורה לו בפה, לפי שאומר הרב שאין התלמיד הגון וראוי לכך ואי-אפשר לו ללמוד, הרי גוזלו מנחלת אבותיו, שהתורה היא מורשה לכל ישראל ממשות ימי בראשית, רוצה לומר לפי בריאותם וטבעם ממשות ימי בראשית מוכנים כל ישראל ללמוד תורה. הוי אומר: כל יהודי בלי יוצא מן הכלל יכול מצד נשמתו להצליח בתורה. והסגנון שאנשים מדברים: "הלה בנוי ללמוד תורה והלה אינו בנוי לכך", הוא שקר וכזב. **החילוק בין המוחות נכון רק לגבי אופן הלימוד.** יש מי שיכול להצליח דווקא באופן לימוד כזה ויש מי שיכול להצליח דווקא באופן לימוד אחר, אבל לעצם הדבר, **כל יהודי בנוי להצליח בתורה ואין בזה יוצא מן הכלל.**

כך שוכרים מחיצות

אמור מעתה: כשאתה רואה יהודי שאינו מצליח בתורה, אין זה מפני שאינו בנוי

ששילמו עבורו, לא הועיל. כמה וכמה פעמים ביקשו לסלקו מן הישיבה, ורק על-ידי הפצרות מרובות והפעלת פרוטקציה נשאר, והיום הוא המתמיד הגדול ביותר בכל הישיבה כולה. אין הוא עוזב את הגמרא. לא ידעתי איך קרה השינוי. עכשיו נודע לי הסוד...

אל תסתכל בלבוש אלא במה שיש בו

עד כאן המעשה. אכן לימודו של מעשה זה אינו מצומצם לפרט אחד בלבד, עד שניתן לו שם: "גודל הסגולה שלא לדבר מברכו עד אחרי כתר". פשוט שלא זהו הסיפור. צריך להבין שהסיפור שייך לחלק יותר רחב בתורה. ידוע מה שכתוב **בכל הספרים שאם יש לו לאדם את הגישה הנכונה לתורה, טהרת הלב הנכונה, התורה קונה אצלו שביתה.** מי אינו נותן לתורה להיקלט אצל האדם? הקליפות. **זה לא קשור לסוג מוח, זה לא קשור לבעיה נפשית מסוימת. הללו הם רק הצורות שעל ידן הסטרא אחרא מצליח להפריד בין התורה והאדם.** כל פעם כשיש לו לאדם עיכוב, הוא בצורה של לבוש. אבל לא זהו שם המעשה.

דוגמא לדבר: כשהחליט הקב"ה שאדם פלוני לא יצליח עכשיו בכסף, אין זה משנה מה היא הסיבה שלא הצליח. זוהי רק הדרך איך הקב"ה הוציא את החלטתו לפועל. **המעשה הוא שהקב"ה הוציא את החלטתו לפועל שלאדם זה לא יהיה עכשיו כסף, והסיבה היתה רק לבוש.** כשלא נגזר על שידוך להסגר, מה זה משנה אם פלוני אמר כך או פלוני אמר כך, או שבדיוק לא היה אפשר לתפוס אותו והוא הלך וסגר עם מישהו אחר. מה זה משנה? כל זה הוא רק הדרך איך הקב"ה עושה זאת, אבל לא זהו שם הסיפור. וכן הוא בעניני רפואה. אם הקב"ה מחליט שהאדם יסתלק מן העולם,

פלוגי אמר ומה אלמוני אמר, וכמה פעמים כבר ניסו ובכמה אופנים כבר ניסו, כשהמחיצה תישבר, אני אושע".

וההתעוררות מצדו היתה על-ידי קבלה שלקח על עצמו, קבלה קשה מאוד שהיתה כרוכה בהרבה בזיונות, וצלח אותה.

מה דרכו של יצר להחליף לבושים

אנו צריכים להבין שכפי שהמחיצה יכולה להיות כל פעם באופן אחר, כך הדרך לשבור אותה יכולה להיות כל פעם באופן אחר. צריך לקלוט את הנקודה. כלל הוא לא רק לגבי ההצלחה בתורה, אלא כלל הוא באופן כללי איך שוברים מחיצה שאינה נותנת לשכינה לשרות בלב האדם. היצר הרע מנסה את כל הדרכים האפשריות. אצל האחד הוא משתמש ביאוש, אצל השני הוא משתמש בגאווה. לא משנה לו ליצר הרע באיזה לבוש הוא צריך להשתמש. הוא מוציא כל פעם את הכלי שיכול להועיל לו במזימתו לפי המצב והענין. כשהוא בא אל האדם ומבין שיאוש לא יועיל אצלו, הוא אומר: "בסדר גמור! יש לי רעיון אחר. נלך לצד השני. התיישב עם הגמרא. אתה יכול לשבת כמה שאתה רוצה. למד עם החברותא, אמלא אותך בגאווה עד כדי להתפקע. לאנשים כמו שלך יש לי טיפול מיוחד שנקרא גאווה". וכשהוא רואה שהאדם מתנפח בגאוותו, הוא מסמן לעצמו הצלחה. "אף הוא נמצא ברשתי". וכשהוא רואה שאין עובד אצלו לא יאוש ולא גאווה, יש לו מהלך נוסף שבבילו, מהלך של תאוה. האמת שלכל אחד יש קצת גאווה, אבל כשהיצר הרע רואה שלא זה הולך להיות כאן המפריד, הוא מחליט להפילו ברשת התאוה.

זוהי דרכו של היצר הרע, להוציא כל פעם מהלך אחר לפי המצב והענין. אכן אחד מהמהלכים שיש לו הוא להמציא

להצליח בתורה, אלא מפני שכוחות הטומאה מנהלים עמו מלחמה להפרידו מן התורה, והם יש להם לבושים מלבושים שונים. אצל האחד הלבוש הוא בדמות תאוות שיש לו, אצל השני הוא בדמות ישיבה שאינה מתאימה לו, אצל השלישי הוא בדמות נפש שבורה שיש לה אשר גורמת לו להיות עסוק בבעיותיו ולשקוע בעצבות. וכן יש אלפי אופנים וצורות, ענפים וענפי ענפים, שעל ידי כל אחד מהם יכול להתבטא חוסר הצלחתו של האדם, אבל סוף כל סוף הצורה היא רק לבוש לעבודתו של הסטרא אחרא שמנסה להפריד את היהודי לבל ימצא את אור התורה אלא ילך ויתעה.

וכשילך האדם וישבור את המחיצה, ממילא הוא יתדבק בתורה. אצל כל יהודי זה עשוי לקרות. **ברגע שתישבר אותה מחיצה שמפרידה בינו לבין התורה, תתעורר בלבו אהבת תורה, תשוקה לתורה, ויתדבק בתורה.** ועל זה מעידים אלפי יהודים שנמצאים אתנו. צריך לזכור שזה אחד מיסודות הדת. אין זה מעשה שקרה לפלוגי אלמוני אחד מאלף שלא הצליח בתורה ובכה לה' עד שפתח את לבו. אלא אחד מהיסודות הוא שהקב"ה הנחיל לנו את התורה באופן שנצטרך לשבור את המחיצה שאינה נותנת לנו להצליח בתורה.

לכל אחד יש אופנים ודרכים אחרים איך לשבור את המחיצה המפרידה בינו לבין התורה. המעשה שהבאנו מספר על אחד מהאופנים. ראשית כל, היתה שם ההכרה של אותו בחור שהקב"ה יכול לעזור לו הגם שכבר ניסו בכל-כך הרבה דרכים ולא הועיל. יכול היה לומר לעצמו: "מה יש לי לנסות עוד? זהו, נגמר, אינני יכול להצליח בתורה". אך לא, האמונה עדיין פיעמה בו שהקב"ה יכול לעזור לו. "לא משנה מה

כל-כך הרבה ביטול והכנעה כפי שזה הביא אצל אותו בחור. **מה שעליך לעשות הוא לחפש את התחומים שהקב"ה מזמין לך שבהם תוכל להכניע את עצמך על-ידי עשיית דברים הקשים לעשייה. ותנסה עוד דבר ועוד דבר.** לא תמיד המפתח נמצא בדבר הראשון שהאדם מוצא.

מעשה קוף בעלמא הוא

אכן זוהי אחת מהטעויות שבני אדם עושים בבואם לחקות הצלחתם של אחרים. בגשמיות פשוט שמדובר בטעות, אבל אפילו ברוחניות. "פלוני עשה כך וכך והצליח, אף אני אעשה כך וכך". **הדבר שפלוני עשה היה רק הלבוש. מה שבאמת הצליח לשבור את המחיצה, הגיע מתוכו.** זה לא היה הדמעה שזלגה לו על לחיו. **זה היה הביטול וההכנעה שבלב.** הוא זה ששבר את המחיצה. **ולכן האדם מחפש עוד ועוד מבלי לדעת היכן נמצא המפתח.** כאן הוא נותן צדקה יותר מכפי יכלתו כי הוא רוצה שהקב"ה ינקה את נשמתו. אין הוא בטוח שהקב"ה יעזור לו בזה. הוא מנסה גם מכיוונים אחרים. כאן הוא מברך ברכת התורה בכוונה, כאן הוא אומר תהלים בהשתפכות הלב, כאן הוא עוזר לאחרים ללמוד. **הוא יודע שאינו יודע היכן נמצא המפתח ולכן הוא מנסה מכל כיוון כדי להפיל את המחיצה. הוא עושה דברים קשים כי הוא רציני.** זהו דבר ששובר מחיצות תמיד. אם תלך עם זה ראש בקיר, תרתי משמע. דפוק את ראשך באותו קיר שאינו נותן לך להתחבר עם התורה, ותראה שהקב"ה מפילו. **אכן כן, הקב"ה מפיל קירות. קרוב ה' לכל קוראיו לכל אשר יקראוהו באמת.**

אחת מהדרכים להבין זאת נכונה היא מה שאמרו לנו חז"ל (שבת ל, א) על דוד

חידושים שלא ציפה להם, חידושים המטלטלים את הלב ומבלבלים את הרעיון, ועד שהוא חוזר לעצמו, הוא כבר שוכח לגמרי מה היתה תשוקתו ושאיפתו. פירושו: אילו היה היצר הרע מנסה את כולם באותו אופן, לא היה האדם מתבלבל כל-כך. הוא היה מבין שהיצר הרע אומר כך וצריך לענות לו כך ולהמשיך הלאה. יש שמכינים את האדם לקראת פגישתו עם אדם בעל השפעה ואומרים לו: "אתה הולך לדבר עם פלוני? דע לך שמדי פעם הוא יכול להרים את קולו. אל תיבהל. הוא לא מתכוון לצעוק עליך. הוא פשוט לא שומע טוב. שמיעתו לקויה". הולך הוא אל הפגישה, וכפי שאמרו לו מראש, פלוני מרים את קולו פעם אחר פעם, והוא אינו נבהל, כי הוא זוכר מה שאמרו לו. ממשיך הוא לומר את דברו ולבקש את בקשתו ויוצא. אף כאן, אילו היה היצר הרע משתמש תמיד באותן תחבולות והיינו רגילים - "זה מה שהוא עושה", היה האדם יכול להמשיך בדרכו מבלי להתפעל ממנו.

ובכן, מה עושה היצר הרע? **כל פעם הוא ממציא לאדם חידוש שלא הכיר מעודו.** ואז האדם נבהל ומרגיש מופרך מכל וכל. "אני שונה. מעשה כמו שלי, לא היה מאז בריאת העולם". במקרה אתה צודק, ולכן אמרו חז"ל (אבות ב, ד) אל תדון את חברך עד שתגיע למקומו. אבל אין זה כלום. **אין שום סיבה שתתפעל ממנו, כי כך היא דרכו,** כל פעם הוא מוציא לבוש אחר. אבל **הקב"ה חזק ממנו ואף אתה יכול להוציא כנגדו כל פעם כלי נשק אחר.** לא מוכרח להיות שפלוני הצליח דווקא מפני שלא שח בין ברכו לכתר. אם אתה תבוא לחקות אותו, יכול להיות שגם לך יהיה קשה כמוהו, אבל אין זה מוכרח כלל. יתכן שאצלך זה לא יהיה המפתח לשבירת מחיצתך, כי יתכן שאצלך זה לא יביא

העזה שיש לו להצליח בתורה. **כשיש לו לאדם תשוקה עזה**, קורים שני דברים. דבר אחד קורה **שהוא מוכן לעשות דברים קשים**, כי הוא אומר: "הלוואי שהדבר הזה יקרה", **וזה מביא אותו להתבטל להקב"ה לא רק במחשבה ובלב, אלא גם במעשה**. אפשר לראות שאפילו במילי דעלמא כשהאדם משתוקק מאוד לאיזה דבר, הוא מוכן לשלם עליו כסף רב, ולא רק כסף, אלא גם מחירים אחרים. ולפעמים שזה עולה לו בבריאותו ובקשר עם משפחתו. הוא קורע מעצמו, אבל מה? הוא מרגיש שהוא חייב להשיג את זה. **כשהאדם מעורר את תשוקתו להצליח בתורה, מצד אחד זה גורם לו לעשות הרבה השתדלויות, סגולות ותפילות ושאר השתדלויות, עד שהוא זוכה לגעת בדבר האמיתי**, בתפילה התקט"ו. **על הדרך הוא גם זוכה לתקן הרבה דברים, אבל העיקר הוא שהוא מגלה את האמת שלו**.

נאמר שוב בענין זה. מעשים הוא שבכל יום ושל כל היום כולו, **שהאדם רואה שפלוגי עשה איזה דבר והועיל לו, ורוצה לחקותו** בתקווה שיועיל לו ג"כ. כגון בסור מרע - "פלוגי זרק את כלי הטכנולוגיה שלו, בני ביתו השתפרו בנושא הצניעות", וכן הלאה דוגמאות לרוב. **צריך לזכור שכל אלה הם תוצאה של רצון פנימי להתקרב אל ה'. רצונו החזק של אדם גרם לו לקום ולעשות מעשה למענו יתברך**. הראשון זרק את כליו, השני השתפר בענין הצניעות, והשלישי התחיל ליתן מעשר מרווחיו. הוא התגבר על יצרו ואמר: "קשה ומר לי, אבל אני הולך להתחיל ליתן מעשר כספים". הרביעי קיבל על עצמו בהחלטה נחושה שיותר אינו הולך לדבר עם פלוגי חבירו. "זה לא טוב לנשמת. כל פעם שאני מדבר עם פלוגי, השיחה מתגלגלת עד מהרה לסיפורי לשון הרע ולדיבורים של הבל ורעות רוח. כל פעם אחרי שאני מדבר אתו

המלך שכל זמן שהיה חי, לא נתבשר מהקב"ה שהעביר חטאתו והוא נקי לגמרי. כל חייו היה חי בספק שאולי הוא מושלך לגמרי, וכך דיבר בתהלותיו ללא הרף בהתחננו אל ה': "קח אותי בחזרה אליך". רק לאחר פטירתו כששלמה בנו ביקש להכניס את הארון לבית קדשי הקדשים ודבקו שערים זה בזה, ולא נפתחו עד שאמר ה' אלוקים אל תשב פני משיחך זכרה לחסדי דוד עבדך, אז נהפכו פני כל שונאי דוד כשולי קדירה, וידעו כל העם וכל ישראל שמחל לו הקב"ה על אותו עון.

דבר זה מלמדנו שהקב"ה אינו מגלה לאדם מה הוא הדבר שיעשה ויפתחו לו את כל השערים, אלא הוא מחזיקו בחושך כדי שיצטרך לנסות מכל הכיוונים, כי דבר זה מביא את האדם לידי הכנעה ומעורר בו תשוקה חזקה. דומה הדבר למה שאמרו חז"ל (פסחים נד, ב) שיום הנחמה (הישועה) מכוסה מן האדם. **אין האדם יודע מתי תבוא לו הצלחתו הרוחנית ואיך היא תהיה, ובכן מה הוא עושה? הוא מתקן מכל עבר**. הוא לא מפסיק לתקן. וכך הקב"ה מאמת שאין האדם נדבק בלבוש, אלא בביטולו אליו. אילו היה אותו מפתח מועיל לכולם, היה האדם נדבק במפתח ולא בהקב"ה. כשאותו בחור קיבל על עצמו את הקבלה שלא לשוח בין ברכו לכתר, הוא לא ידע מה תהיה התוצאה. הוא לא עשה זאת לשם סגולה בעלמא. אך אמר בלבו: "יש הרי ענין כזה, אני רוצה לעשותו. אני רוצה לעשות משהו קשה שבביל הקב"ה". וכשראה שזה כרוך בביזיונות, אמר בלבו: "אני רוצה לעשות דבר יותר קשה... רבונו של עולם! שיהיה לי הדבר לזכות, שמה? שאוכל ללמוד תורה".

תשוקה מביאה לידי מעשה

אכן השורש שמתחת לכל הקבלות שהאדם מקבל על עצמו הוא התשוקה

מי מפריד בינך לבין הקב"ה? כשיש לך פירוד, ראשית כל, לבך חסום מלהבין את התורה, שנית, אין השפע מגיע אליך. כן, אתה גילית זאת בצרה זו שפקדה אותך והתחלת להשקיע את כל כולך להחשת ישועה. יש מחיצה שאינה נותנת לשפע לעבור. מה לא ברור? החלק הזה ברור. ובאותה מדה ברור שאפשר לשבור את המחיצה, וכששוכרים אותה, השפע מגיע. וכן ברור מה שובר מחיצות.

מה ששובר מחיצות הוא היציאה מאזור הנחות ועשיית דברים בלתי נוחים כדי לעבוד את ה' תוך כדי בקשה ממנו שיפתח את הלב. והאדם עושה זאת עם הכנעה כשהוא חושש תמיד: "שמא לא עשיתי מספיק, שמא לא קלעתי אל המטרה". וזה לא רק מחמת החשש שמא לא קלע אל המטרה, אלא מפני שהוא יודע שאינו מנסה לעשות משחקים. **"אינני בא לישא וליתן עם הקב"ה כאומר אני אשלם והוא יתן. אותו אני רוצה. ולכן לא אתרגז אם לא יתן לי"**. זהו שאמרנו **"חז"ל במסכת ראש השנה** לגבי הנותן צדקה על מנת שיחיה בני, שרק יהודי שעושה כן נקרא צדיק גמור, כי היהודי אינו מתחרט כשאינו נושע. אין הוא חושב בלבו: "לחיינני נתתי צדקה", כי הוא מחפש את הקב"ה. אומר הוא לעצמו: "קודם כל הרווחתי צדקה. מה שבטוח בטוח. חסכתי לי כסף לעולם הבא, ואף גם זאת ניקיתי קצת את נשמת". עכ"פ **האדם מחפש מכל צד איך יוכל להתקרב, והקב"ה עוזר לו כשהוא רואה שהוא רציני בכך.**

האהבה מקלקלת את השורה

עד כאן ביארנו את הדבר הראשון שקורה כאשר האדם מעורר את תשוקתו, והוא **שמחמת תשוקתו הוא קם ועושה דברים קשים ואף גם שינויים מעשיים**

אני מרגיש את הריקנות ואת ההידרדרות כלפי מטה. אני מנתק את הקשר". אומר ועושה. הוא מנתק את הקשר. הוא כמובן עושה זאת בדרכי נועם, כאילו מדובר בסיבות טכניות.

זה לא משנה. האדם העומד מן הצד מסתכל על הלבוש ומתלהב: "כמה נפלא! מצאתי את הסוד". זה לא זה. **זה טהרת הלב. האדם עושה עוד דבר קשה ועוד דבר קשה ובונה בזה את טהרת לבו, ודווקא מפני שאינו יודע היכן המפתח נמצא, הוא עושה הרבה דברים קשים וכך תשוקתו באה לידי עשייה.**

כל השומע יצחק לי

תמיד כשרוצים להוציא כסף מאנשים, אומרים: "מי שיתן יותר מכפי יכולתו יזכה בברכתו של צדיק פלוני ושל גדול פלוני". מדובר בוודאי בדבר אמיתי מאוד. הצחוק הוא רק ממי שמסתכל על הלבוש, זה שאומר: "היות שהיום הוא האירצייט של רבי פלוני, ובן דודו של נכדו דור רביעי ממנו יש לו איזה מוסד ומבטיח בתמונה מצולמת שמי שיתרום לו כך וכך למוסד, לא יישאר לו מחוייב, אני מוכרח לתרום". זה יכול להיות אמת. אין מה לזלזל בדבר עצמו. הזלזול הוא במי שתפוס בלבוש. תהיה יהודי. להיות יהודי פירושו לחזור להר סיני ולהבין כיצד ההבטחות פועלות.

בגלל טעות זו יש רבים שמאוכזבים מאוד כי ההבטחות לא פעלו. הצער הגדול הוא כשמדובר ברבם. אין הם אומרים בפה מלא. הם רק חושבים. ולמען האמת, אין זה קושיא, אין זה נושא בכלל. לו היית לומד את הסוגיא מתחילתה, היית רואה שאין כאן קושיא, אין כאן תירוץ, אין כאן כלום. יש כאן דבר אחד פשוט בלבד, והוא כזה:

עד שהוא מסכים לעשות דברים קשים, תשוקתו נעשית חזקה כל-כך שהיא משתלטת על שכלו במצבים העדינים ביותר שיש לו שאינו רוצה להפסיד את הכל. ואנשים מצליחים. אפשר להביא לזה דוגמאות אין מספר. והנה דוגמא פשוטה: כשמחכה לו לאדם באמצע הלילה איזה דבר שיש לו תענוג ממנו כגון טיול לילי, הוא מוצא את עצמו קופץ מן המיטה בחצות הלילה, ומיד הוא מתחיל להתארגן. מה קורה? הרי כל יום אי אפשר לגרור ממיטתו. בשעה תשע צועקים לו: "סוף זמן קריאת שמעו!", ואין עם מי לדבר. אכן התשוקה העמוקה שיש לו לאדם, יותר חזקה מן ההרגל.

קראתי שמך ה' מבור תחתיות

פעמים שהקב"ה מחשיך לאדם, כי הוא יודע שמתוך החושך יתעורר לעשות הכל, ואז באמת יצליח לעשות שינוי מעשי בחייו. זוהי התכלית הגדולה שבהגברת התשוקה, כי התשוקה העמוקה, נוגעת בעשייה. אדם שאינו רוצה לפנות לעזרה. אומרים לו: "אילו היית מדבר עם יהודי חכם, מסתבר שהיית יכול להיעזר הרבה. חבל! למה אתה צריך לסבול כל-כך קשה (אם בין אדם לחבירו, אם בין איש לאשתו, אם בין עובד לעמבידו). דבר עם מומחה". והוא דוחה את הרעיון על הסף: "עזוב! כבר ניסיתי. האנשים האלה רמאים הם. הם סתם סוחטים כסף מאנשים". עד שהוא מגיע כל-כך עמוק באדמה שיותר אינו יכול. לדאבון לב יש אנשים שגם אז אינם מבינים וסבלם אינו נגמר. אבל הרבה אנשים יש שאז הם קמים ועושים את הדבר הנכון. האדם אומר אז: "אין לי אפשרות לא ללכת למומחה. ככה אני לא יכול להמשיך לחיות", והרי הוא קם ושובר את המחיצה ועושה שינוי גדול בעשייה.

בהרגלי חייו. ונוסיף לזה עוד נדבך, ידוע שאחד מגדולי מעבכי ההצלחה הוא מה שהאדם נתפס בהרגליו הישנים. הוא כל-כך התרגל להתנהגות מסוימת, בין במעשה, בין בסגנון דיבורו, בין בסגנון מחשבתו. זה חרוט מאוד בנפשו, ואע"פ שהוא רוצה בכל נפשו ומאוד להתקרב אל התורה, הרגליו הרי נשארים אצלו. לאחר שבועות הוא מגלה שעדיין הם אצלו.

אכן אחד מהדברים שתשוקה עמוקה פועלת באדם, הוא שינוי הרגלים, וזהו על פי יסוד מאמר חז"ל (סנהדרין קה, ב): האהבה מקלקלת את השורה. הרגלי האדם הם השורה שלו. ניקח לדוגמא את ענין הקימה בבוקר. יש לו לאדם סדר רגיל. הוא קם כל יום בשש או בשבע, ואז הוא מכין את עצמו להתפלל כבן אדם. כשבאים לדבר אתו על ארבע לפנות בוקר או ארבע וחצי, זה תופס אותו מאוד קשה. ואף אם הצליח לקום יום אחד בארבע כי היה מוכרח לזה, למחרת הוא חוזר להרגלו. בענין האוכל הוא בוודאי ככה. הרי רואים כמה בני אדם מנסים לעבוד על הרגלי האכילה שלהם ואין זה מחזיק. האדם מתחיל ביום חמישי וזה מחזיק אצלו עד שבת, אז מצות עונג שבת גוברת. אך התשוקה יותר חזקה. זה דבר פלא. **תשוקה אמיתית יותר חזקה מהכל.** כשהאדם נוכח לראות את הנוק שהרגלי אכילתו עושים לו, הוא מקבל תשוקה עזה להפסיק. אפשר לראות בדרך משל ילד שאוכל בלי סוף, וכיון שמתבגר קצת ומראיתו מתחילה לעניין אותו, מתעוררת בו תשוקה גדולה להפסיק, פתאום הוא מתחיל לאכול אחרת, ותוך תקופה קצרה הוא מסיר מעצמו עשרים שלושים ק"ג.

אמנם כן, יש תכונות שונות אצל בני אדם, יש אנשים יותר עקשנים ויש אנשים פחות עקשנים. אבל כשהדבר נקלט במוח

אם בענין ובקומך, אם בענין בכל מאודך. לא משנה, **העיקר הוא שהוא רוצה להשתנות**. כשהוא מבקש "והאר עינינו בתורתך ודבק לבנו במצוותיך ויחד לבבנו לאהבה וליראה את שמך", **הוא מעורר תשוקה כדי שאח"כ כשיקרא ק"ש, ייעשה יחוד אמיתי**.

וכפי שביארנו, האדם יודע שהתשוקה תשבר את המחיצה, **הפעולות שהוא עושה מרוב תשוקה, תשבר את המחיצה**. כשהקב"ה יראה עד כמה האדם מנסה להתקרב אליו, הוא ישבור את המחיצה ואז ירגיש האדם את נשמתו. ונחוץ מאוד להבין, איננו מדברים כאן למי שאינו מצליח בתורה כלל כאותו בחור שבסיפור הנ"ל בתחילת דרכו. אנו מדברים לכל אחד, כי **אין לך אדם שאין לו חלקי תורה שלגמרי חשוך לו בהם. אין לו שום מהלך, אין הוא מבין שם את התורה**. וכי מפני שאתה מבין גמרא תוספות אתה קורא את עצמך ממבני התורה עד שאינך צריך להתחנן על נפשך כעני בפתח?! בכל המקומות האחרים הרי אתה שרוי בחושך ואפילה. ומה עם ההרגלים שלך? הרי אין לך אדם שאין לו הרגלים. שם בהרגליך, אתה נמצא עמוק בתוך הבור. כמה אתה צריך לבכות ולהתחנן שהקב"ה יאיר לך שם... עוד יש מקומות רבים שבכלל אינך שם לב שחשוך לך שם. רק הבאים אתך במשא ומתן, שמים לב לכך. ואף שהם אומרים: "לא נורא! לכל אחד יש חסרונות", אתה הרי צריך לקחת אחריות על עצמך. לא נגזר עליך להשאר עם חסרונותיך עד זיבולא בתרייתא. **על-ידי האמונה ועל-ידי התשוקה שתגרום לך להתפלל ולעשות כל מיני טצדקי, תוכל לשבר את המחיצה המפרידה בינך לבין האור, והאור יתחיל להקרין לאותם מקומות חשוכים**.

ולוה נדרשת הבנה עמוקה בבקשת 'ותן חלקינו בתורתך'. בקשה גדולה היא שאנו

יש הרבה מאוד אנשים שנתפסו להרגלים קשים מאוד, עד שמצאו את עצמם במצב שאין להם לא יום ולילה, לא שבת ולא יו"ט, לא את עצמם ולא את משפחתם, וכיון שהרגישו עד כמה מצבם אבוד, הבינו שהם לא יכולים להמשיך כך, והתנתקו מהרגליהם, אם כי רבים מהם זקוקים היו לתמיכה מן הצד.

עכ"פ דבר זה הוא פעולה שכל אחד צריך לעשות כדי לקבל את התורה, ובשפת אמת כתב שמוטעם זה אנו ערים בליל שבועות, **לבנות את טהרת הלב**. האדם ער כל הלילה כדי לעורר בלבו אותה תשוקה, כי **כשתהיה לו אותה תשוקה, התשוקה תחדור לתוך ההרגל שלו**.

יחד לבבנו לאהבה וליראה את שמך

ועתה אל הדבר השני שקורה על-ידי התעוררות התשוקה. **בתולדות יעקב יוסף** (וארא) הביא בשם מורו ורבו **הבעל שם טוב הק' זיע"א** שנאמר לו מן השמים טעם למה הגאולה עדיין לא באה מפני שאין מאריכים מספיק באהבה רבה. הוא מבאר שם שאי אפשר לומר קריאת שמע בלי לעורר קודם לכן את התשוקה. חז"ל תיקנו לומר אהבה רבה קודם ק"ש כדי שהיחוד של נשמת ישראל עם הקב"ה תיעשה לאחר שהוא להוט ומולהב. האדם פוקח את עיניו בבוקר, מציץ על השעון ורואה שנותרו דקות ספורות עד זמן ק"ש. נוטל הוא את ידיו וקורא ק"ש בנשימה אחת. יחוד אינו נעשה באופן זה, ואף רושם בלב אינו נעשה באופן זה. **תיקנו חז"ל ברכת אהבה רבה כדי שהאדם יעורר בלבו את התשוקה, ובתשוקה זו יאמר שמע ישראל ה' אלוקיני ה' אחד, ואהבת את ה' אלוקיך**. שיאמר: "אתה יודע מה? אני הולך לעשות שינוי". הוא רוצה לעשות שינוי, אם בענין ובשכבך,

נבאר במשל: יש מצבים בחיי האדם שבהם לפי הגדרת המומחים האדם זקוק לכוורת של יועצים מומחים שאינם עוזבים אותו לרגע, כי אם יקבל פעם אחת עצה לא נכונה, ה' ירחם מה שיקרה לו. פעמים הרבה זה קורה כשהאדם הסתבך עם חוקי המדינה, וקל לו עכשיו לעשות שטויות, וברגע שילך אחרי שרירות לבו, צרה תרדוף צרה וימצא את עצמו בבית הכלא. וכן הוא הרבה פעמים כשהאדם מסובך בענין ציבורי, ויש לו אחד שמחזיק לו בידו ואומר לו: "אל תענה". הוא לא עונה ובכך הוא מציל את העוה"ז והעוה"ב שלו גם יחד. בלי אותו אדם, היה עונה שלא כעניין ומאבד את חייו. כפי שמצוי אצל הילדים. היה לו לבחור רגע חלש וענה למגיד שיעור שלו בחוצפה ובעבור כך סולק מן הישיבה, ולא התאים לו מחמת גאוותו לבקש לחזור, ולאביו היה עוד יותר גאוה, וכך מצבו הסתבך לגמרי. חבל! חבל! אילו היה לו אחד שהיה אומר לו: "אל תשתטה! גש אליו, בקש את סליחתו ותנוך שתי דקות הסיפור מאחוריק"....

האדם צריך להבין - במשך השנה תעמוד בפני מצבים רבים כאלה. אתה יודע מי יחזיק לך בידך באותם מצבים? הקב"ה. ועל זה אתה מבקש "יושב בסתר עליון בצל שדי-יתלונן". **אתה מבקש מהקב"ה שיתן לך השכל הנצרך לך לאותם מצבים.**

כי מלפני ה' הוא בורח

ראו נא כמה טפשות יש בעולם! עשרה קבין של טפשות! אנשים עושים כאלה טעויות שמורידות אותם לשאול. למה? כי לא זכו שאור התורה יאיר בהם. על זה אנו מבקשים. "רבונו של עולם! דבר אחד אני מבקש ממך, שלא תהיה לי טפשות. שאשיג עוד אמת, עוד הבנה, ואוכל כל

מבקשים שהקב"ה יתן לנו את חלקינו בתורה. האדם מבקש להבין את חלקי התורה הנצרכים לו באופן אישי, החלקים שבהם הוא נחשב לבחור החלש כי הוא תועה בהם ואינו מסתדר כלל. עליהם הוא צריך להרעיש עולמות, כי הקב"ה מחכה לזה, שהרי הוא רוצה להשרות את שכינתו באותם מקומות. וזהו באמת גאולתו האמיתית של האדם. אף אחד הרי לא רוצה להישאר כפי שהיה, כי מי שנשאר כפי שהיה, אינו מגלה את נשמתו. בשבועות הקב"ה רוצה ליתן זאת לאדם.

נשקו בר פן יאנף ותאבדו דרך

האדם הרי אינו מבין איזה נסיונות מחכים לו. ובכן, אל תהיה שוטה לאבד את הנסיונות. אין לך מושג. יש נסיונות קשים בעולם. הנסיונות לא חייבים להיות צרות קשות. הם יכולים להיות מקומות שלא תהיה לך בהירות בהם, ומדוע לא תהיה לך בהירות? כי התורה לא תאיר שם. אכן כל-כך הרבה טעויות יש שאנשים עושים בגלל כן. אנשים מוצאים את עצמם מול מצבי ספק ואינם יודעים לאן להפנות את פניהם מפני שחסרה להם בהירות, והרי הם עושים מחמת כן טעויות שמפילות אותם.

דוד המלך אומר: נִשְׁקוּ בַר פֶּן יֵאָנֵף וְתֵאבְדוּ דַרְךְ פִּי יִבְעַר כְּמַעַט אֶפֶס אֲשֶׁרִי כֹל חוֹסֵי בּוֹ. צברו תבואה פן יהיה חרון אף ותלכו לאיבוד. האדם אינו יכול לדעת מתי יצטרך לדיבור כזה וכזה מספר החסידות, מתי יצטרך לחיזוק, מתי יצטרך ליראת שמים כי יהיה לבדו בבית ואף אחד לא יראה. צריך הוא לצבור לעצמו בשנות השובע כדי שיכלכלוהו בשנות הרעב. אמנם האדם חוסה בצל כנפיו של הקב"ה והקב"ה שומר עליו, אבל זה הולך לקרות ללא ספק. במהלך הזמן יעמוד בפני מצבים שיצטרך שם לאור.

לברוח. עמוד כאן ותתחיל לחפש מה כן במקום מה לא". יש כל-כך הרבה חוסר שכל שמלווה את האדם. הוא ברוגז על דא, ברוגז על הא. **על האדם להבין שאם הקב"ה לא יתן לו שכל, לא יהיה לו, וכיון שלא יהיה לו, יסתובב בעולם כשה אובר.**

ובכן, **כל זה מעורר תשוקה באדם, והתשוקה מעוררת לפעול פעולות, וכיון שהאדם עושה פעולות, זה מעמיד כלי לאותה תשוקה, והרי הוא מבקש מהקב"ה שיאיר לו את האמת ויתן לו את חלקו בתורה, ואז הוא זוכה לאור גדול.**

פעם לקבל את ההחלטה הנכונה". יש שהאדם שרוי ברוגז על איזה מהלך ישן בעבודת ה' שאחד רצה ליתן לו. הוא ברוגז כי אותו מהלך לא התאים לנפשו, וזה שהציע לו אותו היה קצת חולה וכוונתו לא היתה לגמרי לשמה. זה לא הטיב לנפשו ועל כן החליט לברוח מאותו מהלך, וכך הוא יכול למצוא את נפשו כל החיים במילוט ובריחה. אין הוא יודע לאן הוא בורח, אבל הוא ב-ו-ר-ח. הוא כל-כך ברוגז על מי שהציע לו מה שלא התאים לנפשו, שאינו יכול להפסיק לברוח. אין לו עדיין את השכל שיאמר לו: "עצור! אתה יכול להפסיק

יום ראשון פרשת בהעלותך (נשא בחו"ל) ח' סיון תשפ"ג

האדם משתנה לטובה על-ידי לימוד התורה בגישה הנכונה

כלי העשוי להשתנות

נמצא שיש לנו שני חידושים בדברי ה'אור החיים' הק'. הראשון, שכפי שבימינו הכלים הטכנולוגיים באים ריקים ואח"כ מטעינים אותם באפשרויות מאפשרויות שונות, בתכונות חדשות ובעוד ועוד גירסאות, ויש שיחזיק האדם כלי שכבר עברו עליו חמש שנים ויטעינו בו תוכנה שנוצרה זה עתה. וגם אצל המכוניות כבר עושים כן. האדם נשאר עם אותה מכונית ומוספים לה את האפשרויות החדשות ביותר. אף **האדם בעצם** נברא ריק, אלא שהיכולת ניתנה לו להעפיל מעלה מעלה עד בלי גבול, וזוהי מהותו - להשתנות ללא הרף. **כלי הוא העשוי להשתנות**. והחידוש השני הוא **שמה שעושה זאת זה התורה. כשהאדם לומד תורה, התורה מרעננת אותו ומשנה אותו בכל עת**.

ושתי דרגות בהבנה יש בזה. ההבנה הפשוטה היא **שכאשר האדם לומד תורה, הוא מתחיל להבין דברים אחרת, וממילא הוא מתחיל להתנהג אחרת, עד שאומרים עליו שהוא נהפך לאיש אחר**. פעם היה כועס על כל דבר קטן, ועכשיו אי אפשר לראות אותו כעס. הוא רכש את מדת הסבלנות, הוא רכש את מדת האמונה, הוא רכש את היכולת לחיות בשלום עם אחרים. בן אדם אחר ממש. מי שינה אותו? **התורה חדרה לתוך המערכת שלו ושינתה את דרכי תגובתו. הוא נהפך לאיש אחר**. וכך הוא משתנה בכל עת, כי התורה שהוא לומד על מנת לשמור ולעשות מצליחה

הבדל יסודי בין אדם לבעל חי

ה'אור החיים' הק' בפירושו הכ"ג על הפסוק אם בחקותי תלכו מביא מדברי **הזוה"ק** (ח"ג צא, ב) בפירוש הפסוק (פרשת אמור) שור או כשב או עז כי יולד. בזוהר שם מבואר שיש חילוק יסודי בין האדם לבין החי. החי כפי שהוא נולד כך הוא נשאר ואינו משתנה, מה שאין כן **בני אדם ישתנו לצד מעשיהם והולכים מגדר לגדר עליון. האדם נברא באופן אחד, ומאז הוא משתנה ומשתנה בלי סוף**.

כך כתוב בזוה"ק - להסתכל על האדם והבעל חי כשני הדברים שונים לחלוטין. הרבה בני אדם כשנשאלים מה החילוק בין האדם והבעל חי, עונים: "הבעל חי אין לו שכל, האדם יש לו שכל". נו, ומה אם יש לו לאדם שכל? ומה אם הוא יכול להבין דברים יותר לעומק? אכן כלפי זה דיבר הזוה"ק ואמר שהאדם בגלל שיש לו שכל, משתנה הוא ללא הרף ועולה ממדרגה למדרגה.

ה'אור החיים' הק' ממשיך שם: כאומרם (שם ח"ב צד, ב) זכה יתיר יהבין ליה וכו' זכה יתיר וכו' הולך וגדל. ומבאר: ואין אני יודע מי הוא הסובב מהלכים אלו (מי זה שגורם לו לאדם להשתנות), ובא הכתוב כאן וגילה ואמר אם בחקותי, **באמצעות עסק התורה תהיה ההשגה הלז הולך ואור ממדרגה שפלה למדרגה עליונה ומן העליונה לשלמעלה ממנה**.

חידוש הנשק בכל יום

אכן בדברי האור החיים' הק' שזה עתה ראינו למדנו, מבואר דבר נפלא. על האדם להבין שכאשר הוא קם בבוקר, כמו שיצרו מתגבר עליו כל יום להמיתו, כך יש חידושים בתורה ששייכים לאותו יום ומיועדים לעזור לו להתגבר על יצרו. עליו להבין שאם הוא קם בבוקר ואינו מכניס בקרבו תורה בחלקו הראשון של היום, הרי הוא עומד במלחמת היצר כשידו על התחתונה, כי יצרו של אדם מתגבר עליו כל יום, והדרך היחידה להתגבר עליו, היא על-ידי לקיטת המן המגיע באותו יום. הקב"ה נותן חיות חדשה, הבנה חדשה, תוספת קדושה, והאדם צריך ללקטו. ואין האדם מלקט? על-ידי שהוא מתפלל שיגיע אליו ועל ידי שהוא מתיישב ללמוד. כל חלק בתורה יכול ליתן לו חיות זו, אם רק יידע מה עליו לעשות. פשוט מאוד. האדם קם בבוקר. הוא לומד קודם התפילה. הוא לומד בשעת התפילה, כי ק"ש היא לימוד התורה, וכן עזרת אבותינו היא אמירת יציאת מצרים שהיא ג"כ דברי תורה, כמו שרש"י כתב במסכת ברכות (לא, א) על מאמר חז"ל אין עומדין להתפלל אלא מתוך שמחה, וזה לשונו: "כגון דברי תנחומים של תורה, כגון סמוך לגאולת מצרים, או סמוך לתהלה לדוד שהוא של שבח ותנחומין, כגון רצון יראיו יעשה, שומר ה' את כל אוהביו, וכגון מקראות הסדורות בתפלת ערבית: כי לא יטוש ה' את עמו, וכיוצא בהן". ילמד האדם, יתן לדברי התורה לחדור בקרבו ויזכור מדוע נחוץ לו כל-כך ללמוד בתחילת היום, יבין שאם לא ילמד מיד בתחילת היום, יצר העצלות ויצר התאוות וכל שאר הכוחות המושכים את האדם כלפי מטה, יכבשוהו. היצר הרע הגיע עם כוחות רעננים ואף האדם צריך לבוא כנגדו עם כוחות רעננים של דברי תורה.

לגעת בדברים יותר ויותר עדינים וללמד איך לחשוב, איך לדבר ואיך לעשות.

כל יום יהיו בעיניך כחדשים

וההבנה העמוקה יותר נמצאת בשם משמאל (פרשת יתרו) על הפסוק "ביום הזה באו מדבר סיני". הנה רש"י שם כתב: "מהו ביום הזה? - שיהיו דברי תורה חדשים עליך כאילו היום ניתנו". וטמון בזה סוד גדול, שהיות שהקב"ה שולח כל יום שפע חדש כמו שאומרים "המחדש בכל יום תמיד מעשה בראשית", מי שנוטל את השפע, היינו את חידושי התורה שהקב"ה שולח דבר יום ביומו, נכנס בו חיות חדשה והרי הוא מתמלא בקדושה.

מה שמסביר זאת בדרך קלה הוא פרשת המן. לחם הוא שפע הבא מלמעלה, כח שיכול להזין ולהוסיף חיות לאדם. ואין הכוונה ללחם גשמי בלבד שמזין את הגוף באופן גשמי, אלא הכוונה גם לחידושי התורה הבאים מן השמים. הנני ממטיר לכם לחם מן השמים דבר יום ביומו. כל יום הקב"ה מוריד לעולם חיים חדשים. דומה הדבר לטל שיורד כל יום ואינו נפסק לעולם, ולא כגשמים שנפסקים ואשר על כן צריך להזכיר גבורות גשמים בזמן גשמים. תיזל כטל אמרתי פירושו שהקב"ה מביא כל יום אור חדש, הבנה חדשה, חיות חדשה, וכשהאדם הולך ומלקטו, היינו שהוא מתיישב עם הספר וכוונתו ליטול את הטל שהקב"ה הוריד בזה היום, הרי זה נותן לו שכל חדש לפשוט את כל הספיקות שבאותו יום, כמו גם קדושה חדשה להתגבר על הנסיונות שבאותו יום, וחיות חדשה כדי שירגיש שיש לו מספיק חיים ולא יצטרך לסור לצדדים ולרעות בשדות זרים.

התוספות בברכות (יא, ב) מדוע צריך לברך כל יום והרי אין הפסק בינתיים שהרי מחויבים ללמוד יומם ולילה, ולפי האמור הטעם הוא כי **הברכה שבכל יום היא על חידושי התורה המיוחדים לאותו יום**. הוי אומר: מצד מצוות לימוד התורה, לא היה האדם מחויב לברך כל יום מחדש, שהרי מחויב ללמוד בכל עת בלי הפסק, והרי הוא דומה למי שיושב בסוכה כל שבעת הימים שדי לו בברכה אחת בתחילה. אך הוא **מחויב לברך כל יום על דברי התורה החדשים הבאים באותו יום**.

צריך להאמין באמת הזאת ולחיות אתה. אכן **כשהאדם יתחיל לראות חידושי תורה, הוא ישים לב לזה, ואז יידע להתפלל כל יום יאיר בו את חידושי התורה השייכים ליום הזה**. ובכן, אחת מהדרכים להאמין זאת, היא על-ידי התבוננות בעולם הגשמי, וכפי שאנו חוזרים תמיד על דברי ה'אור החיים' הק' שכל מה שברא הקב"ה הוא כדי שנוכל לקבל הבנה חדשה בתורה, והכל משלים הם להבין את האמת. הרוחניות הלא קיימת מעבר להשגתנו, כך שאין לנו ברירה אלא להשתמש במושגים גשמיים כדי לקרב אל שכלנו את המושגים הרוחניים.

כי ה' יתן חכמה

כל המציאות שהקב"ה עושה שבעולם הגשמי יתגלו כל הזמן חידושים, כגון חידושים טכנולוגיים. הקב"ה מסבב שאנשים פשוטים ילמדו ויחקרו ויתגלו להם דברים חדשים שהיו מכוסים עד כה. הקב"ה נותן חכמה. כי ה' יתן חכמה פירושו שהקב"ה שולח חכמה לעולם. **כמה חיות יכול האדם לשאוב מעצם ההבנה שהקב"ה שולח חכמה חדשה לעולם**. תהיה אתה החכם לקחת אותה חכמה. **לך עם ביטול**

כי חוק לישראל הוא

וכפי שהאדם עושה כן קודם התפילה ובשעת התפילה, כך הוא צריך לעשותו לאחר התפילה. כל אחד כפי מה שהוא יכול. מי שיכול לשבת אחרי התפילה עם התפילין דר"ת וללמוד - מה טוב, ומי שאינו יכול מפאת מציאותו, יכול למצוא עכ"פ דבר מה ללמוד בטרם צאתו אל השוק, כגון 'חוק לישראל' אשר הצדיקים הכבירו במעלת לימודו. כך מסופר על **הייטב לב'** זיע"א שלא היה משיב למי שלא למד עדיין את החוק היומי בנמקו שעדיין אין לו את האור השייך לאותו יום. "השאלות שאתה רוצה לשאול אותי, הן שאלות השייכות לבירורים של היום הזה, ואיך אוכל לענות לך לפני שקיבלת את האור השייך אליהם". בין האדם שלפני שאמר קצת פסוקים, קצת זוהר הקדוש, קצת משניות וקצת מאמרי חז"ל, אין לו את התשובות הנצרכות לו לאותו יום.

ואם אין האדם יכול ללמוד חוק, הלא הוא יכול לומר לכל הפחות פרשת המן, שש הזכירות, וכן הוא יכול לקיים ובלכתך בדרך ולומר איזה פרקי תהלים או משניות. איך בכל אופן, האדם מוכרח להבין שהטל יורד בבוקר ושהדרך היחידה להשתנות לטובה היא על-ידי שיבין שכל יום מתחילה מערכה חדשה. "מציאות היא. היום יהיו חידושים, היום יהיו ספיקות חדשים ונסיונות חדשים, והדרך היחידה להישאר בחיים היא לקחת את דברי התורה החדשים שהקב"ה מוריד בזה היום". זהו היסוד המבואר כאן **שהאדם יידע שהוא מוכרח להכניס את דברי התורה החדשים השייכים ליום הזה ואינו יכול לסמוך על דברי התורה של אתמול**.

ובזה מבאר ה'שם משמואל' הטעם שאומרים ברכת התורה בכל יום, וכבר דנו

ואם כבר עברו עלי שבוע שבועיים ולא נשתנית, אוי לי ואוי לנפשי, שהרי אני דומה לשור או כשב. כפי הנראה לא הייתי בטל מספיק ולא חדרו בי חידושי התורה המגיעים בכל יום. אולי חשבתי שאני חכם מדי, אולי הייתי טרוד מדי בעיסוקי. סוף דבר, **שק ריק אני ויכולים למלא אותי באור התורה, וכשאור התורה יחדור בי, זה לא רק ישנה את התנהגותי ולא רק יתן לי איזו הבנה חדשה, אלא זה יכניס בי חיות חדשה, תוספת קדושה, כוחות מחודשים לעבוד את השי"ת."**

כל בוקר יודע האדם שזהו הזמן, כי הקב"ה מוריד טל בבוקר בבוקר. היום הקב"ה מוריד חידושי תורה השייכים ליום הזה. עליהם הוא אומר ברכת התורה מחדש ובעבורם הוא מתיישב ללמוד.

הנה **התוספות** שם מביאים מהירושלמי אהא דאיתא שם שיוצאים ידי חובת ברכת התורה בברכת אהבה רבה שזהו דווקא אם למד לאחר מכן באותו מקום, והביאו שם שמטעם זה נהגו לומר הפסוקים של ברכת כהנים וגם אלו דברים שאין להם שיעור שהיא משנה ואלו דברים שאדם אוכל פירותיהן כו' שהיא ברייתא. וכפשוטו ביאור הדבר הוא כי הקב"ה אומר: "אם אמרת ברכת התורה, כפי הנראה אתה רוצה שאלמד אתך. בא ואלמד אתך". אכן כן, כשהאדם אומר ברכת התורה, הוא רוצה שהקב"ה ילמד אתו, **ולכן אם הוא מתיישב ללמוד יודע שמה שהוא רוצה זה לא רק האותיות, אלא גם את מה שגונזו בהן, את ההבנה הנצרכת לו, הקב"ה יתנה לו.**

המאור שבה מחזירו למוטב

יש להוסיף לזה כמה נקודות. ראשית כל, אחד מהיסודות בתורה הוא שבכל

לקחת אותה. אמור ברכת התורה בהתפעלות גדולה ובגישה הנ"ל: "חכמה ירדה היום מן השמים. אם אתפלל עליה ואהיה רציני ואעשה עצמי היום למקבל - הבה ואשמע מה הקב"ה מדבר אתי, הבה ואנסה להבין מה נכון ומה לא, הבה ואיעשה לתלמיד בישיבתו של הקב"ה - אזכה שאותה חכמה תיכנס בי". הקב"ה מלמד כל יום את התורה שהוא מוריד למי שמתיישב ללמוד. הנה כך אמרו **חז"ל** מה יעשה אדם ויחכם? ישב בישיבה ויבקש רחמים ממי שהחכמה שלו. ישב בישיבה יש לו שתי הבנות. האחת שהוא מנסה ללמוד, והשנייה המקובלת בישיבת היא שהוא בכלל הגיע לישיבה ועשה עצמו תלמיד.

לימוד מתוך גישה של ביטול

הלא תראה שאחת מהסיבות שהי גולה למקום תורה הוא כח גדול כל-כך, הוא הביטול המונח בזה. האדם עזב את הכל, למה? אכן בימינו העולם כל-כך מעורב בשקר שיתכן שהאדם גולה, אך לא היה זה למקום תורה. הוא חיפש מצב, הוא חיפש שידוך. שואלים אותו: למה נסעת? והוא מספק שלושים תשובות. כי הרגשתי בחור זקן... כי בגיל שלי אין הרבה ישיבות... בקיצור, כל התשובות נכונות חוץ מהי גולה למקום תורה. לא בגלל התורה נסע אל הישיבה, אלא בגלל לחצים מלחצים ושנים. הי גולה למקום תורה פירושו שהאדם אומר בלבו: "לא טוב לי. למה? כי איני מבין תורה. והתורה הלא רחבה ועמוקה. היא חכמה אלוקית. אני זקוק להבין אותה. מה עושים כאן?". הוא מנסה מכאן, הוא מנסה משם. הוא קונה ספרים, הוא מתפלל. הוא מבקש מה: "רבנו של עולם! אני רוצה ללמוד, אני רוצה להבין את טיפשותי, אני רוצה להבין היכן אני טועה, אני רוצה להשתנות. הן נולדתי ריק ואני מוכרח להשתנות בכל עת,

כמה שעות כמות, אבל גם מי שאין לו כמה שעות בבוקר, יש לו הרבה כל-כך הרבה דברים שהוא יכול ללמוד. הן בסידור עצמו יש לו כל-כך הרבה ללמוד. כשהאדם מכוון בפרשת העקידה - הוא לומד; כשהוא מכוון בפרשת ק"ש - הוא לומד; כשהוא מכוון בפרשת המן - הוא לומד. אבל הוא באמת צריך לכוון שהוא רוצה ללמוד את הפרשיות האלה שבתורה. וכן אמירת תהלים, הלא היא כנגעים ואהלות. ומי שיכול בנסיעתו למקום עבודתו לקיים ובלכתך בדרך... הן בימינו כל-כך הרבה נוסעים כל יום למקום עבודתם. שמע על הדרך דברי תורה. אל תתן לעצמך להתחיל את היום עם מוח שלא קיבל את החיות החדשה של היום הזה. הגיעה היום חיות חדשה ואתה מוכרח להכניסה לנשמתך. הן על זה אמרת ברכת התורה, כך אמר השם משמואל'.

עכ"פ הנקודה הראשונה שהוספנו היא שבכל מקום שילמד האדם, אם ילמד בגישה האמורה, התורה תיישב לו דברים הצריכים ישוב אצלו. יש ששומעים את האדם אומר: "בדיק היום צריך הייתי לשמוע דבר פלוני, והנה הוא הגיע אלי בדרך לימודי, או בספר שנקלע לידי או בשיעור ששמעתי". בוודאי! כי ניגשת אל הלימוד באופן זה. ככה זה עובד באופן רשמי. אם אתה קם בתחילת היום ולומד כדי להשתנות, אור התורה יגיע לנשמתך ויאיר אותה במקומות שהיא זקוקה לאור.

דומה הדבר לפרוץ'קטור חזק המאיר על איזה חפץ שבכל מקום שיש בו חור, משם יחדור האור וייצא לצד השני. אף כאן, כשהאדם מעמיד את עצמו ליד התורה, התורה מאירה בכל מקום שיש לו חורים במוחו ובלבו ותרפאם. זהו הדבר הראשון שצריך לדעת, שבכל מקום שהאדם ילמד,

שורה בתורה יש אור בלי גבול, כך שיתכן שיהיה לו לאדם ספק בהלכות יורה דעה, וכשילמד אורח חיים, יקבל אור שיביאנו אל התשובה. זהו כח התורה. אילו היתה התורה ידיעות בעלמא, היה האדם מקבל את התשובה לשאלתו רק אם היה לומד את הידיעה המסוימת, אבל ה'הבא ליטהר מסייעין אותו', ה'מצוה גוררת מצוה', ו**שאר מאמרי חז"ל על דרך זו קיימים בכל מקום בתורה.** 'המאור שבה מחזירו למוטב'. **המאור קיים בכל מקום בתורה, והוא מחזיר את האדם למוטב,** היינו שנותן לו בהירות במקום זה שהוא תועה בו. כל פסוק בתורה כשהאדם ילמד אותו בגישה זו שזה יביא לו את האור החדש שהקב"ה הוריד היום בעולם, הוא יזכה לסייעתא דשמיא מיוחדת.

אכן יש לימודים שמסייעים לזה, כגון פרשת השבוע. ולכן החוק מיוסד על פרשת השבוע, כי לפרשת השבוע יש כח מיוחד להביא יראת שמים לאדם בכל מקום שהוא זקוק לה. וכן יש עוד לימודים שיש להם כח מיוחד לזה, כפי שהצדיקים אמרו בענין הזוהר הקדוש ובענין אור החיים הק'. אך באופן כללי, גם כשהאדם לומד גמרא תוספות או טור שולחן-ערוך, כל שהוא לומד מתוך גישה זו, הוא זוכה לכך.

בבוקר זרע את זרעך

צריך להתרגל, לא יתכן שהאדם יתחיל את יומו בתרדמה ויסתמך על השיעור שיש לו בעתותי ערב. ללמוד בערב זה נפלא. בהלכה כתוב שצריך ללמוד גם בערב. אבל להתחיל את היום בלי תורה אינו מהלך, וסיבת הדבר, כי היצר הרע כבר הגיע עם כוחות מחודשים ורעננים, וצריך כמו כן להשיב לו מלחמה עם כלי נשק חדשים. וכאמור, מי שיכול, מתיישב ללמוד בבוקר

מעשה. אם אין לו לאדם התרגשות, אינו יכול לזכור. **בני אדם זוכרים רק דברים שנתרגשו מהם והותירו בהם רושם עמוק בנפשם.**

אחשוורוש לא היה לו קנין באסתר ולכן הרגיש תמיד שהוא לוקח דבר מה שהוא יותר מממה שיש לו והרגיש התפעלות. מבאר ה'אבני נזר' שגם **התורה מאחר שאינה גשמית, כל עוד האדם לומד אותה בגישה הנכונה, היא לעולם תהיה אצלו במצב שתביאנו לידי התרגשות.** איזו הבנה נפלאה מלמדנו ה'אבני נזר'! למה באמת דברי התורה נראים תמיד כחדשים? מדוע היא מביאה את האדם לידי התפעלות? מדוע היא מרוממת אותו כל-כך? התשובה היא כי **באמת התורה היא דבר גבוה מן האדם, וכבר שאלו המלאכים מה אנוש כי תזכרנו? איך תוכל ליתן את התורה הקדושה לאדם גשמי? אך מה, הקב"ה עשה חידוש, והחידוש עדיין נשאר חידוש, ולכן כל פעם שהאדם מתיישב ללמוד, הוא נוגע בדבר שהוא באמת גבוה מהשגות העוה"ז והרי הוא בא לידי התפעלות.**

לא פג טעמה של תורה

כדאי ללבן זאת יותר. הנה ידוע לנו תמיד שכאשר האדם מתרגל לאיזה דבר, הוא מאבד את ההתפעלות ממנו, לא משנה באיזה דבר מדובר. כל דבר מעורר התפעלות רק בפעם הראשונה והשניה, וכיון שהוא מתרגל אליו, הוא מפסיק להתפעל ממנו. אפשר לראות כן, בדרך משל, אצל אנשים שראו הרבה מתים או שאר דברים המפחידים את הלב, שמפסיקים לפחד ולהתרגש מהם. אך בתורה אנו רואים דבר פלא. הסברא הרי נותנת שבדומה לשאר דברים, מי שמחדש כל יום בתורה, יפסיק להתפעל, כי אפילו

אם יעשה זאת בגישה האמורה, זה יתן לו אור גדול.

חידושי התורה מביאים לידי התפעלות

ועכשיו לנקודה נוספת ונחוצה ביותר. ה'שם משמאל' מבאר שם שבנוסף **לחיות, הבנה וקדושה שהתורה מביאה כל יום בבוקר בבוקר, יש עוד דבר שמגיע ביחד עם דברי התורה החדשים, וזה ההתפעלות, היכולת להתפעל מהתורה.** הבנה חדשה בתורה איננה סתם ידיעה שנכנסת למוח כספר שמניחים בארון, אלא היא מעוררת התפעלות. **האדם מתרגש. מדובר בדבר קריטי שהאדם זקוק לו בכל יום ומגיע עם דברי התורה החדשים כל יום ויום.**

הוא בונה זאת על דברי אביו **ה'אבני נזר'** זיע"א שאמר כדרך שכתב **המהר"ל ז"ל על אסתר** שאחשוורוש רצה לטעום טעם בתולה טעם מחמת שלא היה לו קנין גבוה ותמיד היתה אצלו כבתולה, כמו כן **התורה הקדושה מחמת שאדם אין לו קנין בתורה, על כן בכל יום היא כחדשה.**

ביאור הדבר, כי **כשאין לו לאדם קנין בדבר, הוא נדמה לו קצת כזר, וממילא יש לו מזה התרגשות מענין מים גנובים ימתקו.** אפשר לראות זאת שכאשר האדם טועם דבר חדש, חוץ מהטעם עצמו שהוא מרגיש, הוא מתרגש מעצם זה שהוא טועמו לראשונה בחייו. כך הוא כשהאדם טועם איזה מאכל חדש שעד כה רק שמע עליו 'גדולות ונצורות' ועכשיו נזדמן לו לטעום אותו. וכך הוא כשהאדם מגיע למקום חדש, או אפילו כשהאדם נוסע פעם ראשונה במטוס. כעין זה יש הרבה דברים שהאדם זוכר כל ימי חייו את הפעם הראשונה שלהם. **זכרון הרי קשור בדרך כלל להתרגשות שהיתה לו לאדם בשעת**

הסדרא. הוא ממלמל בשפתיו ולבו בל עמו - אינו מרגיש שהוא חי. רק כשהוא מבין דבר חדש, או כשהוא מרגיש איזו תוספת קדושה, **כיון שהוא מרגיש שהוא טועם טעם עליון, הוא מקבל טל שנכנס לחלק העמוק שבנשמתו, ואז הוא מרגיש שהוא חי. זה מה שנקרא שקיבל חיות חדשה.**

אתה עוצר את האדם בשתיים בצהריים ושואל אותו: "כבר הרגשת היום שאתה חי?". הלה מסתכל עליך בתמהון: "מה? איך? מתי?". אם אינו מבין את שאלתך, הרי הוא כמשיב לך: "לא, לא הרגשתי. אני עדיין ישן". צריך להביא לו נעגל וואסער (מי נטילה) ולהעירו. אתה מוכרח להרגיש היום שאתה חי כי הקב"ה מביא כל יום חיות חדשה.

אכן **מי שמכין את עצמו לכך ומתפלל על כך בברכת התורה ובאהבה רבה** ואף גם בלשונו, **בהבינו שהוא צריך שיתגלה לו היום דבר מה בתורה שיאיר לו פינה אחת בחייו, הוא ירגיש זאת,** כי הקב"ה נותן זאת באופן רשמי לכל מי שעושה עצמו כלי לכך.

כל גבולך לאבני חפץ

בספר 'אגן הסהר' לתולדות חייו של הגאון **רבי אברהם גניחובסקי** זצ"ל מובא מעשה נאה. היה אחד שהתחיל להתקרב ללימוד הגמרא ולא הרגיש בו טעם. שאל את הגר"א גניחובסקי: "איך אוכל לקבל טעם בלימודי". פתח הגר"א את הגמרא והראה לו באצבעו על הסימנים של גליון הש"ס המופיעים בין השורות, ואמר לו: "אתה רואה את הסימנים האלה? הלומים הם. כל פעם שאתה מגיע ליהלום כזה, הסתכל בצד מה רבי עקיבא איגר כותב, ואם הוא מציין לאיזה ספר, פתח את הספר ותראה מה כתוב שם, וכך תתחיל להרגיש

הדברים המפליאים, ברגע שהאדם מתרגל אליהם, הוא מפסיק להתפעל מהם. אכן התורה היא פירכא לכלל הזה. והתשובה היא כי התורה אף פעם אינה מתגשמת כל עוד אין האדם מגשם אותה. ברגע שהאדם לומד סתם כדי להמשיך הלאה, הוא באמת לא מתפעל. **אבל אם האדם עושה כלים במוחו. כשהוא מברך ברכת התורה ואהבה רבה, הוא מכוון שיוכח לקבל את ההבנות הנצרכות לו להיום.** על זה הוא מבקש ולזה הוא מייחל. **הלא הוא מקבל הבנות מלמעלה, וכיון שאינן דברים גשמיים, הוא תמיד מתפעל מהן.**

ויש להוסיף עוד מדוע **חידושי התורה מביאים את האדם לידי התפעלות, כי הם נוגעים אליו.** הן תראה שגם מי שרגיל לראות את המתים, כיון שהוא רואה את מתו מוטל לפניו, הוא בא לידי בכי. הא לך שכאשר הדבר נוגע בנקודתו האישית של האדם, הוא מתפעל הגם שהוא כבר רגיל אליו. אף כאן, **הלומד תורה לשמה, התורה תמיד נוגעת אליו, ולכן הוא תמיד מתפעל ממנה.**

ואפשר שזהו גם הענין האמור לעיל, כי נקודתו הפנימית של האדם היא דבר רוחני הגבוה מכל ענייני הגשם, ולכן כל עוד התורה נוגעת רק את חיצוניותו, כגון כבוד וגאווה, אין היא מביאתו לידי התפעלות, אין היא גורמת לו לקפוץ מהתרגשות. אבל כשהוא לומד תורה לשמה והתורה נוגעת בנקודתו הפנימית, אז הוא מתפעל עד מאוד.

החי יתן אל לבו

נבאר עוד: התפעלות פירושה טעימת החיים. כשהאדם ישן, או כשהוא ער אבל ישונוני (פארשלאפן), אינו מרגיש שהוא חי. כשהאדם לומד ברפיון - הוא שומע קצת, אומר קצת... זה נקרא שהוא מעביר את

ניגש אל לימודו בביטול נכון. כשהאדם לומד ויודע שיש במה שהוא לומד דברים עמוקים, הוא פותח דלת בנפשו שתוכל לקלוט את הדברים העמוקים שטמונים שם.

הנה בסוף מסכת סוטה איתא במשנה: "משמת רבי עקיבא בטל כבוד התורה", ופירש רש"י: "שהיה נותן לבו לדרוש כל קוץ וקוץ של כל אות". רבי עקיבא היה שם לבו לכל היהלומים. אומר היה כך: "רגע אחד! יש כאן אות עם צורה כזאת? למה? למה יש כאן יו"ד? למה יש לה ליו"ד חו"ד, קוצו של יו"ד?". וממשיך רש"י: "וכל שכן תיבות יתירות ואותיות יתירות, כגון בת ובת אני דורש (סנהדרין דף נא, ב), וזהו כבוד תורה גדול, שאין בה דבר לבטלה.

כמה דברי רש"י מאירים! **כבוד התורה הגדול ביותר הוא שהאדם ניגש אליה בידיעה שאין בה שום דבר לבטלה, אין בה שום דבר מיותר.** "למה אני דורש את האותיות, כי אני רוצה לומר משהו? למה אני לומד רבי עקיבא איגר, כי אני רוצה להראות שאני יודע לומדות? לא ולא! אני עוצר על כל יהלום כי אני ניגש אל התורה בביטול ובידיעה שבכל מקום שאתקרב, אמצא אור גדול. כשאני הולך ללמוד פסוק בתורה, אני יודע שיש בה דבר עמוק ושם אלמד ברצינות, הקב"ה יאיר לי". זה נקרא נתינת כבוד לתורה.

כיבוד אמיתי הוא הכרת הערך

נסביר זאת באופן פשוט. כשהאדם פוגש את חבירו ורוצה לכבדו, יש לפניו שתי דרכים. הדרך האחת היא דרך החנופה. הוא רוצה להשיג ממנו משהו ועל כן הוא מתחנף אליו ואינו מוחה כנגדו בדברו בשעת התפילה כי הוא חושב שיקבל ממנו

טעם בלימודך". האיש עשה כדבריו ובאמת קיבל טעם בלימודו. הוא עלה ונתעלה וכיום הוא תלמיד חכם מופלג העוסק בדבד בקירוב רחוקים. אומר אותו תלמיד חכם שמאז ועד היום כל פעם שהוא רואה סימן של רבי עקיבא איגר, הוא רואה לפניו יהלום, ועד היום כשהוא נתקע ביהלום כזה, אינו יכול להמשיך הלאה. הוא חייב להסתכל בגליון הש"ס ולעקוב אחרי הציונים.

עמקו של סיפור זה הוא כנ"ל. אין האדם יכול להרגיש את הטעם המיוחד כשהוא ניגש אל הלימוד בשטחיות. אומרים, שואלים, משיבים, מבינים בערך וממשיכים הלאה בחיים. **כשהאדם מתייחס אל הלימוד כאל דבר שטחי, לא יוכל לפתוח את החלקים העמוקים שבתורה אשר הם אלה שפותחים את החלקים העמוקים שבנפש.** גישת האדם אל התורה צריכה להיות - "כאן יש דברים נסתרים. שאינתי היא שאוכל לגעת ולו במשהו בדברים הנסתרים שקיימים כאן. אומר כל דבר כמה פעמים, אחזור בתשובה. בכל מה שאני לומד, אני יודע שיש בו יהלומים טמונים ורצוני להוציאם".

כבודה של תורה

בדרגתו הראשונה של הדבר זה קיים לגבי הבנה ולומדות. האדם מבין שטמון כאן משהו. מגיד שיעור טוב אומר לתלמידיו: "למדתם כאן קטע גמרא. אתם יודעים כמה יסודות טמונים כאן? תעיינו שוב פעם. יש תוספות, יש רשב"א, יש על זה קצות. לימדו היטב את הקטע שוב ושוב ותגלו את היסודות הנפלאים הטמונים כאן". מי שניגש אל התורה בידיעה שיש בה דברים עמוקים, הוא לא רק מוצא דברים עמוקים, אלא העיקר הוא **שלקתחילה הוא**

שנמצאים שם. ודע לך שאותם יהלומים המופיעים בין שורות הגמרא ומציינים לגליון הש"ס, נמצאים בין השורות בנועם אלימלך ומורים על גילוי אליהו. בכל מה שהאדם לומד, הוא צריך שיהיו לו כוכביות בין השורות, סימונים המשמשים להזכיר שיש כאן משהו טמון. זה לא רק מה שכתוב כאן. אם איני ראוי עדיין, בסדר... אבל **אני רוצה ללמוד מתוך גישה זו, אני רוצה שהתורה תפתח לי את מוחי ותביא לי את מה שהיא צריכה להביא לי. אם האדם לומד תורה בגישה זו, הוא מקבל כל יום מאותם יהלומים.**

ליקוט הדעת שהתקבלה בשבועות

ואיתא ב'שפת אמת' ובעוד ספרים שאם התורה דומה לטל ולמן, היא דומה להם גם לגבי הא דאיתא בזוהר הקדוש שכל שיתא יומי מתברכין מהשבת. בשבועות זה מגיע בהסתר. כל אחד קיבל שכל חדש עבור הדעת הנצרכת לו כל השנה כדאיתא ב'מאור עינים' (פרשת מקץ), אבל הוא קיבלו בהסתר, כי כך הוא תמיד. אין מקבלים את השפע באתגליא תיכף ומיד. הן תראה שהמן לא ירד בשבת, ועל כך שאל **זוהר הקדוש:** אם שבת היא מקור הברכה, איך יתכן שלא הגיע אז המן. והתשובה היא שבשבת זה הגיע באופן של הסתר, ובמשך השבוע, כשהאדם היה צריך, זה היא מזדמן לו ליד פתח ביתו דבר יום ביומו. כך הוא לגבי **השכל שהאדם זקוק לו במשך השנה. בשבועות האדם מקבל אותו בהסתר.** האדם שואל אחרי שבועות: "אני לא מרגיש כלום. אני סתם סחוט משני הימים שעברו עלי". בסדר! זה מה שאתה מרגיש עכשיו, אבל **בהסתר קיבלת שכל חדש, ועכשיו תאמר בכל יום ברכת התורה ותתפלל לה' שיאיר לך איך האור והחיות וההתחדשות וההתפעלות של התורה יעוררו אותך דבר יום ביומו.**

משהו. זוהי דרך השקר, דרך הסטרא אחרא. והדרך השניה שבה נמצא הכבוד האמיתי, היא כאשר הוא מבין מה זה יהודי. הוא מרגיש שאינו יכול לזלזל בו או להתעלם ממנו. "הרי הוא יהודי". הוא מבין את המהות, הוא מבין שיש כאן נשמה שהשכינה שורה עליה, ועל כן הוא ירא ממנו ואוהב אותו אהבת אמת.

ואם איני רואה זאת... הרי אני צריך לקנות משקפיים חדשות, כי חוסר הראייה שלי קשורה לטמטום הלב שיש לי. בלי אותו טמטום הלב, הייתי רואה מה שמסתתר מאחורי היהודי, ואם עכשיו איני רואה, אין זה סיבה להכחיש את האמת. סיבה הוא שאתפלל בבכייה שייפקחו עיני ואראה אותה. ועל כל פנים **הכבוד הנכון הוא כאשר אני מתייחס לפלוני לפי המציאות האמיתית שלו. אני מכבדו בכבוד הראוי לו.**

פעמים שיש לך אדם גדול שמעורב בין הבריות ואין הבריות מכירים בערכו. אין הם מזלזלים בו, אבל בבית הכנסת אין נותנים לו מקום, ואם נותנים לו מקום, נותנים לו בכותל המערבי. יום אחד מתברר שהוא אדם גדול מאוד ומיד באים ונופלים לרגליו בבקשת מחילה. למה מבקשים ממנו מחילה? הרי לא זלזלו בו! אכן התשובה ברורה שכאשר אין מתייחסים לאדם בכבוד הראוי לו, יש בזה זלזול תמיד, כי אין מדברים ומתנהגים אתו כפי שמדברים ומתנהגים לאיש כזה.

אם האדם ניגש אל התורה ואומר: "למדתי... כתוב כך וכך... זהו זה..." אין הוא מתייחס אליה בכבוד הראוי לה. אם אינך מאמין שבכל מקום בתורה יש יהלומים, **אם אינך ניגש אל התורה בידיעה שיש בה אור שיכול להחזירך למוטב, אינך נותן לה את הכבוד הראוי לה, כי אינך מאמין ביהלומים**

מהתעוררותו ורתיחות דמו הוא לא כל-כך מעצם הדבר, אלא יותר מזה שהוא מרגיש שהוא חי, מה גם כשמדובר במים גנובים, כי אז הוא מרגיש הרבה יותר שהוא חי. אך כשהאדם זוכה שהקב"ה יתן לו את החיות של התורה, את ההתפעלות של התורה, את החידושים של התורה, אינו זקוק לאותם תענוגים של הכל, כי הוא כבר טועם את טעם עץ החיים שהקב"ה נתן לו בזה היום.

בעל כרחך אתה חי

זה מה שהאדם מקבל כל יום, ובזה נמצא הכוח של מגנא ומצלא, וכפי שאמרנו לא מכבר שהכוח של מגנא ומצלא נמצא בהתפעלות שהאדם מקבל מהתורה בזה היום, כי זה שהאדם מחפש התרגשויות והתפעלויות מהבלי העולם מגיע מכך שאינו מרגיש שהוא חי ויש לו צורך חזק מאוד להרגיש שהוא חי. התענוג שיש לו

נדבת

אברהם מרדכי בן אסתר פראדיל

לרגל הכניסו את בנו

בבריתו של אברהם אבינו

יום שני פרשת בהעלותך (נשא בחו"ל) ט' סיון תשפ"ג

חובת האדם למצוא בתורה את מה שלבו חפץ

כן זהו חלקו בתורה, וממילא הוא כבר מושבע ועומד מהר סיני ללמוד אותו דווקא.

ובמאמר המוסגר, יש שהאדם מקבל על עצמו לימוד מסוים, לא מפני שלבו חפץ בו, אלא מפני שהוא מחקה מישוהו. אך לא על אדם כזה דיבר ה'אמרי אמת'. ה'אמרי אמת' דיבר על מי שהיתה לו תשוקה פנימית ללמוד דבר מסוים וקיבל על עצמו ללמוד, וכיון שלבו חפץ בו, הרי הוא מושבע ועומד ללמוד אותו דווקא. וכעת קושיית הש"ס מובנת היטב. הן מושבע ועומד הוא מהר סיני ללמוד פרק זה דווקא, ואין יכול להשבע על זה שוב ואין שבועה חלה על שבועה? ועל זה תירץ שאלביא דהלכתא האדם יכול לפטור את עצמו בק"ש שחרית וערבית ולכן חלה השבועה.

האדם מושבע על חלקו בתורה

מבואר שלולי אותו חידוש שיצא מפי רבי שמעון בר יוחאי, הרי שהאדם מושבע ועומד מהר סיני שילמד את חלקו בתורה. השבועה היתה על חלק זה דווקא. השבועה לא היתה סתם באופן כללי שיישב וילמד, והגית בו יומם ולילה, אלא שילמד את מה שלבו חפץ. יסוד הוא שה'אמרי אמת' חזר עליו הרבה, וגם במכתבו (מכתבי תורה קיט) אל הרה"ח ר' יצחק מאיר אלתר זצ"ל

האומר אשכים ואשנה פרק זה

יסוד גדול יש מדברי תורתו של ה'אמרי אמת' זיע"א אשר ראוי לעסוק בו בימים האלה. שנינו **במסכת נדרים** (ה, א): "אמר רב גידל אמר רב: האומר אשכים ואשנה פרק זה, אשנה מסכתא זו, נדר גדול נדר לאלוקי ישראל". ופירשו **הראשונים** שהכוונה לשבועה. והקשה **הש"ס**: "והלא מושבע ועומד הוא [מהר סיני], ואין שבועה חלה על שבועה". ותירץ: "הא קא משמע לן, כיון דאי בעי פטר נפשיה בקרית שמע שחרית וערבית, משום הכי חייל שבועה עליה". פירוש: מצד השבועה שהוא מושבע ועומד מהר סיני, יכול הוא לצאת ידי חובתו על-ידי ק"ש שחרית וערבית, ונמצא שאינו מושבע ללמוד פרק זה או מסכתא זו דווקא, ועל כן חלה שבועתו.

ושאלו **הראשונים**: מה הוצרך להזכיר ק"ש שחרית וערבית, ולכאורה די היה לו לתרץ שמצד השבועה בהר סיני אין האדם מחויב ללמוד פרק זה דווקא או מסכתא זו דווקא, ועכשיו הוא נתחייב בזה מחמת שבועתו. מיישב ה'אמרי אמת' הפלא ופלא: **כל יהודי יש לו חלק בתורה המיוחד לו** כמו שאמרו **חז"ל** "אין אדם לומד תורה אלא ממקום שלבו חפץ", וכשהאדם **מקבל על עצמו להשכים וללמוד דבר מסוים, סימן הוא שבוחר בלבו ללמוד אותו, ואם**

בשפה שלו. "אתה צריך להשלים עם זה... אתה תהיה אי"ה יהודי טוב, אבל התורה אינה הדבר שלך".

צריך לצעוק ולהתפלל על זה. הרי מדובר בשקר גמור. למה אתה מוכר שקרים? היצר הרע יקבל על זה מכות. כך כתוב, שלעתיד לבוא ישחטו את היצר הרע בגלל השקרים שהוא מוכר. וכמו שאמר הבעל שם טוב הק' שוחט משום מאי מיחייב משום צובע. ישחטו אותו בגלל שלא קיים את תפקידו סתם ככה, אלא מכר לו שקרים. בגלל היצר הרע אין האדם מוצא את שידוכו. **נפשו של אדם זקוקה לאופן מסוים של תורה**, זה אמת. אבל **לכל אחד יש מפתח. הוא רק צריך למצוא את האופן המתאים לו**. אך היצר הרע עושה הכל כדי שהאדם לא ימצאנו, שלא ימצא את זיווגו. **אכן האדם מחויב לחפש ולחפש עד שימצא. אסור לו להתייאש ובוודאי שאסור לו להגיע אל המסקנא שאין התורה מיועדת לו**.

מעשה לברי דעת

נספר בענין זה סיפור שצריך להיות קצת בר דעת כדי ללמוד אותו על נכון ולא לפרשו באופן מעוות. פעם התכוננה משלחת מיישיבה ותיקה בירושלים להיפגש עם הגאון **רבי איסר זלמן מלצר** זצ"ל. לפני שעלו אליו, שיגרה המשלחת לפני תלמיד אחד ממקורביו שייכנס להודיע לו שהגיעה משלחת מיישיבה פלונית שרוצה לדבר עמו, וישאל אותו אם יסכים לקבלה עכשיו. הלה נכנס ורבי איסר זלמן ביקש לדעת מה מטרת הפגישה. סיפר לו התלמיד שנפתחה עכשיו ישיבה חדשה בירושלים שמשופעת בממון ותומכת בתלמידיה ביד רחבה ולכן רבים עוזבים את הישיבה הוותיקה ועוברים עליה, וכעת המשלחת באה מטעם הישיבה

ולחנתנו הרה"ח ר' יצחק מאיר לוין זצ"ל שהיו באמריקה לצורך שליחותם, הוא כותב: רצייתם שאכתוב לכם בלימוד, ובכן, אומר לכם, נתאמת אצלי מה שאמרתי בשבועות העבר שכפי שכל הנביאים קיבלו מהר סיני, **כן כל נפש קיבלה את חלקה מהר סיני, שיש לכל אחד חלק מיוחד שאותו קיבל מהר סיני** והוא זה שנתעורר כל שבועות ובפרטות בכל השנה.

נרחיב בזה כי מדובר ביסוד להצלחה בתורה. התורה היא הרי מרפא לכל החולאים במציאות, ואפשר לראות זאת בחוש. יכולים לראות שמתקיים בה "כי חיים הם למוצאייהם ולכל בשרו מרפא". כל חולאי הנפש, כל הבעיות העמוקות של האדם, **כשהמאמר חז"ל הנצרך לו יגיע אליו, זה כל-כך יבריא אותו, כל-כך ירפאהו. התורה נכנסת לרבידים העמוקים ביותר של נפש האדם, ונותנת לאדם תוספת חכמה ותוספת חיים**.

יצר הרע משום מאי מחייב

אכן היצר הרע יש לו בעיה גדולה עם התורה, והרי הוא נלחם בכל האמצעים הקיימים בידו לנתק את האדם ממנה, כי הוא יודע שהתורה מביאה את האדם לחיים נצחיים בזה ובבא. ואחד מהדברים שהיצר הרע מניח עליו את כובד משקלו, הוא ענין זה. אם חז"ל אמרו אין אדם לומד תורה אלא ממקום שלבו חפץ וממי שלבו חפץ, פירושו של דבר שאין האדם יכול להצליח בתורה אם לא מצא מה לבו חפץ, והיצר הרע מחדיר שקר למוח האדם שאומר: "הלימוד אינו בשבילך. אתה עם התורה אינם שידוך. הן רואה אתה שאתה לא מצליח. אתה סתם רוצה לדפוק ראש בקיר? אתה רוצה לריב עם המציאות?". או אם הוא תמים, הוא אומר לו: "אתה רוצה לריב עם השי"ת?". עם כל אחד הוא משתמש

כשמספרים סיפור כזה, אבל מה שאפשר להוציא ממנו לכול הדעות הוא שכאשר יש לו לאדם תשוקה ללמוד במקום מסוים, אם אתה רוצה למונעו מכך בגלל סיבה הכמוסה עמך, אתה משחק באש. תשוקתו הרי ללמוד שם, מדוע אתה לוחץ עליו לשבת כאן? יש לו תשוקה ללמוד בסגנון אחר, יש לו תשוקה ללמוד בישיבה אחרת.

אמנם כן, אתה יכול לדבר אתו ולברר אם אין תשוקתו באה מרצונות ילדותיים. אתה יכול לנסות לפקוח לו את עיניו: "תחשוב מה יקרה בחודש הבא... למה אתה רוצה לעבור לשם? אולי מדבר בטעות בעלמא. הן ידוע מה שאומרים העולם שהדשא שמעבר לגדר תמיד ירוק יותר". זהו דבר נכון, ואדרבה, תמיד צריך לתת לאדם עצה ההוגנת לו. אבל עלינו להוציא את הנקודה מבלי להכנס במשעולים צרים, והנקודה היא שאנשים רבים אינם מוצאים את המקום שלבם חפץ וסוגרים את הגמרא מחמת כן.

האדם מושבע ועומד לחפש את חלקו

צער גדול הוא. אתה מסתכל על האדם ואומר: יכול היה להצליח בתורה, יכול היה ליהנות מלימוד התורה, להתעלות ולהתקרב אל ה' על-ידי הלימוד. אך לא נתנו לו את ההזדמנות ללמוד את מה שלבו חפץ. לא ניסו להציע לו כמה דרכים. ותביעה היא על כל אחד ובראש ובראשונה על האדם עצמו. כמה דרכים בלימוד התורה ניסית? זוהי הנקודה. אין אדם לומד תורה אלא ממקום שלבו חפץ. צריך להכיר בזה. והרי זה מחייב את האדם להיות רציני, לנסות בדרך זו ואח"כ בדרך אחרת. ניסית כבר ללמוד קצת יותר מהר? ניסית כבר ללמוד לימוד אחר? ניסית גמרא, האם ניסית ללמוד הלכה? ניסית טור שולחן

הוותיקה לבקש שהרב יעשה משהו בנידון כדי שהתלמידים יפסיקו לעבור אל הישיבה החדשה. הזדעזע רבי איסר זלמן ואמר לו: "צא אמור להם שאיני רוצה לקבלם, שלא יעלו אלי. איני רוצה לטפל בסוגיא זו. חז"ל כבר קבעו שאין אדם לומד תורה אלא ממקום שלבו חפץ". טען אותו תלמיד: "הרי הבחורים עוברים בגלל הכסף, לא בגלל שלבם חפץ בישיבה החדשה". אמר לו רבי איסר זלמן: "הראה לי היכן כתוב בגמרא או ברש"י על אתר שיש מה שמצמצם את הגדר של לבו חפץ. אם האדם חפץ ללמוד במקום אחר, אינך יכול להכריחו להישאר רק בגלל שנחוץ לך בשביל המוסד".

צריך להבין, רבי איסר זלמן לא אמר: "איני רוצה להיפגש אתם כי יש להם נגיעות". אלא כך הוא אמר: "יתכן שהם צודקים באמת. אולי יש בחורים שעושים טעות במעברם לישיבה החדשה. בהחלט יכול להיות. אבל אי אפשר לבוא לבחורים ולומר להם: אינם יכולים לעבור ללמוד שם. למה? כי אתה יש לך בעיה עם המוסד שלך. אין אדם לומד אלא ממי שלבו חפץ. על כן איני רוצה להתערב בדבר".

כאמור, בשביל מעשה זה צריך להיות בר דעת, והדבר פשוט. ראשית, כי צריך לדעת מי היו שתי הישיבות. ולפעמים באמת יתכן שהאדם עשה טעות גדולה במעברו למקום האחר רק בגלל שהם משלמים קצת יותר. צאו וראו כמה אנשים הרסו את הצלחתם בתורה בגלל דבר כזה. הוא למד בכלל, היתה לו חברותא מצוינת והצליח. יום אחד שמע שבכולל פלוני משלמים מאה דולר יותר ועבר אליו והצלחתו נקטעה. ויש שכאשר האדם מגלה את הטעות שעשה, הוא מגלה יחד עם כן שכבר מאוחר מדי, כי את החברותא הוא כבר הפסיד. צריך אם כן להיזהר מאוד

מקראות), סליק ספרא (סיימו ספר אחד ורצו להתחיל ספר אחר), לוי אמר: לייתו לן משלי, רבי שמעון ברבי אמר: לייתו לן תילים (תהלים). כפייה ללוי ואייתו תילים. ובמהרש"א הביא שני טעמים מדוע כפה רבי שמעון ברבי את לוי ללמוד תהלים, הראשון כי בסדר ספרי הכתובים, תהלים בא לפני משלי. והשני, כי רבי שמעון ברבי אמר: "איני מבין, ספר תהלים הרי מלא ביראת שמים! אתה יודע מה זה ללמוד תהלים?! הרי זה כל-כך הרבה יראה ואהבה וקרבת אלוקים". אמר רבי שמעון ברבי ללוי: "לוי! הולכים ללמוד תהלים. זהו זה. אני אומר לך, זהו הדבר. כך לומדים תורה לשמה, כך מגיעים לקרבת אלוקים".

ממשיכה הגמרא לספר: כי מטו הכא כי אם בתורת ה' חפצו (כיון שהגיעו לפסוק זה שבפרק הראשון בתהלים), פריש רבי ואמר: אין אדם לומד תורה אלא ממקום שלבו חפץ. אמר לוי: רבי, נתת לנו רשות לעמוד. יישר כוחך! נתתי לי עכשיו רשות לעמוד. אני סוגר את התהלים והולך ללמוד משלי. למה? כי צריך ללמוד מה שלבו חפץ. אני מבין שאתה מאוד מולהב מספר התהלים, אני מבין אותך, אבל אני צריך ללמוד משלי. שמעתי הכל, קרבת אלוקים, תורה לשמה, את הכל שמעתי, אבל אני צריך ללמוד עכשיו משלי.

כמה נפלא! האמורא הקדוש לוי, תלמידו של רבינו הקדוש, אומר: "הבנתי הכל, אבל אני מאחר שחפצי ללמוד משלי, עלי לסגור את התהלים וללכת ללמוד משלי". אכן האדם זקוק לרשות לקום. "רבי נתת לי רשות לעמוד". ושוב, יש מי שאינו בר דעת וסתם שרוי בכלבול. אבל באופן כללי, יש לו לאדם בחירה של הרבה סגנונות לימוד ואסור להגבילו, כי אם מגבילים אותו, גוזלים ממנו את עתידו.

ערוך? ניסית משנה ברורה? ניסית ללמוד תהלים עם פירוש? ניסית ללמוד משניות? אתה יודע כמה אופנים של לימוד יש? לא ניסית. ניסית אלף פעמים אותו דבר ומשראית שלא הצלחת, נפרדת מהתורה.

ובינינו, הרי יודע לנו האמת שהרגשים ישנים מלווים את האדם כתוצאה מאמירות 'חכמות' שנאמרו לו ונחרטו במוחו שאינו רוצה ללמוד, "דו האלטסט נישט ביים לערנען" [אינך רוצה\מסוגל ללמוד] וכדומה, ומפני שביישוהו פעם אחרי פעם בגלל זה. אך הבה ונלמד את אמרת חז"ל ונבינה כפי שה'אמרי אמת' הסביר אותה. אתה מושבע ועומד מהר סיני ועל זה נבחרת להיות חייל בצבא ה' שתלמד את החלק בתורה השייך לנשמתך, והחלק הזה קיים וממתין לנשמתך, אך הסתבכת. כשנכנסת לישיבה גדולה, היה אז בדיוק המחזור של מסכת יבמות. התנהל אז ויכוח בין אנשי הצוות של הישיבה. אחד מהם טען שלא כל אחד יכול להצליח במסכת יבמות, והשני טען לעומתו שהמוכשרים דווקא מתעלים מלימוד מסכת זו והביא לכך ראיות והוכחות, והשלישי זרק שאלה לחלל החדר: "אבל מי נוטל אחריות? הרי הולכים ליפול קרבנות", ואז הציצו בשעון וראו שצריך לצאת למנחה, ואתה היית מאותם קרבנות, ומאז כולם אומרים לך שאינך רוצה ללמוד. אך מה היא האמת? האמת היא שאתה רוצה ללמוד ואוהב ללמוד, ואתה מושבע ועומד למצוא את המהלך הנכון לך.

רבי! נתת לנו רשות לעמוד

הנה חז"ל במסכת עבודה זרה (יט, א) גבי הא דאין אדם לומד תורה אלא ממקום שלבו חפץ, מספרים: לוי ורבי שמעון ברבי יתבי קמיה דרבי וקא פסקי סידרא (למדו

הוציא את הכרך הראשון של ספרו "מועדים חמנים", הלך לבקש את הסכמת **הגאון מטשעביץ** זצ"ל. אמר לו הגאון: אברך אתה ורצונך להוציא ספר מחידושי תורתך לאור עולם. הבה ואיעצה לך. כשהוצאתי את ספרי הראשון "דובב מישרים", הגיעו אלי כמה וכמה מכתבי תלונה. האחד התלונן שהוא נכתב מדי בקיצור, השני התלונן שפלפתי יותר מדי, השלישי טען שהוא ספר הלכה והייתי צריך לכתוב רק את המורם מן האמור, וכן הלאה. לא שמתי את לבי לכל המתלוננים עלי ולא השבתי מאומה, עד שאחד שלח לי מכתב זועם היתכן שאתה מתעלם ממני ואינך משיב לי על טענתי. כדי להרגיע את רוחו, השבתי לו: ראה נא ידידי! אני הדפסתי מספרי אלף עותקים בלבד, והרי יהודים יראי ה' ישנם עשרות אלפים ב"ה, למה אם כן הדפסתי רק אלף? משום שהבנתי שספרי אינו מיועד לכל אחד, ואם ימצאו מתוך כל ציבור היראים אלף אנשים שיהנו מספרי, די לי בכך. ובכן, אם מרגיש אתה שאינך נהנה מספרי, כפי הנראה אינך מאותם אלף שהספר יועד בעבורם. עשה נא טובה לי ולך והעבר את הספר לאיש אחר. אמר הגאון מטשעביץ להגר"מ שטרנבוך: הן בא אתה להוציא לאור את ספרך הראשון, כנראה בטוח אתה שכולם ימחאו לך כף אל כף ויהיו מרוצים. דע לך שלא כך יהיה, אלא רבים יבואו אליך בטענות ומענות, ואז תענה להם כתשובתי שאין הספר מיועד בשבילם וכדאי להם להעבירו לאחרים.

על האדם לדעת שתורת אמת פועלת באופן כזה. מאמר חז"ל הרי נאמר לגבי שני דברים, הן לגבי הלימוד והן לגבי הרב. ובכן, אם רואה אתה שאינך מצליח בלימודך, אם

לבו חפץ בא משורש פנימי

בספר **חוסן יהושע**^א (מאמר א' פרק ז) מרחיב בדבריו שיש מי שעושה דבר מסוים מחמת תכונת נפשו, ויש מי שעושהו מפני שהוא מקנא בחבירו, והרי הוא יוצא מתכונת נפשו ונלחם עם עצמו, וכותב **שמי שעושה את הדבר מפני שהוא מקנא בחבירו, יוכל להתמיד בו לזמן קצר בלבד, כי תמיד יחזור בעל כרחו לתכונת נפשו**. וכותב בענין זה: **במסכת אבות** (פ"ב מ"ח) איתא שהיה לו רבי יוחנן בן זכאי חמשה תלמידים וראה בכל אחד מהם תכונה מיוחדת, האחד הוא בור סוד שאינו מאבד טיפה, השני מעיין המתגבר, וכן הלאה. ועוד איתא **במסכת אבות** (פ"ה מ"ב) ארבע מדות בתלמידים, מהר לשמוע ומהר לאבד, קשה לשמוע וקשה לאבד. ועוד יש **במסכת הוריות** שהיה סיני והיה עוקר הרים. והנה רובם ככולם תלויים במזג האדם ותכונות מוחו לח או יבש או עכור או צלול, וברוב פעמים ילך הרצון של האדם לבחור לו סדר לימודו כמו שיסכים טבעו. הוא סיני והוא עוקר הרים. הוא חריף ושנון וצריך להתעמק, והוא פחות שנון וצריך ללמוד מהר.

הנה כי כן, אתה צריך ללמוד את מה שלבך חפץ וחפץ לבך תלוי בתכונות הפנימיות שלך. והרי זה חוזר לשורש נשמתך. אינך יכול לשחק עם זה. אתה חושב שזה משחק ילדים! הרי אתה מושבע ועומד על זה מהר סיני! עליך לראות בעיניך שחז"ל מדברים באופן זה פעם אחר פעם ושאים לא תיצמד לזה, תפסיד את עתידך.

חכמות בחוף תרונה

כשהגאון **רבי משה שטרנבוך** שליט"א

א. להגה"צ ר' יהושע העליר זצ"ל מראשוני תלמידיו של הגאון רבי ישראל סלנטר זצ"ל. שימש ברבנות בעיר טעלז וכמגיד משרים בוויילנא רבתי.

הלשון: "התענוג הוא מקור כל כוחות הנפש והמחיה ומגדל אותם". לאדם יש כוחות נפש רבים, כוחות שמתפצלים להרבה מקומות. אתם האדם מבין, אתם הוא עושה, אתם הוא אוהב, אתם הוא טובל, אתם הוא מעביר הלאה. כל הכוחות האלה מקורם בתענוג, והתענוג הוא זה שמחיה ומגדל אותם. "וכמו שרואים דאפילו מי שהוא חכם ובעל שכל גדול, אם יהיה לו חשק ותענוג במה שהוא לומד, אזי ירבה וישכיל נפלאות. ואם לא יחפוץ בו כל-כך, אזי לא יוליד משכלו כלל התחדשות בו. ונמצא כח השכל תלוי בתענוג, שהתענוג מחיה אותו להיות מתפשט ומוליד שכליים". כשיש לו לאדם תענוג בדבר שכל שהוא לומד, הוא מחיה את שכלו ושכלו גדל. "ובהעדר המשכת התענוג אין בו חיות כל-כך". שכלו חי בקושי, כי הוא רק משקה אותו במעט מים. רק כשהוא נותן לו מזון, אז הוא הולך ומתחזק, ואיך נותן לו האדם מזון? כאשר הוא נהנה ממה שהוא לומד. "ולכן אמרו חז"ל שאין אדם לומד תורה אלא ממקום שלבו חפץ, שכוח התענוג הוא למעלה מכוח השכל".

דיבורים מאירים כל-כך. נתאר זאת כך: הקב"ה שואל את האדם: "איזה כשרון יש לך?". אומר האדם: "רגע אחד! אלך לאבחון. אפנה למומחה ותיכף אוכל לומר לך מה מנת המשכל שלי, מה רמת האינטליגנציה שלי (IQ). אני כבר חוזר עם תשובה". האדם הולך לאבחון, ונניח שהמספרים נעים בין אחד לעשר, והוא חוזר עם תשובה: "השכל שלי עומד על מספר חמש. זוהי המציאות. אולי בשבילי טוב ללמוד מסכת תענית ומגילה, אולי חוק לישראל, ואולי בכלל כדאי לי לומר בלי להבין... לא... הדברים האלה מיועדים למי ששכלו עומד על מספר שתים שלוש. אני יכול ללמוד אולי מסכת קידושין ואולי קצת הלכה".

רואה אתה שאינך מקבל חיות מרב זה, קום ממקומך ותתחיל ללמוד מרב נוסף. במאמר המוסגר, כשאנו אומרים קום ממקומך, אין הכוונה לעשותו באופן טיפשי, היינו לטרוק את הדלת ולהסתכסך עם ההורים, עם המשפחה ועם הקהילה. בימינו, אין שום צורך לעשותו באופן כזה. אם תעשהו באופן כזה, הרי תצטרך להשקיע כמעט את כל כוחות נפשך בנייהול המלחמה ולא יהיה לך זמן וכוח ללמוד. היום אתה יכול להישאר איפה שאתה רוצה. העולם הרי פתוח היום. חכמת התורה נמצאת בכל מקום. יש כל-כך הרבה תורה לשמה. תמשיך הלאה. לא כל דבר מיועד לכל אחד. אין לך מה להתבייש בזה.

אמנם כן, בוודאי צריך להזהר לשאוב רק מברורות קדושים ולא ממקומות שאינם ראויים, וכבר אמרו חז"ל (חגיגה טו, ב): "מאי דכתיב כי שפתי כהן ישמרו דעת ותורה יבקשו מפיהו כי מלאך ה' צבאות הוא, אם דומה הרב למלאך ה' צבאות - יבקשו תורה מפיהו. ואם לאו - אל יבקשו תורה מפיהו". אבל לגופו של דבר, הידוע לך שעתידיך נמצא עכשיו על כף המאזניים? יש הרי ארון ספרים גדוש בעשרות אלפי ספרים קדושים שמסבירים כל דבר בהרבה אופנים. כאן יש פסוקים, כאן יש מעשיות ומשלים, כאן יש יראת שמים, כאן יש סיפורי צדיקים. אתה יודע מכמה כיוונים אפשר להתחיל?! לתורה יש כל-כך הרבה שערים שאפשר להכנס בעדם. ולימוד התורה במקום שלבו חפץ מחמם את הלב. זה מבריא את הנפש, זה מחזיר את השלום בבית, זה מעורר אהבה בלב לה' ולתורתו ולעמו. אך מה? נתקעת, לא אהבת, ומיד ברחת לדברי שטות והבל. לא חבל?

התענוג הוא מקור כל כוחות הנפש

הנה בספר אור התורה מה'צמח צדק' זיע"א (פרשת בלק עמ' תתקס"ז) כתוב בזה

בדרך ולא היה לו מזון המבריא את הגוף כגון פירות וירקות ורק אכל מיני מזונות בלי סוף, ועכשיו הוא מרגיש בכי רע. הוא מרגיש שמשוהו חסר לו. אם יעצור להתבונן ולראות מה חסר לו ולא יכניס לפיו את מה שאין חסר לו, הרי יחזור לבריאותו.

ולענייננו, **כמה מוח צריך להשקיע בזה, כמה תחינות צריך לשפוך על זה, כמה ניסויים צריך לעשות כדי להגיע אל הסגנון הנכון.** מגיד שיעור זה, מגיד שיעור פלוני, קצת יותר מהר, קצת יותר לאט, בבוקר, בערב. עדיין לא ניסית כלום, והרי מושבע ועומד אתה לנסות. **התביעה עליך תהיה מדוע לא ניסית.**

לפי העריבות תפקחנה עיני השכל

הנה רבינו יונה כתב שכאשר האדם לומד מה שלבו חפץ, הוא מצליח להבין. דבריו הם **במשלי** (ב, ד), וזה לשונו: "**לפי העריבות בטירחה וחיופוש, תפקחנה בה עיני השכל ותשתמר בלב האדם,** ואמרו חז"ל אין אדם לומד אלא במקום שליבו חפץ, **שהצלחת הלימוד תלויה בחפץ**".

הבנה וזכירה תלויות בשאלה האם הוא נהנה מלימודו, האם כוחות נפשו נמצאים אתו בשעת לימודו. כשיש לו לאדם הנאה, כליו נפתחים והוא מצליח בלימודו. כשאין האדם רוצה לשבת על מקומו, הכל ננעל. מוחו מפסיק לעבוד. סגור את הספר ולמד משהו אחר, או עשה משהו אחר שיפתח את מוחך.

עמל פה כעמל מלאכה

הגאון **רבי ירחמיאל גרשון אדלשטיין** זצ"ל² הביא ראייה נאה באחת מדרשותיו.

כזה טעות! בשביל ההתחלה זה נכון. **בהתחלה בוודאי כדאי שתלמד משהו שאתה יכול להרגיש בו חיות ואינך צריך להתייגע על כל מילה ולהתייאש.** אבל **לאחר שהתחלת משם, עליך למצוא איזה דבר שמספק לך תענוג, ותפלפל שם ותעמיק שם, ואז תקבל שכל חדש.** שכלך עמד על מספר חמש רק בהתחלה, וכיון שאתה מזין אותו על-ידי תענוג, הוא מתחיל לפרות ולרבות ולא נודע כי היה במספר חמש. **והיכן יש לו לאדם תענוג? - במקום ששם נפשו נמצאת.**

כך הביא מהרי"ץ **חיות** במה שאנו מוצאים הרבה את רבי שמואל בר נחמני בשם רבי יונתן גבי מילי דאגדתא, שהיו שתי ישיבות. ישיבה אחת של הלכה וישיבה אחת של אגדה. וכן שנינו **במסכת סוטה** (מ, א): ר' אבהו ור' חייא בר' אבא איקלעו לההוא אתרא, רבי אבהו דרש באגדתא, רבי חייא בר אבא דרש בשמעתא. שבקוה כולי עלמא לרבי חייא בר אבא ואזול לגביה דר' אבהו. למה כי לבם היה חפץ באגדתא. אכן אם האדם משקיע בלימוד האגדה ומתעלה בו, שכלו יגדל וימצא שם חידושים נפלאים, וכשהאדם מוצא חידושים, הוא מתמלא אורה. לא מפני שאחד טופח לו על שכמו ולא מפני שמפרסמים שהוא עורך סיום, אלא **מפני שהוא מבין דברים שמעודו לא הבין, הוא מקבל את המזון הנצרך לו.**

רעב ולא מלחם

לא תמיד האדם קולט כשהוא רעב למה הוא צריך. פעמים הרבה הוא זקוק לכוס מים, אך אינו קולט מפני שאינו עוצר לחשוב, ועל כן הוא דוחס לבטנו עוד ועוד לחם ובא לידי חולי. כעין זה יש שהאדם היה

ב. מגדולי דורינו ונשיא מועצת גדולי התורה. הרביץ תורה לאלפים בישיבת פוניבז'. רבי גרשון זצ"ל הכ"מ הרבה להזהיר על אופן החינוך האמור, ממקום שלבו חפץ. נלב"ע ביום ג' פרשת בהעלותך דהאי שתא.

לפי גיל התלמידים, וצועק הוא: "אדם לעמל יולד. אם היית רוצה, היית יכול".

מה הקשר??? אדם לעמל יולד בא רק לאחר שהאדם יודע מה הוא אוהב. לא כפי שאנשים חושבים שאסור שיהיה תענוג. **הבעל שם טוב הק'** הרי אמר כבר שצריך ללמוד עם תענוג, וכן ידועים דברי **ה'אגלי טל'** בהקדמה שצריך ללמוד עם תענוג. רק **לאחר שהאדם נהנה מלימודו ומתענג עליו ופניו זוהרות כל עת יושבו עם הספר, אז אומרים לו:** לא יתכן שתישן עד עשר בבוקר ואז תאכל ארוחת בוקר מכובדת ורק אח"כ תבוא לבית המדרש לפלפל. זה לא הולך ככה. **אדם לעמל יולד פירושו שאתה רציני ללימוד התורה ואתה מקבל על עצמך עול תורה.** בוא כל יום בזמן, נצל את הזמן במלואו, רכז את מוחך, סלק ממוחך את כל הדברים האחרים שאינם שייכים ללימוד התורה, והתחל להתייגע. אדם לעמל יולד.

מוטב יהיה שוטה בעיני השוטים

צריך לזכור זאת. מדוע הושבת את הבחור הזה אצל רב פלוני? הרב לא מיועד בשבילו? הרב הוא רב נפלא מאוד, אבל הוא לא מתאים לבחור הזה. יש כאן שלושים תלמידים. יתכן שלעשרים מהם הוא מבורך מאוד, אבל לבחור זה ולשכמותו, איזה שייכות יש לו בכלל? השידוך הזה לא מתאים ולא יתאים אף פעם. "ובכן, מה אתה עושה בשביל זה?". "לא יודע, מה אפשר לעשות? יש מערכת. מה לעשות? צריך להמשיך הלאה". לא ולא! האב מחויב לדאוג שבנו ילמד מה שלבו חפץ וממי שלבו חפץ. ואם כל אב ידחוף לזה, באופן ממילא הישיבות יצטרכו לתת מענה ולבנות מערכות מיוחדות.

אכן במקומות רבים רציניים יש כבר מסלולים מיוחדים לאלה שלא מתחברים

שנינו במסכת **סנהדרין** (צט, ב): "כל אדם לעמל נברא, שנאמר כי אדם לעמל יולד, איני יודע אם לעמל פה נברא אם לעמל מלאכה נברא, כשהוא אומר כו' הוי אומר לעמל פה נברא". הנה חז"ל מדמים כאן עמל פה לעמל הגוף. **בעמל הגוף ידוע שהאדם צריך להשקיעו במה שהוא אוהב, לפי כוחותיו וכישורונותיו,** וכפי שראינו בדברי **החובת הלבבות.** דבר אחד אומרים לו לאדם: "אל תהיה עצלן, אלא זריז". **זריז כולל בתוכו שני דברים.** הראשון, **שהוא רציני למלאכתו ועושה כל יום את המוטל עליו.** והשני, **שבמלאכתו הוא מנצל את כוחות נפשו ואת מוחו.** הוא נוכח לגמרי.

שלמה המלך מדבר אל האדם ואומר: "טובתך היא שתוציא את כוחות נפשך ולא תרפה". ורואים זאת בחוש. הסתכלו על יראי ה' האמיתיים. הם עושים את מלאכתם ברצינות, הם לא מבזבזים לריק לא את זמנם ולא את כוחותיהם, ואינם מחפשים תענוגים של הבל מבחוץ. הם מקיימים את הפסוק "אדם לעמל יולד" כפשוטו, ומתקיים אצלם "יפה תורה עם דרך ארץ שיגיעת שניהם משכחת עוון".

אמר הגר"ג אדלשטיין זצ"ל: **כך הוא גם לגבי עמל פה.** כשאומרים לאדם: "אדם לעמל פה יולד", **אין מתכוונים להכריחו ללמוד בסגנון שאינו אוהב עליו.** הבחור אינו אוהב לא את הישיבה ולא את המגיד שיעור ולא את המסכתא שלומדים עכשיו, ואינו בנוי עכשיו ללמוד את הפלפולים שהמגיד שיעור מנסה לדחוף לו בכוח. המגיד שיעור עצמו אינו מחובר למה שהוא אומר, אך יש לו תחרות עם המגיד שיעור מהכיתה המקבילה שאומר תורות עמוקות וכבר הגיעה אליו תלונה מהתלמידים המוכשרים שהוא לומד פשוט מדי, וכדי לחפות על כך, הוא אומר פלפולים שאינם

ומפלפלים בהן, והרי מדובר בנובלות, באחוריים דקדושה. **החכמה עריבה ומתוקה, טובה ומענגת. צריך רק לדעת להתיימרה לאדם.** אכן הסטרא אחרא עושה הכל כדי שהאדם לא ימצא את הזיווג הנכון, אבל כמו שבמציאות שידוך, אם אין האדם מוצא מיד, הוא מתפלל וחוזר ומתפלל ומאמין שימצא את השידוך הנכון, וכשהוא רואה שעוד אחד מצא את שידוכו הנכון, אין הוא נשבר מזה, אלא להיפך, הוא מקבל מזה חיזוק באמרו: "כפי שהקב"ה עזר לו, יעזור גם לי", ובסוף הקב"ה עזר לו, והוא מקים משפחה ברוכה ורווה נחת דקדושה, כך במציאת שידוך בתורה. אומרים לו לאדם: צא וחפש לך את הזיווג הנכון. לך לשדכן, עסוק בסוגיא זו, ואז תהיה לך סייעתא דשמיא. זכור שאתה מושבע ועומד לחפש ואינך יכול להשתמש מזה. אכן מי שמתכוון לשם שמים, הקב"ה יעזור לו. האדם מושבע ועומד למצוא את החכמה שלבו חפץ ואת הרב שלבו חפץ, וכשימצא, התורה תתיישב בלבו וכל כולו יתמלא אורה.

לשיטת הלימוד המקובלת. הבעיה היחידה שנשארה היא שבאופן רשמי מי שלומד באותם מסלולים נקרא בחור חלש. הוא מקבל סטיגמה: "מסכן, הוא לומד במסלול החלש". באמת חבל. אתם מבינים? הגאון רבי חיים קנייבסקי זצ"ל היה נקרא בחור חלש. למה? כי הוא לא התחבר לשיטת העיון ונאלץ ללמוד מהר. אכן כן, כולם צחקו ממנו. על זה נאמר מוטב יהיה שוטה כל ימיו ואל יהיה רשע שעה אחת לפני המקום. לא שיישאר שוטה, אלא הכוונה שלא יתפעל ממה שהשוטים קוראים לו שוטה. אל תיבהל! שיאמרו כמה שהם רוצים. אתה קום ולמד חכמה כפי שלבך חפץ ותענג על ה'. אתה יודע כמה חכמה יש? בכל מקום שאתה פונה יש חכמה.

מאורסה קהילת יעקב

החכמה הרי מענגת את האדם. לא צריך לשכנע אף אחד בכך. צאו וראו כמה אנשים רודפים אחר חדשות ההבל ושקועים בהן

יום שלישי פרשת בהעלותך ח' סיון תשע"ט

הדרך אל מידת ההשתוות

במידה זו אינם מרגישים שום חילוק בין מציאות זו למציאות אחרת, כי העיקר **אצלם לעשות רצון ה', ואם כעת רצון ה' הוא לעבוד אתו בכך - מה טוב, ואם רצונו לעבוד אותו באופן אחר - גם זה טוב.**

הדלקת הנר החמישי

עוד נמצא כתוב אודות מידת ההשתוות של אהרן הכהן בספר **"אבן שלמה"**², ואלו דבריו: בספרי הקבלה מבואר **ששבעה קני המנורה** היו מכוונים כנגד **שבע המידות** וכנגד **שבעה הרועים** - אברהם יצחק יעקב משה אהרן יוסף ודוד. והנה כשאהרן הכהן הדליק את המנורה, ידע שבכל נר ונר הוא מעורר את המידה של אותו נר, בנר הראשון הוא מעורר את מידת החסד של אברהם, בנר השני את מידת הגבורה של יצחק וכן הלאה. ומה היה כשהגיע אל הנר החמישי, שבו היה צריך לעורר את המידה שלו עצמו, מידת ההוד? מלמד שלא שינה. לא היה שום חילוק בין נר זה לנרות האחרים. **את כולם הדליק באותה התלהבות ובאותה ענווה.**

הצדיקים מקריאים את תואריהם

הגאון החסיד ר' אליעזר דוד פריעדמאן זצ"ל סיפר על הרה"ק רבי אהרן מבעלזא זיע"א, שבעת הקימו את חצרו לאחר המלחמה, הקפיד מאוד להתנהג בכל מעשיו כפי שנהגו בבית אבותיו. כשהגיע שמחת

מלמד על אהרן שלא שינה

הפסוק מעיד על אהרן: "ויעש כן אהרן, אל מול פני המנורה העלה נרותיה, כאשר צוה ה' את משה". ופירש רש"י: ויעש כן אהרן - מלמד שלא שינה. וכבר עמלו כל רבים להבין דברי רש"י, שהרי לפי הפשטות אין להם הבנה, כי מה חידוש יש בזה שלא שינה מציווי הבורא, וכי הייתי סבור שישנה ח"ו!?

ובספר **"שפתי צדיקים"** הביא מהרה"ק רבי מאיר מפרמישלאן זיע"א, שפירש כי הנה רש"י פירש: "למה נסמכה פרשת המנורה לפרשת הנשיאים? - לפי שכשראה אהרן חנוכת הנשיאים, חלשה דעתו, שלא היה עמהם בחנוכה, לא הוא ולא שבוטו. אמר לו הקב"ה: חייך, שלך גדולה משלהם, שאתה מדליק ומטיב את הנרות", ועל זה באה התורה ומעידה: **אע"פ ששמע כזאת מהקב"ה בכבודו ובעצמו, לא נעשה בו שום שינוי בלבו, ונשאר בענוותנותו כבתחילה.**

הוסיף על כך הרה"ק מפרמישלאן זיע"א: **כי האדם הצדיק אפילו בעת שמרוממים אותו מן השמים לכבוד ולתפארת, אעפ"כ ענוותנותו שהיתה לו מקודם איננה משתנית.**

מידה זו נקראת בספרן של צדיקים **"מידת ההשתוות"**⁸ והצדיקים השלמים

א. חובות הלבבות (שער חשבון הנפש פ"ד, שער אהבת ה' פ"ו), תחילת ספה"ק צוואת הריב"ש.

ב. להגה"צ רבי שלמה זלמן עהרנרייך זצ"ל אבד"ק ור"מ שמלוויא נכד הגה"ק ה'קול אריה' זצוק"ל, חיבר כארבעים חיבורים בהרבה מקצועות התורה.

הענווה שלו בהיות כן האמת מבלי שיעלה בלבו שום מחשבה של גאות.

ושוורש מידה זו אצל הצדיקים נעוץ היה במה שהיו בטלים לגמרי לרצון בוראם, ולכן כשהיו מדברים על עצמם, היו מרגישים כאילו מדברים על גוף שלישי באשר אין לעצמם כלום אלא הכל בטל ומבוטל לרצון ה'. ומטעם זה מצאנו לרבינו הקדוש, אשר עליו אמר התנא 'משמת רבי בטלה ענווה', שהיה מתבטא הרבה פעמים בנוסח: "אומר אני", כי כן היה רואה את עצמו כגוף שלישי.

רצית צדיק הדור? הא לך צדיק הדור!

עוד מסופר על הרה"ק רבי צבי הירש מרימנוב זיע"א, שפעם בא אליו הגה"ק מצאנו על שבת פרה. כשראהו שאל אותו בפליאה: "וכי גאון וקדוש זה זקוק לנסוע אצלי?!" אך כיון שאמר לו כי מקובל מהצדיקים שבשבת פרה צריך לנסוע לצדיק הדור, הנהג בראשו.

אמר על כך נכדו הרה"ק רבי שמחה ישכר בער מציעשינוב זיע"א: העיקר שלמדתי ממעשה זה, היא מידת ההשתוות של הרבי ר' הירש. בתחילה לא הבין כלל מדוע בא אליו הרב מצאנו, אך כיון שאמר לו שביקש לנסוע לצדיק הדור נענע לו בראשו!

ברצותו צדיק ברצותו איש פשוט

עוד מסופר מעשה נפלא: הרה"ק רבי מרדכי מנעשכזי זיע"א שלח את שני בניו הקדושים, רבי יעקב לייב מקאוולי ורבי יצחק מנעשכזי זיע"א, להסתופף בצל

תורה, שאל אם יש מאן דהו שזוכר היאך היה נוסח ההכרזה בעת הוצאת הספרי התורה, וכשלא היה אף אחד, קרא אליו את הגבאי ולימד אותו את הנוסח. וכשהגיע אל ההכרזה שבה מכבדים את הרבי, אמר לו את הנוסח המדויק כולל כל התוארים ולא היה ניכר עליו שום שינוי הגם שדיבר על עצמו, בהיותו שלם במידת ההשתוות, כפי שהיו רואים אצלו תמיד, היה יכול לדבר על עצמו מבלי שישתנה אצלו מאומה.

כעין זה הביא הגאון משמלו"א זיע"א, שכאשר הרה"ק רבי צבי הירש מרימנוב זיע"א השתדך עם נכד הרה"ק מרוז"ן זיע"א², כיבדו אותו בקריאת הכתובה, וכשהגיע אל שמו, קרא אותו עם כל התארים: "הרה"צ איש האלוקים רבי צבי הירש", וראו על פניו שהוא דבוק כולו בבוראו ואינו מרגיש שום שינוי בלבו.

אל תיתני ענווה דאיכא אנא

ויש לדמות לזה מה דאיתא בסוף מסכת סוטה: משמת רבי בטלה ענווה. אמר ליה רב יוסף לתנא (האמורא שהביא את דברי הברייתא) - אל תיתני ענווה דהא איכא אנא. פירושו: אל תשנה בברייתא ענווה, שהרי עדיין אני קיים, וכל עוד אני קיים עדיין יש ענווה בעולם.

הנה במושכל ראשון רב יוסף נראה כסותר את עצמו, שהרי הוא נראה כמשתבח במידת הענווה, ואיך יוכל העניו להשתבח בענוונותו. אך ברור הוא ללא ספק, שרב יוסף היה שלם במידת ההשתוות עד שהיה יכול להעיד על בחינת

ג. הרה"ק רבי שלמה בן רבי אברהם יעקב מסאדיגורא נשא את בת הרבי ר' הירש מרימנוב זיע"א.

הירש ואמר: "אם תיתן לי מאה רובל, אבטיח לך בן זכר". והוסיף: "יודע אני שכעת אין לך את הסכום הזה, אך אם תקבל על עצמך ליתן לי את הסכום לאחר זמן, אבטיח לך בן זכר..."

בבואם לנעשכיו, נכנסו אל אביהם הרה"ק רבי מרדכי מנעשכיו זיע"א, ולאחר שסיפרו לו את כל אשר נעשה, ביקשו ממנו שיפעל למען ברכתו של המשרת שיתקיימו כדי שלא יתחלל ח"ו שם שמים על ידם. כשסיפר לו בנו הרה"ק רבי יצחק זיע"א את סוף המעשה, את אשר ביקש להתברך ממנו בבן זכר ואת אשר השיב לו שאם יתחייב לו מאה רובל יבטיח לו בן זכר, שאל אותו אביו: "נו, התחייבת לו?" השיב לו בנו: "לא, לא התחייבת, כי הלא משרת פשוט הוא".

חזקה עליו פקודת אביו שירוץ אחריו ויתחייב לו מאה רובל, כי בוודאי יוכל להיוושע על ידי כן בבן זכר. יצא מיד לחפש אחר רבי צבי הירש, וכשמצא אותו, התחנן בפניו להוציא את העיסקא המדוברת אל הפועל - מאה רובל תמורת בן זכר. "איחרת את המועד" - ענה לו רבי צבי הירש. "אז הייתי רבי, כעת איש פשוט אני". בשובו אל אביו, אמר לו: "חבל, חבל, היה לך שעת הכושר והפסדת אותה". ואכן רבי יצחק מנעשכיו לא נפקד בזרע של קיימא, ונסתלק מן העולם ללא בנים.

הרבה יש ללמוד ממעשה זה, אבל הנוגע לענייננו הוא **מידת השתוותו של המשרת הקדוש מרימנוב**. כשנתבקש להיות רבי, קיבל על עצמו את התפקיד ללא שום התחמקות, וסבר שזה מכלל תפקידו, והתחיל להשפיע מברכות פיו על כל המתדפקים על פתחו, וכשהוצרך להסיר מעצמו את התפקיד, הסירו מיד והחשיב את עצמו כאיש פשוט. כך היו הצדיקים

הרה"ק רבי מנחם מענדל מרימנוב זיע"א. שהו ברימנוב כמה שבועות, וכשהרגישו שכבר קיבלו די סיפוקם, באו לקבל ברכת פרידה. אמר להם הרבי: "הן הדרך רחוקה מרימנוב לנעשכיו, אבקש מהמשרת רבי צבי הירש שיתלווה אליכם".

נתלווה אליהם רבי צבי הירש ויצאו אל הדרך. ויהי באמצע הדרך, התקדרו השמים בעבים וגשם זלעפות ניתך ארצה. לא יכלו להמשיך בדרכם ונכנסו לאכסניה אחת. סבורים היו לשהות באכסניה זמן מועט ולהמשיך בדרכם מיד, אך למעשה הגשם לא פסק במשך כמה ימים רצופים ונאלצו לשהות באכסניה כל אותם ימים. בבואם לצאת מן האכסניה, חלשה דעתם של האחים הקדושים בידעם שאין להם מה לשלם לבעל האכסניה עבור שהותם הארוכה אצלו.

מאחר ולא נודע אז עדיין עוצם גודל קדושתו של רבי צבי הירש, נמלכו האחים בדעתם לעשות כעין "קנוניא" על חשבונו ובכך להרוויח מעט מעות כדי לשלם את חובם לבעל האכסניה. פנו אל רבי צבי הירש ושאלוהו אם ניאותר הוא שיכריזו עליו שהוא רבי וכך יבואו בני הסביבה ויתנו לו קוויטלאך עם פדיונות ויהיה להם לשלם לבעל האכסניה. רבי צבי הירש משרת הסכים באמרו שחלק מהתפקיד שהוטל עליו על-ידי רבו הוא לדאוג להם להוצאות הדרך, ומיד הוציאו קול כי רבי בא לעיר. אנשים נהרו אל הרבי החדש בהמוניהם, הושיטו לו קוויטלאך עם פדיונות והוא ברכם בתמורה בדבר ישועה ורחמים.

כשהסתיים המחזה, ניגש אליו הרה"ק רבי יצחק מנעשכיו זיע"א, אשר שנים רבות לא נפקד בזרע של קיימא, ושאל בבדיחות הדעת: "אולי אוכל אף אני לקבל ברכה מהרבי לזכות בבן זכר?" הרצין רבי צבי

בעיניך. אמר להם: עדיין לא באתי למדרגה זו. אמנם כן, כשמגנים אותי אינני נוקם ונוטר ואינני מחזיק טינה בלבי, אבל עדיין אני מרגיש כאב בלבי. אמרו לו: לך לשלום בני! **אם עדיין לא הגעת למדרגת ההשתוות עד שלא תרגיש נפשך בביזיון הנעשה לך, אינך מזומן להיות מחשבתך קשורה בעליון שתבוא ותתבודד.** השלם את עצמך במידת הענווה, וכשתרגיש שבאת למידת ההשתוות תשוב אלינו ונקבל אותך לחבורתנו.

ומפרש הדברים: ההתבודדות פירושה **שהאדם מניח את הכל ומקשר את מחשבתו אך ורק להקב"ה**, ואם כן כל שהאדם עדיין מרגיש שינוי בין שבח לגנות, כמשבחים אותו הוא מתפאר וכשמעליבים אותו הוא נעלב, **אין הוא יכול להתבודד כי אין הוא יכול להניח את הכל ולקשר מחשבתו רק להקב"ה.**

ענווה מביאה לידי רוח הקודש

בספר **מאירת עינים** מביא סיפור זה לבאר על פיו מאמר רבי פנחס בן יאיר "ענווה מביאה לידי רוח הקודש", **כי הענווה גורמת לאדם להתבטל כליל לרצון ה' ולבוא אל ההשתוות, וכשהאדם בהשתוות ולית ליה מגרמיה כלום, ממילא נחה עליו רוח אלוקים.** ומטעם זה דיבר הקב"ה עם משה פנים אל פנים, שהרי משה היה עניו מכל האדם אשר על פני האדמה כפי שהעידה עליו התורה.

אף הצדיקים שהשיבו תשובות ברורות ברוה"ק לשאלות השואלים, לא הגיעו לידי כך על-ידי צדקותם ולימוד התורה שלהם בלבד, אלא **שעל-ידי עבודתם הרבה זיכנו**

מקיימים בעצמם את דברי התנא "עשה רצונו כרצונך" ולא היה להם שום רצון עצמי, אלא **היו בטלים כליל לרצון הבורא, ולכן לא היה להם שום חילוק בין עבודה זו לעבודה זו - העיקר אצלם היה לעשות את רצון אביהם שבשמים.**

העליונה שבמדרגות החסידים

והנה מידה זו כבר הוזכרה בספר "חובות הלבבות" וזה לשונו (שער יחוד המעשה פ"ה): וכבר אמרו על אחד מן החסידים שאמר לחבירו: הנשתווית? אמר לו: באיזה ענין? אמר לו: נשתווה בעיניך השבח והגנות? אמר לו: לא. אמר לו: אם כן עדיין לא הגעת, השתדל אולי תגיע אל המדרגה הזאת **כי היא העליונה שבמדרגות החסידים ותכלית החמודות**".

וכך ראינו ושמענו על הצדיקים אשר בארץ ואשר בארץ החיים, **שלא נעו ולא זעו מפני כלום, ולא היה בעיניהם חילוק בין שבח וגנאי**, את שניהם קיבלו בשוויון נפש מאחר שאיבדו את רצונם העצמי ונתבטלו כליל לרצון ה'.

אין התבודדות בלי מידת ההשתוות

בספר "מאירת עינים"¹ (פרשת עקב) איתא בשם רבו רבי אבנר: מעשה בחכם אחד שפגש חבורה של מתבודדים, אשר עבדו את ה' ולא התעסקו כלל בענייני גשמיות. ביקש להצטרף אליהם. שאלו אותו אם כבר השיג את מידת ההשתוות. שאל אותם מידת ההשתוות מה היא. השיבו לו: מידת ההשתוות פירושה שבין כשמשבחים אותך ובין כשמגנים אותך, תרגיש בשווה, ויהיו המשבחים אותך והמגנים אותך שווים

ד. הקדמה לדרכי הקבלה וביאור סודות הרמב"ן לרבי יצחק דמן עכו מהמקובלים הראשונים בן דורו של הרמב"ן והרשב"א.

ואחר פנה אל רבי אלעזר ואמר: "אני מברך אתכם שבעד כל נער שרדף אחריכם, ירדפו מאה חסידים לומדים אחריכם..."

לימים נתקיים הדבר. רבי אלעזר התמנה למגיד של קאזניץ ורבבות ישראל צדיקים וגאונים וקדושים התחילו לנהור אליו מכל ערי פולין וגאליציה. ועל ראש השנה היו בקאזניץ כמה אלפים של חסידים ולומדים. ומאז, מדי שנה בשנה, ביום א' של ראש השנה, כאשר הלך אל הנהר לאמירת תשליך וכל המון החסידים נהרו אחריו ושרו שירי תהילה, כיון שרק הציג את רגלו מחצרו החוצה, קרא בקול: איה ר' מאיר מאטשעוויצער? וכאשר נדחק אבי בין האנשים ובא אליו, אמר לו תמיד בזה הלשון: אתם זוכרים ר' מאיר מה שברכתם אותי בראש השנה הנ"ל? ראו שאם מן השמים מצווים לילך עם נערים שובבים, הולכים עם נערים שובבים ואם מן השמים מצווים ללכת עם חסידים לומדים, הולכים עם חסידים לומדים.

לא היה הצדיק מרגיש שום הבדל בין הליכתו עם הנערים לבין הליכתו עם החסידים. בשתיהן היה מרגיש בשווה. כי שלם היה הצדיק במידת ההשתוות.

כשהגה"ק רבי שלום משאץ זיע"א הגיע בשנת תש"ז לארץ ישראל לקבל את פני רבו הרה"ק רבי אהרן מבעלזא זיע"א, הפליא את מידת ההשתוות שלו באמרו: אינני רואה עליו שום הבדל בין עבודתו בעיר בעלזא כאשר הסתופפו בצלו רבבות אלפי ישראל, לבין עבודתו כעת בתל אביב, כאשר מסיבבו אנשים מועטים בלבד. **זיו קלסתר פניו, שמחת הלב, הזהירות, הכל**

לגמרי את רצונם העצמי והתבטלו להקב"ה, וכיון שהתבטלו להקב"ה נחה עליהם רוח אלוקים והיתה השכינה מדברת מתוך גרונם.

וזה הטעם שהיו הצדיקים אומרים שמי שיש לו נגיעות אישיות אינו ראוי לענות תשובות לאחרים, כי מי שעדיין יש לו נגיעות, אע"פ שעלה ונתעלה במדרגות הקדושה והטהרה, עדיין אינו בטל להקב"ה ואם אינו בטל אין השכינה מדברת מתוך גרונו.

שח לי פעם יהודי: אינני יכול להאמין שבשר ודם יגיע למדרגה זו שבה לא יהיו לו כלל נגיעות אישיות. אמנם כן, יכול אני להאמין שיוכל להגיע למדרגה כזו שבה יבחין בכך שיש לו נגיעות ויעצור בטרם יחרוץ גורלם של אחרים על פיהן, אבל שלא יהיו לו נגיעות כלל, אינני יכול להאמין. אכן לפי מה שלמדנו עד כה אפשר להגיע לדרגה זו אלא שיש לעמול על כך הרבה על-ידי תיקון המידות ולימוד תורה לשמה, והצדיקים הגיעו אליה.

תשליך עם נערים שובבים

בקובץ "היכל הבעש"ט" (קובץ יד) העתיקו כתב-יד מחסיד פולין ישיש בשם **רבי צבי הערשקע מאטשעוויצער ז"ל**, ושם כתב בתוך הדברים: אבי ז"ל רבי מאיר שהתגורר בקאזניץ, הלך פעם ביום א' דראש השנה עם הרה"ק **רבי אלעזר מקאזניץ זיע"א**^ה, בטרם התמנה לרבי, אל הנהר לאמירת תשליך, והנה רדפו אחריהם נערים רבים שובבים ולעגו מרבי אלעזר ועשו לו ביזיונות. גירש אותם אבי בחזקה

ה. בנו של הרה"ק רבי משה אליקים בריעה מקאזניץ זיע"א הרבה צדיקים ות"ח הסתופפו בצלו וביניהם ה'גוטער איד' מניישטאט, הרה"ק ר' יעקב צבי מפאריסוב, ר' אריה לייב מאז'רוב, ר' ישכר דוב מוואלברוז' זיע"א.

ב"חובות הלבבות" ראינו שמידת ההשתוות הוא **שלא ירגיש שום חילוק בין שבח לגנות**. ומאידך בספרי החסידות מבואר שמידת ההשתוות הוא **שלא ירגיש הבדל בין זמני חושך לזמני אור**, וכמו שאמר דוד המלך ע"ה: צרה ויגון אמצא ובשם ה' אקרא, כוס ישועות אשא ובשם ה' אקרא. תמיד אקרא בשם ה', בין אם הלך כפי שאני רוצה ובין אם אין הולך כפי שאני רוצה.

אכן, למען האמת שורש אחד להם, והוא **הביטול לרצון ה'** כפי שנתבאר. אלא שתחילה צריך האדם לעבוד על כך שישמח עם כל העובר עליו הגם שאינו לפי רוחו ורצונו, ועל-ידי שיבטל את רצונותיו לרצון ה' פעם אחר פעם, יתרגל לחשוב רק מהו רצון השי"ת ולא יחוש ל"מה יאמרו הבריות", ואז יעלה לאט לאט אל המדרגה הגבוהה שבה כבר לא ירגיש לא בכבוד שמכבדים אותו ולא בבזיון שמבזים אותו.

מכלל שהיה ישן

האדמו"ר ה"לב שמחה" מגור זיע"א אמר על הפסוק "וישכם אברהם בבוקר": לכאורה קשה להבין מה חידוש יש בזה שהשכים בבוקר לקיים רצון ה'? אין זה אלא שהחידוש הוא שכל הלילה ישן כרגיל. **כל-כך היה שלם אברהם במידת ההשתוות שלו**, עד שלמרות ידיעתו שלמחרת בבוקר יעלה לעולה את בנו יחידו, עלה בידו לנוח כל הלילה באמרו לעצמו: כעת רצון ה' שאנוח במיטתי, אעבוד אותו בזה שאנוח במיטתי, וכשיבוא הבוקר ויהיה רצון ה' שאצא לדרכי, אתגבר כארי ואצא לדרכי.

הצד השווה שהגיעו למידת ההשתוות

סיפר הר"ק בעל "בית אברהם" **מסלאנים** זיע"א: בשנה הראשונה לנשיאותו

נראה עליו ממש כפי שהיו קודם המלחמה, כי קשור הוא לבוראו ואין לו כלום עם כל המתרחש מסביבו.

הצדיקים אינם בורחים מן הכבוד

אמרה שנונה יש מהצדיקים: התנא אומר "כל הרודף אחר הכבוד, הכבוד רודף אחריו", וקשה להבין: אם הוא רודף אחר הכבוד, סימן הוא שאינו חפץ בו, ואם כן מדוע מגיע לו עונש כזה שהכבוד ירדף אחריו. אך התשובה היא, שאם הוא בורח מן הכבוד, סימן מובהק הוא שהכבוד תופס מקום אצלו, ואם כן בוודאי מגיע לו עונש על כך.

הצדיקים היו שואלים את עצמם תמיד מה רצון הבורא מאתם, וכך היו הולכים ומבטלים את רצונם יותר ויותר לרצון הבורא, וכשלא היו להם עוד שום רצון עצמי, לא היו מחשיבים כלל את הכבוד ולא היו רודפים אחריו ולא בורחים ממנו, אלא נשארים לעמוד בשוויון נפש כלפיו.

עד כה דיברנו על מידת ההשתוות השלימה אשר יכולים לראותה רק אצל הצדיקים הקדושים (ואף לזה יש תועלת, כדי שנראה שעדיין דרך רחוקה לנו לעלות אל הר ה'), עכשיו באנו אל **העבודה המוטלת עלינו, והיא לשאול כל פעם את עצמנו - מה ה' רוצה מעמי**. כל פעם שהאדם עובר במקום צר וכואב לו באשר רצה היה דבר אחד ואירע לו דבר היפך רצונו, יקל על כאבו במחשבה זו: **אני אמנם רציתי כך, אבל הקב"ה רצה אחרת. אקבל את רצונו ואשמח בו**.

שורשו בביטול הגמור

והנה בספרים מצאנו לפעמים שינויים בנוסח ביאור מידת ההשתוות, ולמשל:

לחברו, כי יותר קל לו לאדם להגיע למידת ההשתוות ולהיות שמח וטוב לב כשמוליכים אותו לבית האסורים, מלהגיע למידה זו בשעה שהאדם מביישו או יורד לחייו. אולם, אם יכול היה הרה"ק מלעכוויטש זיע"א לומר את מה שאמר על האור החיים הקדוש בפירוש דברי יוסף הצדיק, מוכרח הוא שאף הוא הגיע למדרגה זו והיה שלם במידת ההשתוות גם בין אדם לחברו.

כשנתבונן נראה שבאמת קשה פי כמה וכמה להגיע למידת ההשתוות בענייני בין אדם לחברו, כי אז נוטה האדם לגמול לחברו כמעשיו וקשה לו להישאר בשלוות נפש אל מול העוול שהוא עושה לו. אולם הצדיקים הגיעו גם הגיעו למידת ההשתוות גם בענייני בין אדם לחבירו, והיינו שלא זו בלבד שלא נקמו ולא נטרו רעה לשונאיהם, אלא אף לא הרגישו שום טינה בלבם כנגדם משום שלא היה להם שום רצון עצמי כאמור.

וכמוזכר לעיל, מלבד התועלת הגדולה שאנו יכולים ללמוד ממה שאנו רואים את מעלות הצדיקים באמרנו "מתי יגיעו מעשי למעשי רבותינו", עוד זאת עלינו ללמוד כי הדרך אל מידה זו מתחילה מהוויתור על הרצונות העצמיים פעם אחר פעם, ודבר זה בידינו לעשות, וכשנתרגל בעבודה זו שוב ושוב, נעלה לאט עד שנתקרב יותר ויותר אל מידת ההשתוות של הצדיקים.

של זקינו הרה"ק בעל "יסוד העבודה" זיע"א, בא אליו על ראש השנה חסיד ותיק ושמו ר' יוסל'ע דיאטשיטשער ז"ל. בהיות חסיד זה זקן וחולה וכמעט נטה למות, הלך ה"יסוד העבודה" לבקרו בבית מלונו, ואז ביקש ממנו שיאמר לו איזה דבר תורה שעוד זכה לשמוע מפה קדשו של הרה"ק רבי מרדכי מלעכוויטש זיע"א.

פתח החסיד ואמר: יוסף הצדיק אמר לאחיו - אני יוסף אחיכם אשר מכתתם אותי מצרימה, ופירש האור החיים הק' שנתכוון לומר בזה, שאותה מידה של אחווה שהיתה ביניהם קודם המכירה, יש ביניהם גם עתה לאחר המכירה. אמר על כך מורי ורבי הרה"ק רבי מרדכי מלעכוויטש זיע"א: כוונת האור החיים הק' להוכיח שיוסף הצדיק הגיע למידה גדולה כזו של השתוות עד שלא נפגם אצלו האחווה מאומה, למרות שאחיו עשו לו רעות רבות בהפילם אותו לבור מלא נחשים ועקרבים ובמכרם אותו לעבד לעבדים. ומוכרח להיות שהאור החיים הק' בעצמו הגיע גם כן למדרגה זו של מידת ההשתוות, כי אלמלא כן לא היה כותב פירושו זה.

הוסיף בעל "בית אברהם": בשעה שהוליכו את הרה"ק מלעכוויטש זיע"א לבית האסורים (בתקופת מאסרו של בעל התניא), הסתכלו על פניו וראו שהוא שמח כדרך שהאדם שמח בשעה שמוליך את בתו אל החופה. אך עדיין היינו יכולים לחלק בין ענייני בין אדם למקום לבין ענייני בין אדם

יום רביעי פרשת בהעלותך ט' סיון תשע"ט

בטל רצונך מפני רצונו

תנועה גדול (traffic jam) ושאיין לו שום דרך להגיע במועדו. הוא יודע שאין לו שום דרך להצטדק על איחורו כי כבר ניסה להצטדק אלף פעמים על איחוריו הרבים ונעשה תמיד ללעג ולקלס.

אם ראובן חפץ להתעלות עליו ולומר לעצמו בפה מלא: רצוני לאחר את המועד. בתחילה רציתי להגיע בזמן ועשיתי כל מה שביכולתי לשם כך, אבל עכשיו שראיתי שרצון ה' שאחר, אף אני רוצה לאחר. ואם בגלל איחורי אסבול ביזיונות ואפסיד את כספי, ארצה אף באלו, **כי כל רצוני הוא רק מה שהקב"ה רוצה.**

דוגמא נוספת: שמעון מתכנן כבר כמה שנים לצאת לנופש יחד עם בני ביתו, יום אחד חלומו מתגשם, הוא מזמין מקומות נופש לו ולבני ביתו באחד מבתי המלון היוקרתיים, וכל בני הבית כבר רוקדים משמחה וממתינים בכיליון עיניים ליציאה אל מקום הנופש בעוד ימים ספורים. ויהי ביום השישי, כשכולם מוכנים לצאת אל הדרך, נופל אחד מבני הבית ר"ל ומרסק את אבריו. שמעון מבין מיד שכל התוכנית שלו ירדה באחת לטמיון כי יצטרך מעתה להתלוות אל בנו לבית החולים ולשהות לצדו. ויתירה מכך, הוא עוד יצטרך לשלם על מקומות הנופש מבלי שייהנה מהם לא הוא ולא בני משפחתו.

הנה המדרגה הפשוטה - אשר גם היא עבודה גדולה - היא לקום ולומר **גם זו לטובה**. אך המדרגה הרמה היא לומר: **אם**

אז ס'גייט נישט ווי מען וויל

אמרי אינשי: **"אז ס'גייט נישט ווי מען וויל, וויל מען ווי ס'גייט"**. אם לא הולך לו לאדם כפי שהוא רוצה, יש לו לרצות כפי שהולך. ומקור מאמר זה קדוש בדברי התנא (אבות פ"ב מ"ד): **"עשה רצונו כרצונך"**. וכן מבואר בספר **"מגן אבות"**⁸, שכוונת התנא לומר **שעל האדם לחיות בהרגשה זו, שאין הוא הולך אחר רצונותיו אלא אחר רצון ה',** ויאמר בכל עת: **"הטוב בעיניך עשה"**.

ולמדנו מזה שיש שתי מדרגות באדם, מלבד מדרגת הרשע שבועט ח"ו ברצונו של הקב"ה. המדרגה הראשונה היא של האומר בשפה רפה **"כל מה דעביד רחמנא לטב עביד"**, רוצה לומר - **הוא מסכים לרצונו של הקב"ה**, אבל אינו רוצה בו. והמדרגה השניה, והיא המובחרת, היא של **מי שרוצה מה שהקב"ה רוצה**. מתחילה היה רוצה דבר אחד, אך כיון שראה שהקב"ה רוצה אחרת, **הוא משנה את רצונו ורוצה מעתה במה שהקב"ה רוצה**. הוא לא רק מסכים לרצונו, אלא אף רוצה כפי רצונו.

דוגמאות מחיי היום יום

דוגמא לדבר מחיי היום יום: ראובן הזומן להיות בשעה שלוש אחר הצהריים במקום פלוני, ומאחר והיה מוכר כמי שמתקשה להגיע בזמן, הוזרז באלף אזהרות שלא לאחר את השעה. ראובן הבטיח להגיע בשעה המיועדת ויצא לדרך. באמצע הדרך הוא רואה שנקלע לפקק

א. פירוש רבינו התשב"ץ ז"ל על פרקי אבות.

מופשטים מכל רצונותיהם העצמיים עד שקשה להם אפילו להתפלל ולבקש איזה דבר מאת ה', וזה לשון קדשו: **הצדיק אינו מתאוה לשום דבר ברצונו, כי הוא כל כך במדרגתו הקדושה שאין לו תאוה לשום דבר**, אך מהיכן בא זה שהצדיק צריך לפעמים לאיזה דבר, למזון או למלבוש או לכסף וזהב והדומה להם? זה הוא הכל לצרכי העולם, שהעולם צריכים לכל זה תמיד ומתאוים להם תמיד ומתפללים עליהם, רק שאין כח בידם להיותם נענים בתפלתם מפני שאין כח בתפלתם לעלות למעלה, וכשהצדיק צריך גם כן לאותו דבר ומתפלל עבורו, ותפילתו הזכה עולה בלי שום פגע, אזי נאחזין כל תפילות ישראל באותה התפילה ונענין כל ישראל בזכותו. וזו היא פירוש 'רצון יראוי יעשה', **פירוש השם יתברך ברוך הוא עושה רצון להצדיק שיהיה צריך לאיזה דבר ויתאוה לה**, כדי 'ואת שועתם ישמע ויושיעם', שישמע תפילת הציבור ויושיעם².

כמה יפה שלא היית בדורו של המן

ובספר "דברי ישראל" איתא בפרשת בשלח בשם "שבחי הבעש"ט": ר' נחמן האראדענקער היה אומר על כל מה שנעשה גם זו לטובה. פעם אחת רצו להעמיד אנשי חיל אצל היהודים. אמר הבעש"ט לר' נחמן האראדענקער שיתפלל שלא יעמידו אותם אצל היהודים כי הם יפריעו מאוד ליהודים. השיב ר' נחמן גם זו לטובה. היה קשה לו להתפלל לביטול הגזירה, משום שאמר - **אם הקב"ה רוצה בכך אף אני רוצה בו**. אמר לו הבעש"ט: **כמה יפה שלא היית בדורו של המן, כי אילו היית בדורו היית אומר על גזירת המן גם זו לטובה**.

זהו רצון ה', אף אני רוצה בו. רוצה אני מעתה להתלוות אל בני לבית החולים, ולבטל את הנופש שחיכינו לו זמן רב כל-כך.

כך ישנם דוגמאות בלי סוף מחיי היום-יום. כל האכזבות (disappointments) - אנטוישוונגען) שיש לו לאדם, האכזבות הגדולות, הקטנות והבינוניות, **את כולן יש לו לקבל בשלווה ולרצות כפי שה' רוצה**.

ילד קטן שאין לו רצון עצמי

וכדי לבאר היאך יוכל האדם להטות את רצונו לרצון ה', נביא דוגמא: כשנותנים לילדים קטנים לבחור לעצמם איזה צעצוע, תמיד נראה שיש לכל הפחות אחד שאינו יודע במה לבחור והוא מסתכל ימין ושמאל לראות במה יבחרו חבריו, והיה כי יראה שיבחרו במכונית הקטנה, יבחר אף הוא במכונית הקטנה, והיה כי יראה שיבחרו באלבום, יבחר אף הוא באלבום, וכן הלאה.

על האדם ללמד את עצמו שאינו יודע מה הוא רוצה, והגם שנראה לו שהוא יודע, באמת אינו יודע. אך בשונה מאותו ילד שמסתכל על חבריו ולוקח לעצמו את רצונם, **על האדם להסתכל אך ורק על אביו שבשמים** ולעשות את רצונו. וכפי שנתבאר בשיעור הקודם, **ההרגל בזה הוא ההתחלה של מידת ההשתוות אשר בה האדם מבטל את כל רצונותיו העצמיים ורוצה אך ורק במה שהקב"ה רוצה**.

הצדיקים מתקשים להתפלל

צא וראה מה שכתב בספר הקדוש "נועם אלימלך" (ליקוטי שושנה על הפסוק רצון יראוי יעשה ואת שועתם ישמע ויושיעם) שהצדיקים

ב. ראה מגיד דבריו ליעקב אות קג.

ואיל לעלה". והנה לפי הפשט, וכן הוא בגמרא ובמדרשים, כוונת הדברים שהותר לו להיכנס רק פעם בשנה ביום הכיפורים. אולם לכאורה ביאור זה נסתר מדברי המדרש (רבה): אמר הקב"ה למשה, לא כשם שאתה סבור, לא עת לשעה ולא עת ליום ולא עת לשנה ולא עת ל"ב שנה ולא עת לשבעים שנה ולא עת לעולם, אלא בכל שעה שהוא רוצה ליכנס יכנס, רק שיכנס בסדר הזה. ומבואר שהותר לו להיכנס בכל עת שרצה, אלא שהוצרך להקפיד על הסדר האמור בכתובים - אתמהא!

אך הביאור הוא על-פי דברי ה"נועם אלימלך": באמת הותר לו לאהרן להיכנס לקודש הקדשים בכל עת ובכל שעה, ואילו היה רוצה היה יכול להיכנס בשעת הגזירות כדי לבטלן. **אך אהרן הכהן לא היה לו רצון עצמי ולא היתה לו שום סיבה להיכנס לקודש הקדשים מלבד ביום הכיפורים שנצטוו בו להיכנס.** אהרן הכהן כמו שאר הצדיקים, היה מתפלל אל ה' רק כשנתעורר בו רצון לדבר מה, וכדבריו הקדושים של ה"נועם אלימלך", **ההרצונות של הצדיקים מננים הקב"ה בלבם כדי להעלות את תפילות בני ישראל, אבל הם מצד עצמם אין להם שום רצון.**

אם שגורה תפילתי בכי

ובזה יובן מדוע ראינו מצד אחד אצל הצדיקים שהיו פעמים הרבה מתעקשים לבטל גזירות והיו מעמידים בית דין וגוזרים בגזירת בית דין לביטול הגזירות, ומצד שני היו פעמים הרבה מתעקשים שלא לעשות כלום נוכח הגזירות שנגזרו הגם שהיו מתחננים בפניהם שיפעלו דבר מה. וטעם הדבר כי הכל לפי הרצון. **אם היה מתעורר אצלם רצון לפעול למען ביטול הגזירה, היו יודעים שזהו רצון ה', שהרי רצון עצמי**

בזה מבאר בעל "דברי ישראל", **שהגם שהצדיק אין לו שום רצון כי הוא מבטל רצונו לרצון הקב"ה, עם כל זה כשמרחפת גזירה על זולתו, יש לו להבין שרצון הקב"ה מעמו שיתפלל לביטול הגזירה.** עכ"פ למדנו מדברי ה"נועם אלימלך" ו"דברי ישראל" ו"שבחי הבעש"ט" **שהצדיקים קשה להם להתפלל לשינוי המציאות, משום שהם רוצים במציאות הקיימת כיון שהם יודעים שהיא היא רצון ה'.**

וכעין זה איתא בספר "דברי יואל": חז"ל אמרו (יבמות סד, א) שמפני כך היו אמהותנו עקרות, מפני שהקב"ה מתאוה לתפילתן של צדיקים. שאל בעל "דברי יואל" זיע"א: וכי לא היה יכול הקב"ה להביא עליהן צרות אחרות כדי שיצטרכו לפנות אליו בתפילה?! הלא הרבה דרכים למקום! ומדוע בחר להביא עליהם צרת העקרות דווקא?

ותירץ: **איש ישראל, ובפרט צדיק תמים, כשפוקדת אותו כל צרה שלא תבוא, הוא מתחזק והולך באמונתו שזהו הטוב ביותר בשבילו, וממעט מחמת כן מעומק תפילתו.** לעומת כן צרת העקרות היא צרה קשה כל-כך עד שגם הצדיקים אינם יכולים לסובלה ומתפללים מחמתה מעומק לבם לה' יתברך שיסיר מהם הצרה הזאת, ולתפילה כזו הקב"ה מתאוה.

אל יבוא בכל עת אל הקודש

עוד איתא בספר "דברי יואל" (פרשת אחרי) ביאור נפלא לאור דבריו הקדושים של ה"נועם אלימלך": התורה אמרה (ויקרא טז, ב-א): "ויאמר ה' אל משה דבר אל אהרן אחיך ואל יבוא בכל עת אל הקדש מבית לפרכת אל פני הכפורת אשר על הארון ולא ימות, כי בענן אראה על הכפורת, בזאת יבוא אהרן אל הקדש, בפר בן בקר לחטאת

אלו יסודות הדת יש בם, כי אלמלא כן לא היו נחשבים כספר בפני עצמו, עד ששוים בערכם לספר בראשית ולספר שמות אשר רשומים בהם כל תלאות בני האדם וישראל החל מבריאת העולם והלאה.

מבאר הרש"ר הירש זצ"ל: לאחר שבני ישראל עברו את כור הברזל ויצאו ממצרים ובאו להר סיני וקיבלו את התורה, הוצרכו מעתה להתחיל לקיים את תכליתם בעולם, **ומה היא תכליתם?** הוי אומר: **לבטל את רצונם מפני רצון הקב"ה**, כמאמר התנא "בטל רצונך מפני רצוננו". **זו היא התכלית שאליה שואפים בני ישראל בכל הדורות** והיא זו שמרומזת בשני פסוקים אלו, עד שנחשבו פסוקים אלו מחמת כן כספר בפני עצמו.

וכיצד הם מרומזים בפסוקים אלו? לפי לשון הפסוקים, כשיצא הארון למסעו, צוה עליו משה שיתחיל לנסוע - ויהי בנסוע הארון ויאמר משה, וכשהגיע הארון למנוחתו, צוה עליו משה שינוח - ובנחה יאמר שובה ה'. אולם לפי האמת הארון לא נסע ולא נח על פי מצוות משה אלא על-פי ה', ואף על פי כן צוה עליו משה שישע וינוח. **הרי כאן ביטוי להזדהות הגמורה של האדם עם רצון ה'.** **מי שהגיע לדרגה זו מקבל את רצון ה' כאילו יצא מרחשי לבבו,** וזו מידתו של רבן גמליאל: "עשה רצונו כרצונך". השכינה היתה מדברת מתוך גרונו של משה, כלומר, **רצונו של הקב"ה נודע על-ידי רצונו של משה.**

מבאר עוד הגה"צ רש"ר הירש: אולם מעלה זו של התבטלות גמורה לרצון ה' היתה אז בניגוד הגמור לאותו שפל שבהלך נפש, שדורו של משה היה עדיין שרוי בו,

לא היה להם, ואז היו פועלים לביטול הגזירה. ואם לא היה מתעורר אצלם רצון לביטול הגזירה, היו יודעים שרצון ה' שלא לפעול לביטולה והיו משאירים את המצב על כנו.

ואולי זהו הביאור בדברי רבי חנינא בן דוסא: "אם שגורה תפילתי בפי - יודע אני שהוא מקובל, ואם לאו - יודע אני שהוא מטורף", כי הצדיקים לגודל ביטולם לה', **אם כשהיו מתחילים בעבודתם, הרגישו שרצונם מניח להם לפעול למען שיני המציאות, ידעו שזהו רצון ה' והמשיכו בעבודתם.** ואם לאו - ידעו שאין זה רצון ה', אלא רצונו שתתקיים הגזירה ונמנעו מלבטלה.

על-פי ה' ביד משה

וכה חזיתי להגה"צ רבי שמשון רפאל הירש זצ"ל² שהוציא יסוד זה מלשון הפסוקים בפרשה זו (י, לה-לו): "ויהי בנסוע הארון ויאמר משה קומה ה' ויפוצו אויביך וינוסו משנאיך מפניך, ובנוחה יאמר שובה ה' רבבות אלפי ישראל". כי הנה פסוקים אלו יש להם סימניות בתחילתן ובסופן בדמות נונין הפוכות, ושני טעמים לדבר כדאיתא במסכת שבת (קטו, ב; קטז, א), האחד כדי להראות שאין כאן מקומו, ולמה נכתבו כאן כדי להפסיק בין פורענות לפורענות. והשני מפני שהם חשובים כספר בפני עצמו. והיינו שנחשב כאילו יש בידינו שבעה ספרים, כי ספר במדבר עצמו מחולק לשלושה, עד פרשת ויהי בנסוע הוא ספר אחד, פרשת ויהי בנסוע הוא ספר שני, ומפרשה זו והילך הוא ספר שלישי.

והנה מבואר מן הטעם השני שפסוקים

ג. אב"ד ק"ק פראנקפורט, העמיד את הדת על תילה בארצות אשכנז צדיקי החסידות אמרו עליו גדולות ונצורות.

זו שהם מחזיקים בה בכל כוחם ומכריזים עליה בראש כל חוצות נוסדה בטעות, קשה להם עד בלתי אפשרי לסגת אחורנית ולומר בפה מלא "טעיתי וחזורני בי". תחת זאת יחפשו דרכים שונות ומשונות כדי להעמיד את שיטתם ויתלוה לפעמים על ראשה של משענת הקנה הרצוף.

אכן יהודים יראי שמים שזיככו את עצמם בעבודה, עמדו איתנים בניסיונות כאלו והודו ללא כל בוששה כי הם חוזרים בהם משיטתם. והיאך הגיעו לזה? על-ידי שהתרגלו מזה עידן ועידינים לבטל את רצונם מפני רצון ה', כי מאחר שלא היה להם רצון עצמי, יכולים היו לומר לעצמם ולאחרים, עד עתה היה רצוני כך מפני שסברתי שכך הוא רצון ה' ומעתה רצוני כך מפני שעכשיו אני יודע שכך הוא רצון ה'.

מרצון התורה לרצון ה'

וכפי האמור **אותו קושי** שיש לו לאדם כשצריך לשנות דעתו - רצונו - בדברי תורה, **יש לו גם כשצריך לשנות רצונו במאורעות שמביא עליו הקב"ה**, שהרי הקב"ה והתורה חד הוא כי התורה נועדה ללמד אותנו מה רצון הקב"ה מאתנו.

ונמצא שאם ידחוק האדם את דברי הרמב"ם כדי להתאימם לשיטתו וכדי שלא יצטרך חלילה לחזור בו משיטתו שהיה רגיל אליה עד כה, עלול הוא לנהוג כן גם ברצון ה', וכשיצטרך לבטל רצונו לרצון ה' בעת מן העתים, לא יוכל לעשותו אלא יאמר כי רצון ה' תואם את רצונו הוא בכל מיני סברות דחוקות.

אמנם כן, בוודאי יש להגביל יסוד זה, כי הנה כשמדברים על גדולי ישראל אשר היו בטלים לרצון ה' וידעו את אמתות התורה,

ודבר זה יתברר מיד על ידי המאורעות המתוארים בפסוקים הבאים, שבהם התאוננו בני ישראל על ה'. **משה הגיע לדרגה העליונה של ביטול גמור לרצון ה'**, אולם רק באחרית הימים כאשר יגיעו בני ישראל ליעודם תהיה זו מעלתו של כלל ישראל כולו.

הוא מבאר שם עוד שבאמרו קומה ה' או שובה ה' התכוון לארון, **שהרי התורה והקב"ה חד הוא, ותכליתו של האדם לבטל אף הוא את רצונו לרצון התורה שהיא רצון ה'**, ואז יהיה רצון אורייתא וישראל וקוב"ה רצון אחד.

על הדרישה ועל הפרשה

הבה ונלמד מדרכיו של שמעון העמסוני שהיה דורש כל אתין שבתורה, עד שבא ל"את ה' אלוקיך תירא" ופירש (מפני שאי-אפשר להשוות מוראו של בשר ודם למוראו של הקב"ה). וכשנשאל מתלמידיו: כל אתין שבתורה מה תהא עליהן? השיב: כשם שקיבלתי שכר על הדרישה כך אני מקבל שכר על הפרשה.

לא היה חס לא על כבודו ולא על עמלו הרב שהשקיע במשך כל השנים. כל מעייניו היו נתונים אך ורק בדבר אחד: **היאך אוכל לעשות רצון ה'**. וכך אמר: **אם עד כה היה רצון ה' שאדרוש את כל האתין שבתורה וקיימתי, מעתה והלאה רצונו שאמנע מלדרוש את האתין שבתורה ואקיימנו, וכשם קיבלתי שכר על הדרישה, כך אני מקבל שכר על הפרשה, כי שתיהן רצון ה' הן ואין שום חילוק ביניהן.**

כמה קשה הדבר! לפעמים מתהלכים להם בני אדם בשיטות מסוימות בהשקפה או בלימוד, שיטות שעוד ירשו מאבותיהם, וכאשר נודע להם ביום מן הימים ששיטה

אצלו מביטול לרצון ה', רק להיפך מפני שנתייגע הרבה לפרש איזה פירוש וכעת הוא חס על כבודו וטרחו ואינו רוצה לבטל את רצונו. **הוא יש לו ללמוד משמעון העמסוני ולבטל את רצונו מפני רצון ה'.**

בוודאי היו יכולים לפרש לפעמים פירושים דחוקים כשהקשו עליהם ממקומות אחרים בש"ס, וכמו שיש כהנה רבות בדברי הראשונים ואפילו בגמרא עצמה. אך הדברים נכונים כלפי מי שאין דבר זה נובע

מדור

אור החיים הק'

ליל שישי פרשת בהעלותך (נשא בחו"ל) י' סיון תשפ"ב

על פי ה' יחנו ועל פי ה' יסעו - עבודת ה' של המתנה

נתעכב הענן שנה אחת, יחנו ברצונם (אע"פ שרצו להגיע כבר לארץ ישראל, לא התרעמו על העיכוב, אלא חנו ברצונם. ננסה לדמיין. בני אדם עושים את דרכם אל המדינה המובטחת להם, ופתאום אומרים להם לעצור. עכשיו ממתניים. אין ספק שאחרי שבועה של המתנה היו פורצות הפגנות. ואילו כאן, בני ישראל יכלו להמתין שנה שלמה. אם מתבוננים בזה, הלא מדובר בעבודה גדולה של ביטול לרצון ה').

ובהעלותו, אפילו לא יתעכב אלא מערב עד בוקר, ונעלה הענן, נוסעים (כאן הנסיון הוא לצד השני. עד שכבר הגיעו לתחנה. רוצים היו לפוש מעט כדי לאגור כוחות להמשך הדרך, אך לא, אחרי כמה שעות אומרים להם לארוז את החבילות. ממשיכים בנסיעה). **והשוה הכתוב שניהם, רצון הנסיעה שהיתה להם בשלא היה מתעכב אלא לילה אחת, לרצון שהיה להם לנסוע אחר שנה אחת, כי ודאי יחפצו ליסע** (פירוש: לאחר לילה אחד של חנייה היה להם אותו רצון לנסוע כפי שהיה להם לאחר שנה שלימה של חנייה), **והשוה הכתוב רצון שהיה להם בנסיעה אחר שנה אחת לנסיעה אחר לילה אחת לחנייתם שלא היו קצים בעכבת החנייה לצד הזמן שלא היה כל כך ארוך, כמו כן בחנייתם שנה אחת** (לא היו קצים בחנייתם הארוכה).

ושמרו את משמרת ה'

כשבני ישראל היו במדבר, היה להם סדר של מסעות, ומבואר בפסוקים שהלכו לפי הענן. ולפי העלות הענן מעל האהל ואחרי כן יסעו בני ישראל, ובמקום אשר ישכן שם הענן שם יחנו בני ישראל. על פי ה' יסעו בני ישראל ועל פי ה' יחנו כל ימי אשר ישכן הענן על המשכן יחנו. ובהאריה הענן על המשכן ימים רבים ושמרו בני ישראל את משמרת ה' ולא יסעו. ויש אשר יהיה הענן ימים מספר על המשכן וגו' ויש אשר יהיה הענן מערב עד בקר ונעלה הענן בבקר ונסעו או יומם ולילה ונעלה הענן ונסעו. או ימים או חדש או ימים, בהאריה הענן על המשכן לשכן עליו יחנו בני ישראל ולא יסעו ובהעלתו יסעו.

יספר כאן בשבח ישראל

כתב ה'אור החיים' הק' (ט, כב): **פירוש, יספר כאן בשבח ישראל** (היו אומר: שמו של הסיפור אינו 'נפלאות הענן', אלא 'שבחן של ישראל', וכעין הכתוב בתנא דבי אליהו: מצוה לספר בשבחן של ישראל. הולכים לספר עכשיו בשבחן של ישראל. ומהו השבח?), **שאפילו כל כך**

לכל אחד יש תקופות של המתנה בחיים. יש מי שכבר בתחילת חייו הוא צריך להמתין, ויש מי שבתחילת חייו הכל הלך אצלו מהר. הוא היה הראשון שנכנס לברית האירוסין, הראשון שהתחתן והראשון שהכניס בן בבריתו של אברהם אבינו, ובתקופה יותר מאוחרת בחייו פוקד אותו נסיון של המתנה.

יתירה מזו, יש חלקים בחיים שהם כבר לא ילדותיים כל-כך כמו להתארס ראשון, אלא חלקים רציניים מאוד הם. ממתנינים לדבר אמיתי עד מאוד. וממתנינים. ואז **צריך שיהיה לו לאדם הרגש חזק מאוד בעת ההמתנה**, לא סתם הרגש של קבלת יסורים באהבה, אלא **הרגש חזק שהוא עובד את ה' על-ידי עצם ההמתנה**, לא פחות, ואולי אף יותר מכפי שהוא עובדו כשהדבר הוא ממתין לו כבר הגיע.

ההמתנה היא תכלית

האדם רוצה להגיע למקום מסוים בעבודת ה' או להגיע עם בנו במקום מסוים בעבודת ה', והוא רואה שנגזר עליו להמתין כשבניתיים השנים עוברות... יש לו בבית בחור בן עשרים ושמונה, והרגשתו היא שמדובר בחסרון לא יוכל להימנות, כי יש סך מוגבל של שנים שאפשר להוליד בהם בנים. ועוד לפעמים תהיה לו לאדם הרגשה: "עכשיו אפילו תבוא הישועה, זה כבר לא מעניין. כבר מאוחר מדי, כבר התפוצצתי, כבר התפרצתי..."

טעות מוחלטת היא, כי **תכלית החיים היא לעבוד את ה'**, וכשהיהודי קולט שבעבודת ה' אין שום הבדל בין נטיעה להמתנה, כך שאינו סתם בחור מזדקן, הוא יכול להבין שבהמתנתו הוא פועל הרבה יותר, שהרי יש לו צמאון להתקדם, אבל הוא חונה על פי ה'.

להתהלך לפני אלוקים באור החיים

הנה ה'אור החיים' הק' גבי מכירת יוסף כתב שלא היתה לו ליוסף שום טינה בלב על אחיו בשעה שמכרוהו, ואמר על זה אחד מהצדיקים שאם ה'אור החיים' הק' יכול היה לכתוב דבר כזה, סימן הוא שאף הוא היה במדרגה זו, כי מדובר בהשגה ומי שאינו במדרגה זו אינו מעלה אותה בדעתו. ונראה שבפירושו כאן אינו שונה בענין זה. ה'אור החיים' הק' אומר לנו שלא היה אצלם שום הבדל בין המתנה של לילה אחד בלבד להמתנה של שנה שלימה. מדובר במדרגה גבוהה מאוד.

ממשיך ה'אור החיים' הק': **וגמר אומר הטעם, על פי ה', שלא היו חפצים לא לעשות מאמר ה', ואמרו שמרו את משמרת ה', פירוש היו ממתנינים** (שמרו מלשון המתנה, כמו ואביו שמר את הדבר) **כשיעור אשר ימתין ה' ליסע אם מעט ואם הרבה.**

מתנת ההמתנה בחיי האדם

ה'אור החיים' הק' מבאר על פי דרכו בפירוש הפסוק שבני ישראל עבדו את ה' על-ידי המתנתם. **יש עבודת ה' של המתנה**, ועבודה זו עבדו בני ישראל במדבר. את משמרת ה' שמרו. הדיבורים הרי מאירים כל-כך. **הקב"ה מסבב את חיי האדם באופן שיצטרך להמתין. רבינו בחיי** הרי כתב כן להדיא שבהיות בני ישראל במדבר, הקב"ה גידל אותם. הוא לימד אותם מה הם צריכים לעשות כדי להיות יהודים. הניחם הקב"ה במדבר ואמר להם: "עכשיו ממתנינים". היהודי הרי נוסע ללא הרף אל המקום שהוא צריך להגיע אליו, הארץ ישראל שלו, המשכן שלו. וחלק מהמהלך הוא את משמרת ה' שמרו.

ממתין לו, אז אתחיל להשקיע בתורה ותפילה. עכשיו אני סתם נותן לזמן לעבור". חסר לו בהבנה **שאפשר לעבוד את ה' על-ידי החנייה**. וכאמור, **יתכן מאוד שעבודת ה' כזו היא עבודה יותר גדולה מעבודה על-ידי התקדמות, כי מי מאתנו לא יודע כמה קשה הוא להשלים עם הידיעה שעכשיו צריך להמתין.**

הרופא אומר: "עוד שבועיים אוכל לתת לך תשובה", והחולה רוצה לבלוע אותו חי. "חייכתי לרופא חודשיים תמימים, במהלכם לא היה לי לא יום ולא לילה", ועכשיו שאני כבר נמצא אצלו בפנים, הוא אומר לי שאין לו מה לומר. צריך להמתין עכשיו עוד שבועיים עד להגעת התשובות של הבדיקות".

האדם אינו יודע מה להרגיש במצב כזה. הנה פעמים הרבה מגיע האדם מוכן עם שני מיני הרגשים. אם הרופא יפסוק את דינו לטובה, יוציא את ההרגש הראשון, ואם חס ושלום יפסוק את דינו לרעה, יוציא את ההרגש השני. ולמעשה, הרופא אומר לו לא כך ולא כך. "שום דבר לא השתנה מבפעם הקודמת. אי אפשר לדעת לאן פני המצב מועדים". וכעין זה יש מצבים רבים בחיים שהאדם מייחל להתקדמות כל שהיא, ואז מתברר לו שהוא צריך להמשיך להמתין. על פי ה' יחננו. את משמרת ה' שמרו.

ה'אור החיים' הק' מבאר: איך יתכן שלא יהיה אצל האדם שום הבדל בין נסיעה להמתנה? אתה רוצה לדעת איך? **על-ידי שיבין שיש עבודת ה' של המתנה, כי פעמים הרבה רוצה הקב"ה שהאדם יעבדנו בעבודה זו דווקא.** וההמתנה יכולה להיות בזמן, יכולה להיות במקום, ויכולה להיות בנפש. הקב"ה מנסה את האדם ומעדן את נפשו בכל מיני המצבים.

ולא יתבייש בעבודת ה'

יש סוגי שאלות מביכים. שואלים את זה עם הזקן הגדול: "חתנו של מי אתה?". והוא מחליף את צבע פניו ומשיב בשפה רפה: "עדיין בחור אני". שואלים את האדם: "היכן לומדים בניך?". והוא משיב: "אני עדיין ממתין לבנים". השאלות האלה גורמים לאדם להרגיש שהוא נכשל ונחשל. "היכן אתה עובד?". "אני מחפש עבודה". אי אפשר לדעת. לפעמים שואלים את האדם: "היכן אתה מתפלל?" ולא יודעים על איזו יבלת דרכו. לגופו של דבר, מי שנמצא בהמתנה, מרגיש כל הזמן בושה גדולה וכאילו מנסה להחביא את כשלונו.

איזה כשלון? אתה יכול להגיד לי איזה כשלון? כשלון של מי? הוא לא מרגיש מוצלח כי עדיין לא הגיע לאן שרצה להגיע. על פי ה' יחננו. **"אם הקב"ה צוה אותי להמתין כאן, אני ממתין כאן"**. עכשיו אני ממתין. אכן בסגנון החיים של ימינו מדובר בנסיון מאוד קשה. כשאנשים צריכים להמתין כמה דקות בנסיעה, מיד הם יוצאים מכליהם. אבל גם זה בא מאותו שורש. על פי ה' יחננו. **"עכשיו אני חונה כאן ולא יכול לזוז, כי כך ה' רוצה"**.

אין שטח מת בחיים

כשיושבים והוגים תוכנית בנייה, נתקלים מדי פעם ב'שטח מת', כלומר, שטח שאי אפשר לנצלו לשום דבר. אולם אדריכל טוב אף פעם לא ייתקל בשטח כזה, כי תמיד יוכל לחזור אחורנית ולתכנן שוב באופן שכל השטח ינוצל במלואו.

יש מי שמרגיש שחלק מחייו הוא שטח מת. עכשיו אני ממתין. "כן, מה עוד?". שואלים אותו: "מה אתה מתכנן לעשות?". והוא משיב: "בעזרת ה', כשיגיע הדבר שאני

ניצול תקופת ההמתנה

אכן אנשים רבים נעשו תלמידי חכמים מופלגים על-ידי ההמתנות שלהם, אם על-ידי ההמתנות הקצרות, בין פרק לפרק, כידוע כל הסיפורים עם הגדולים שניצלו את זמן המתנתם לחופה וכדומה, ואם על-ידי ההמתנות הארוכות, כגון אנשים שהמתינו שנים רבות לבנים ונקיים היו אז מטרדות הנפש, או אנשים שישבו בבית הכלא. "עכשיו אני כאן. פה אשב כי אויטיה". אכן כן, האדם צריך להיות במדרגה שיוכל לומר על מצבו: "פה אשב כי אויטיה. זהו המצב הטוב ביותר עכשיו". אין יהודי בעולם שאין פוקדים אותו עשרות מצבים כאלה, ופעמים הרבה האדם יכול לאבד לגמרי את עשתונותיו. אך **אם יידע שאפשר לעבוד את ה' דווקא מתוך המצבים האלה ויודה לה' על כך, יוכל להתעלות ולהתרומם עד מאוד.** את משמרת ה' שמרו. הוא נעשו דבוק לה' דווקא מתוך המצב הזה. בלי סגולות, בלי שום דבר. **עצם ההמתנה עבודת ה' הוא ועל ידו מתקרב האדם אל תכליתו.**

אמונת אומן של אשה יהודית

חייב אדם לברך על הרעה כשם שמברך על הטובה הוא לא רק על בשורות רעות, אלא **יש שהאדם צריך להודות לה' על מצב של המתנה.** לפני כמה שנים פרצו מחבלים ישמעאלים פראי האדם לבית כנסת בשכונת הר נוף שבעיה"ק ירושלים וביצעו שם טבח נורא. היו כמה מהקרבנות שנספו מיד הי"ד, והיו כמה מהם שפרפרו במשך תקופה ארוכה בין חיים למוות ורק לאחר מכן החזירו את נשמתם ליצורם. משפחת של אלו ישבו שבעה על מתם, ומשפחתם של אלו ישבו והמתינו לגורל יקיריהם. היתה אז אחת מנשות הנרצחים, אשה מלאה אמונה, אשר בעלה נמנה היה על הכת השניה שהעלתה את רגשות לבה על הכתב, ובין השאר כתבה שהיהודי אף פעם אינו מחכה לשלב הבא: "מה יהיה? מה אומרים הרופאים?". לא! **תמיד יש עבודת ה' במצב הנוכחי. זהו המצב עכשיו ובו אני עובד את ה'.** כשהאדם ממתין, הוא לא סתם מסתובב בחוסר מעש, אלא הוא עובד את ה' בעצם ההמתנה ושואל את עצמו בכל רגע ורגע: "עכשיו מה הקב"ה רוצה ממני?", ואומר: "הנני!".

מדור הילולא דצדיקיא

יום חמישי פרשת בהעלותך (נשא בחו"ל) י"ז סיון תשע"ח

הרה"ק רבי אהרן מקארלין זיע"א

טו"ב סיון תרל"ב

חשבון ואחר הלימוד מתגאה לומר אני לומד הדק היטב וחושב בלבו למי יחפוץ המלך יותר ממני, על זה הדרך איתא בגמרא כל המתגאה וכו' (כל המתגאה בטלית של ת"ח ואינו ת"ח - אין מכניסין אותו במחיצתו של הקב"ה - ב"ב צח, א), **ובמה נחשב הלימוד לפני השי"ת. אין התורה ניתנה אלא ללמוד ולעשות**, ומה הוא מתפלל בכל יום באהבה רבה ומתחנן לפני הקב"ה בפיו ואומר אבינו אב הרחמן המרחם רחם עלינו וכו' ללמוד וללמד לשמור ולעשות ולקיים, ואחר התפילה הוא עושה בהיפוך ונמצא הוא שקר גמור, ועל זה אמר דוד המלך ע"ה אשרי האיש אשר לא הלך בעצת רשעים ובדרך חטאים לא עמד וגו'.

בעל השמועה עומד כנגדו

הנה כי כן, דגש גדול הניח ה'בית אהרן' על ענין לימוד התורה, שילמדו הרבה ושילמדו בעונה ובביטול. אחד מ"ח השיעורים שהיה לו לבית אהרן בכל יום, היה שיעור בלימוד הרי"ף. היום הרי"ף נדפס בגמרות, אך בעבר היה זה ספר בפני עצמו, ספר רב אלפס. פעם הגיע לביתו אברך אחד שהוצרך לישועה, ונאמר לו

לב נשבר ונדכה אלוקים לא תבזה

ה'בית אהרן' חוץ מעבודתו הגדולה בענין התפילה, כידוע שדיבר הרבה וחינך והדריך את עדת מרעיתו שישקיעו עבודה רבה בתפילתם, שיכינו את עצמם, ושתפללו בציבור, ויהיו בכל התפילה מתחילתה ועד סופה, וכבר יהיו עטופים בטלית ותפילין בק"ש קטנה שלפני הקטורת והקרבתנות, השקיע הרבה גם בענין לימוד התורה.

בסדר היום שלו כתוב (בית אהרן ה, א): בשם אדמו"ר **רש"ק** (הרה"ק רבי שלמה קארלינער) זי"ע זצ"ל למה נקרא גמרא? שהוא לשון גמרא דאשא (גחלי אש), כי **בשעה שאדם לומד התורה לשמה, הוא בוער להשי"ת למסור נפשו בשבילו ותאב לתפילה.** על כן **קודם הלימוד יעשה חשבון לעצמו לפני מי הוא לומד**, לפני מלך מלכי המלכים הקב"ה, **ולייחד הלימוד לפני מי שאמר והיה העולם.** ואחר הלימוד יעשה **חשבון בעצמו ויסתכל במדותיו וישבור לבו על זה.** ועל זה אמר דוד המלך ע"ה לב נשבר ונדכה אלוקים לא תבזה. אבל אם יש **בן אדם שיושב בכרס מלא ללמוד בלא**

עם אנשים פשוטים אני נושא ונותן במטבעות ועם אנשים כמלאכים אני נושא ונותן בישועות.

קרא הרה"ק משינאווא ואמר: אבי אמר עלי שאני אדם ירא (ערליכער יוד), ולכן אם תעניק לי את הגמרא, תדע ששימחת אדם ירא, וכשאדם ירא שרוי בשמחה ומברך, ברכתו נושאת פירות. בתחילה לא יכול היה האיש להגיע להחלטה אם להסתפק בכך אם לאו, אך החסידים דחקו בו באמרו: אל תהי שוטה! ברכת הרבי בוודאי תועיל לך. העניק לו האיש את הגמרא של הרבי ר' אלימלך, והוא בירכו ובירכתו נתקיימה.

לימים התנצל מדוע התפאר בעדות אביו עליו, מה שנראה לכאורה כגובל בגאות, ואמר: עשיתי זאת בליט ברירה ומשום שכל-כך היה רצוני להשיג גמרא זו, ולא ראיתי אופן אחר לשדל את בעל האכסניה לתתה לי. אחר הסביר מדוע חשק כל-כך להשיגה, וכך אמר: **הרבי ר' אלימלך** כתב בחיבורו הקדוש "**נועם אלימלך**", שבשעה שהאדם יושב והוגה בדברי התנאים והאמוראים, הם באים ויושבים כנגדו ממש, ואם כך כתב, סימן הוא שהיה במדרגה זו והיה רואה את התנאים והאמוראים יושבים כנגדו ממש בשעת לימודו, ואני הרי לא הגעתי עדיין למדרגה זו, והיתה תקוותי שכאשר אלמד בגמרא זו שהתנאים והאמוראים היו באים אליה כשלמדו בה, אזכה אף אני שיבואו אלי בשעת לימודי.

בחברותא עם אביו בן עדן

סיפור נוסף על ה'בית אהרן': חסיד אחד מחסידי קארלין דר היה בעיירה סמוכה לקארלין ומזמן לזמן היה מגיע אל הצדיק. פעם אחת בשכבו על מיטתו אשר בביתו, חלם לו כי הנה הוא נמצא אצל רבו ושומע

שהרבי עוסק עכשיו בשיעוריו ואין להפריע לו, כך שיצטרך להמתין. אבל האברך אצה לו הדרך וקשה היתה לו ההמתנה. החליט להכנס פנימה בין הפרקים. הוא הציץ לחדרו של הרבי, וכשראה שהרבי סגר את ספרו, בטרם פתח את הוציא את הספר השני, פרץ פנימה והתחיל לשטוח את צרתו. אמר לו ה'בית אהרן': "האט'ס רחמנות אויף מיר, לאזט מיר זיך זען מיטן הייליגן אלפס. מיר האבין זיך שוין א צייט נישט גיזעהן מיט אים" (רחם עלי! תן לי להפגש עם הרי"ף, זה זמן רב שלא נפגשנו). וכך ניגש אל הארון, הוציא את ספר האלפס והתיישב ללמוד בחביבות גדולה.

הגמרא של הרבי ר' אלימלך

אגב אורחא ראוי להביא סיפור נפלא שהיה עם הרה"ק משינאווא זיע"א אשר מורה ג"כ על ענין בעל השמועה עומד כנגדו שהתקיים אצל הצדיקים. פעם התאכסן הרה"ק משינאווא אצל יהודי אחד, ובראותו שם גמרא על השולחן, פתחה והתחיל ללמוד בה. לאחר מכן הודיע לו היהודי בעל האכסניה, שגמרא זו ירושה היא מהרה"ק הרבי ר' אלימלך מליוענסק זיע"א. גברה תשוקת הרה"ק משינאווא לקנותה כדי ללמוד בה בקביעות. שאל את בעל האכסניה אם יוכל לקנותה ממנו. אמר לו שיבוא בהזדמנות אחרת וישא ויתן עמו.

בא הצדיק לאחר זמן אל אותו יהודי ושאל שוב כמה הוא רוצה עבור גמרא זו. השיב האיש: יראה הרבי שאינני זקוק למעות כי ב"ה יש לי כל, אך בזרע של קיימא טרם נתברכתי. אם יבטיח לי הרבי בן קיימא, אעניק לו את הגמרא במתנה. אמר לו הצדיק ברוגזה: למה רימיתני? אמרת שתשא ותתן עמדי על הגמרא והנה אתה מבקש ממני הבטחות! אמר לו האיש:

אחד נהיה חכם מחוכם, כל אחד מסביר, כל אחד מפרש, כל אחד מבין טוב מכולם. אך בימים עברו היו יהודים רבים תמימים, ויש שמסתכלים עליהם כעל מסכנים מחוסרי דעת, ועוד יש ששומעים עליהם מילי דבדיות. אך למעשה, כשמדברים בענין עבודת ה', האמונה תופסת מקום נרחב. אמונה פירושה - "אני לא יודע, אני תמים". התם ומיתמם עם תמימים. הקב"ה מאוד מחבב תמימים, ואמונתם שיש להם בדברים שבקדושה, יש לה כח חזק מאוד להמשיך ישועות למעלה מדרך הטבע.

התמימות שריפאה

היה ה'בית אהרן' מדבר הרבה על אודות אותם תמימים. אומר היה: "נשות וואהלין תמימות גדולה יש להן ופועלות ישועות בתמימותן". בהזדמנות אחת סיפר שפעם הגיעה אליו אשה זקנה בבקשת ישועה לנכדה שנפצע וחלה, וצוה אותה לקנות פרג עם שמן שומשומין ולהניח כל יום על המכה, והיא לא שאלה עד מתי תצטרך להניח את התערובת, אלא החליטה להניח כל יום מבלי לשאול שאלות, וכיון שאמונתה היתה חזקה כל-כך, נרפאה המכה מיד בפעם הראשונה.

התמימות שהושיעה

עוד היה מעשה שהגיעה אליו אשה ואמרה: "זקוקה אני לישועה. הייתי כבר אצל הצדיקים הגדולים ביותר ולא נושעת". שאל אותה: "אם כן למה באת אלי?". השיבה האשה: "העולם אומרים שאם העגלה שקעה בבוץ ואין הסוסים מצליחים להוציאה ממנו, קושרים אליהם עוד סוס..." אמר לה ה'בית אהרן': "א רוח אין איהר מאמע אריין פאר איהר ענטפער [רוח באמה שלה עבור תשובתה], אבל חייבים לעזור לה", ואז היא נושעה בתמימותה.

את קול התורה בוקע מחדרו ותרי קלי אינון. הציץ מן החרך וראה כי אביו הרה"ק רבי אשר מסטאלין זיע"א שמזה זמן רב עלה למקומו בגן עדן, יושב ולומד אתו זוהר, והאור בחדר היה כה חזק, שיכול היה לראות את הדף שלמדו בו. ויקץ והנה חלום. משראה שהוא זוכר את כל הפרטים במדויק, התפעל עד מאוד וגמר אומר לצאת אל רבו ה'בית אהרן'. תיכף ומיד נטל את ידיו והתלבש, ובעוד לילה, יצא את הבית ושם את פעמיו לקארלין.

אל קארלין הוא הגיע לפנות בוקר, ומיד ניגש אל הגבאי ושאל אם הרבי כבר ניעור. הגבאי השיב לו שהוא כבר ניעור ומכין את עצמו לתפילה, אך יצא עכשיו לצורך ואינו נמצא בחדרו. אור החסיד אומץ, נכנס לחדרו של הרבי וראה שספר הזוהר מונח על השולחן. פתח אותו וראה שיש שם סימן (סימנייה) באותו דף שהיה פתוח בחלומו. משתומם כולו יצא מן החדר והמתין לבית אהרן. כשה'בית אהרן' הגיע, שאל את החסיד: "מה אתה עושה כאן בשעה מוקדמת כזו?". סיפר לו החסיד על המחזה שראה בחלומו, והוסיף שאף היתה לו החוצפה לבדוק בתוך החדר פנימה וראה כי חלום אמת הוא. אמר לו ה'בית אהרן' בלשונו הקדוש: "אויב איהר האט זוכה געווען צו זעהן וואס איהר האט געזעהן, זענט איהר עפעס ווערד מ'זאל אייך געבן" [אם זכיתם לראות את מה שראיתם, הרי שאתם ראויים שניתן לכם]. נכנס לחדרו, הוציא משם טלית קטן של צמר ונתנה לו במתנה כאות הערכה על שהגיע בעבודתו למדרגה כזו.

משבח אני את התמימים

יש לציין שה'בית אהרן' היה משבח את אמונתם של האנשים התמימים. היום כל

בעיירות המרוחקות ביותר ואף גם בעיר הבירה קייב, וזכתה מאז לעשירות גדולה, והכל מחמת אמונתה.

אכן דבר הוא שאנו יכולים וצריכים ללמוד מאותן אנשים ונשים ההולכים בתמימותם, ואין בזה סתירה עם החכמה והפיקחות. אפשר להיות פיקח ויחד עם כן תמים גדול, כמו שאמרו הרבה מן הצדיקים. אין צריך להשתמש עם הפיקחות כשאינה נצרכת. הפיקחות טובה כשצריך לחשב דרך בעבודת ה', אבל פעמים הרבה צריך להניח בצד את הפיקחות ולהתהלך באמונה ובתמימות ועל ידי כן אפשר לפעול ברכה ישועה ורפואה.

זכותו יגן עלינו ועל כל ישראל אמן

התמימות שהעשירה

פעם אחרת הגיעה אליו אשה וקבלה על מצבה באמרה: "מסובלת אני ביסורים. יש לי את כל הצרות שבעולם. מה שרק אפשר לעלות על הדעת, אני סובלת ממנו". שאל אותה הצדיק למקום מגורתה, וענתה: "איך ליג אין דער ערד" [אני שוכבת באדמה], כי דירתה היתה במרתף. אמר לה תוך כדי דיבור: "העולם אומרים שאם שוכבים באדמה, אופים בייגל". שמעה ויצאה בתמימותה לאפות בייגל ולמכור. לא היה לה שום נסיון באפיית בייגל, אבל כולם חטפו את הבייגל שאפתה כי היה לו טעם מיוחד ביותר, ועד מהרה יצאו מוניטין לבייגל שלה, עד שהתחילו למכור אותו

בשורה משמחת

מוקדים להשיג את הקונטרס 'הבינוני' במוקדים הבאים:

ארה"ק

מרכז בעלזא	חדר ארונות, ארון מס 76	ירושלים
מקווה תולדות אהרן	שבטי ישראל 35	
מקוה יד כהן	רח' אוהל יהושע 8	בית שמש
מקווה שע"י ביהמ"ד המרכזי	רחוב בן איש חי 10 שכונת חפציבה	
מקווה השכונתי	רחוב הרב גרוסמן רמת אברהם	
ביהמ"ד בית גדליה	רמה ב טל: 053-317-0944	
מקווה תולדות אברהם יצחק	רח' חזון איש	
בית המדרש הגדול נדבורנה	קרית נדבורנה	בני ברק
חנות 'מול איצקוביץ'	רחוב הרב שך	
מקוה בית פנחס	רחוב יואל	
מקוה ויזניץ	רחוב רבינא	
מקוה בעלזא	רחוב בעלזא 5	
ביהמ"ד זכרון רפאל	רחוב יצחק ניסים פינת עוזיאל	
סופר מילר	רחוב אור החיים	
מיני מרקט רמת אלחנן	רחוב גיבורי ישראל 11	
בית המדרש בית שלום	רחוב בעל הנס רובע ז	אשדוד
בית המדרש בית דוד שאול	רחוב ר' חנינא בן דוסא רובע ז	
מאפיית הנשיא	רחוב יהודה הנשיא 8 רובע ז	
בית מדרש בעלזא מרכזי	רחוב חטיבת הנגב רובע ג	
מאפיית הוכהייזר	מרכז מסחרי בעל הנס	
ביהמ"ד בית פנחס	רח' ינאי 12	
היכל שמחה בונים	רחוב האדמור מבעלזא רובע ג	
בית המדרש 'בית אהרן'	רחוב פחד יצחק 5	ביתר עילית
בית המדרש בעלזא	רח' הרצוג 5 חדר ארונות ארון 59	חיפה
ביהמ"ד הגדול סערט ויזניץ	052-762-0720	
שכונת הבעש"ט	052-760-0162	פתח תקוה
מקווה ויזניץ-צמח צדיק	רחוב יונתן בן עוזיאל	אלעד
מקווה קרעטשניף	רחוב נתיבות שלום 2	קריית גת
בית המדרש אמרי חיים וזניץ	רחוב טרפון	מודיעין עילית
ביהמ"ד היכל שמואל אהרן צאנז	מתחם בתי הכנסת ברכפלד	גבעת זאב
קיוסק ערב שבת	רחוב האילנות פינת הראם	צפת
	050-4174-636	
ביהמ"ד דרכי איש	הדף הימני 8	תל אביב

אם ברצונך לקחת חלק **בזיכוי הרבים** ולפתוח מוקד הפצה למכירת הקונטרס באזור מגוריך, ייתן לפנות למכון הבינוני בכתובת מייל Info@machonhavineini.com

בשורה משמחת

מוקדים להשיג את הקונטרס 'הבינני' במוקדים הבאים:

ח"ל

4615 14th Avenue	ביהמ"ד זכרון מרדכי טאהש	בארא פארק
5302 13th Ave	ביהמ"ד שומרי שבת	
4909 13th Ave	Kosher Discount	
5309 13th Ave	Keter Judaica	
814 Bedford Ave	סאטמאר בנין בראך	וויליאמסבורג
553 Marcy Ave	סאטמאר קעסקעיד	
Lee Ave 75	בית הספר	
127 wallabout st	ביהמ"ד קראלי	
50 Division Ave	Central Market	
801 Bedford Ave	Keter Judaica	
44 Grove Spring Court	ביהמ"ד בית נפתלי בעלזא	לעיקוואוד
153 E 7th St	ביהמ"ד קארלין סטאלין	
12 America Ave	eter Judaica	
2201 N. Wood Ave	בית המדרש חסידי קאסאן	לינדן
52 Main St	ביהמ"ד קארלין סטאלין	מאנסי
5 Phyllis Terrace	וויזניץ מונסי	
27 Orchard St	מרכז הספרים	
	ע"י המקוואות	מאנרא
Zoubris 5678 Park Ave		מונטריאל
Lange leem straat 170A	בית המדרש אהל משה	אנטווערפן
Van spangen straat. 6	ביהמ"ד בעלזא מרכזי	
Lamorinierstraat. 118	ביהמ"ד בית אהרן	
	ישיבה ווילרייק	
47 East Bank	בית המדרש סקווירא	לונדון
St Kildas Road	בית מסחר עולם הספר	
1 Belz terrace	ביהמ"ד בעלזא	
18 Hildaville Drive	ביהמ"ד המרכזי	וועסטקליף
105 Hamlet Court Road	ביהמ"ד מילואים לאפור	

אויב ווילט איהר אנטייל נעמען אין דעם זיכוי הרבים, סיי פארקויפן אין אייער שוהל \ מוקה א.ד.ג. אדער נעמען א חלק אין די הוצאות, ביטע רופט: 718.387.1122

842106199482